

סייד קוטב

העתיד שייך לדת האסלאם

מלחמתנו ביהודים

תרגום מערבית: אפרים ברק, שאול ברטל

סייד קוטב

העתיד שייך לדת האסלאם

מלחמתנו ביהודים

מהדורה שנייה

מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה

מרכז משה דיין הוא מרכז מחקר שמטרתו לקדם לימוד והבנה של ההיסטוריה המודרנית ושל ענייני השעה של המזרח-התיכון ואפריקה. המרכז מקיף קשת רחבה של תחומי עניין, ומתרכז במחקרי עומק של סוגיות גיאופוליטיות, כלכליות, חברתיות ותרבותיות ברחבי העולם הערבי (וצפון אפריקה), תורכיה ואיראן. חוקרי המרכז הם היסטוריונים בעלי שם בתחומם, ובעזרת צוות המרכז המורכב מתלמידים לתארים מתקדמים מן הארץ והעולם הם מקדמים מגוון רחב של פעילויות אקדמיות, וביניהן כנסים, ימי עיון וסדנאות מחקר בין-לאומיות. כחלק מפעילותו השוטפת מפרסם המרכז מספר כתבי עת אלקטרוניים בשפות העברית והאנגלית, ואלו זמינים לקהל הרחב באתר המרכז בכתובת: <http://dayan.org>

סייד קוטב

העתיד שייך לדת האסלאם
ס.ס
מלחמתנו ביהודים

מהדורה שנייה

תרגום מערבית:

אפרים ברק

שאול ברטל

צה"ל - הוצאת "מערכות"

Sayyid Qutb

***The Future Belongs to Islam
Our Battle with the Jews***

*Translated from Arabic by Efraim Barak and Shaul Bartal
Second Edition*

הוצאת "מערכות"
בית ההוצאה לאור של צה"ל
רמת השרון
טל: 03-7607585
פקס: 03-6282913
כתובת למכתבים: ד.צ. 02624
דוא"ל: maarachot@idf.il
<http://maarachot.idf.il>

מרכז משה דיין
ללימודי המזרח התיכון ואפריקה
אוניברסיטת תל-אביב
רמת אביב 69978
טל: 03-6409100
פקס: 03-6415802
דוא"ל: dayancenter@tauex.tau.ac.il
<http://www.dayan.org>

ISBN: 978-965-224-110-8

© כל הזכויות שמורות להוצאת "מערכות", בית ההוצאה לאור של
צה"ל, 2020

עורכת: יעל מלכיאל
עריכת ליטוש: עדי לרנר

תמונת השער: https://www.flickr.com/photos/au_unistphotostream/9696833409/
[in/photostream/](https://www.flickr.com/photos/au_unistphotostream/9696833409/)

עיצוב עטיפה, עימוד והבאה לדפוס: אלנה קוזנצוב

תוכן העניינים:

7	הקדמה.....
11	פתח דבר.....
13	מבוא.....
21	העתיד שייך לדת האסלאם.....
107	מלחמתנו ביהודים.....
177	סיכום.....

הקדמה

סייד קָטֵב (קוטב) שחי בשנים 1906-1966 נחשב לאחד מהאידיאולוגים החשובים של תנועת "האחים המוסלמים" בראשית דרכה, ומורה דרך לפונדמנטליזם האסלאמי. ב־40 השנים הראשונות לחייו ניהל אורח חיים חילוני למדי, ואף התגורר כשנתיים בארצות־הברית, שם הוסמך לתואר שני במוסד אקדמי בקולורדו. ואולם, החיים שם גרמו לו להקצנה דתית ולא־מוֹץ תפיסה מיליטנטית ביחס לחברה ולמציאות שבה חי, ובהמשך גם לתרגומה לכדי מעשה.

תופעה זו אינה ייחודית רק לו, ומאפיינת דמויות מרכזיות בתנועות הפלסטיניות של חמאס ושל גא'פ (ג'האד אסלאמי פלסטיני). כך, למשל, שהו בארצות־הברית שנים רבות גם מוסא אבו־מרזוק הנמנה עם הלשכה המדינית של חמאס, ורמדאן עבדאללה שלח, שכיהן מ־1995 כמזכיר הכללי של הג'האד האסלאמי כ־23 שנים, ומת ביוני 2020. למרות השהות הממושכת במדינה ליברלית, הדבר לא מנע מהם לעמוד בראש תנועות שביצעו פעולות טרור חסרות הבחנה, גרמו למותם של מאות רבות של אזרחים חפים מפשע והעלו על נס את דרך פעולתם של המחבלים המתאבדים.

שני הספרים שכתב קוטב ושנכללים בקובץ זה – **העתיד שייך לדת האסלאם ומלחמתנו ביהודים** – משקפים את חוויותיו הן מתקופת הנוכחות הבריטית במצרים והן מתקופת ישיבתו בכלא בימים שלאחר סילוקם. ככלל, שני הספרים בעלי אופי פולמוסי ושופכים אור על המציאות שבה חי ועל ראייתו את העולם שנע בין מזרח ומערב ובין קומוניזם וקפיטליזם – אל מול האסלאם כמגן האנושות.

חרף העובדה שמדובר בנסיבות שונות, ובוודאי במושגים שבהם משתמש קוטב ושעל רבים מהם אבד הכלח ברבות השנים, ניתן לאתר בכתביו רכיבים אידיאולוגיים שכוחם יפה גם לזמננו; ובפרט למאבק בין הזרם הדתי המיליטנטי בחברה הפלסטינית בדמות חמאס וגא"פ, ובין ישראל. אלמנטים בעלי ניחוח אנטישמי הבולטים בכתביו של קוטב חוזרים ומופיעים גם באמנת חמאס, במסמך המכונן של התנועה מ-18 באוגוסט 1988 ובנאומים שנושאים מעת לעת נציגים מדרגי ההנהגה של שתי התנועות. זאת ועוד; עמדתו של קוטב הרואה במלחמת הקודש בכובש הזר כוח נפרד, שאינו תלוי ביחסי כוחות חיצוניים אלא אך ורק ברוחו של הלוחם האסלאמי, שכוח אמונתו כמוהו כשל עשרה לוחמי אויב, באה לידי ביטוי לא אחת באמירות של אנשי חמאס וגא"פ.

לראיתם – הגם שידועה להם עוצמתה הצבאית של ישראל ונחיתותם הפיזית מול מצבורי הנשק, מטוסי הקרב והטנקים העומדים לרשותה – המחבל המתאבד לפיהם כמוהו כטיל מדויק מונחה מטרה, ויכולתו, בכוח אמונתו, דיה להסב לאויב אבדות רבה. כך גם הרקטות שבידיהם, אף שאינן מתוחכמות או קטלניות דיין, יש בכוחן להפוך את חייהם של הישראלים לגיהינום, ובזכות אותה אמונה, ביכולתה של עזה לאיים איום אמיתי על תל-אביב.

הן קוטב והן ראשי חמאס וגא"פ שותפים לדעה כי המלחמה עם היהודים אכזרית וממושכת. עמדה זאת משתלבת היטב עם אמירתו של מייסד חמאס, שייח' אחמד יאסין, שלפיה החזק לא יישאר תמיד חזק והחלש לא יישאר תמיד חלש, וכי הסבלנות ויכולת העמידה מול המכות הן המפתח. מבחינת קוטב, ג'האד היא בגדר חובה, ועל גדודי הלוחמים להרוג ולהיהרג, להפוך לסופה שתחריב את הכיבוש ולבקש את המוות וההקרבה. רעיון זה אומץ במידה רבה גם על-ידי גדודי עז אל-דין אל-קסאם וגם על-ידי פלוגות ירושלים, הזרועות

הצבאיות של חמאס וגא"פ בהתאמה, המהוות בשני העשורים האחרונים בפרט אתגר עבור צה"ל בפיקודי המרכז והדרום. מרכיב נוסף בכתביו של קוטב, גם הוא בעל דמיון לאידיאולוגיה של שתי התנועות, נוגע לסוגיית משתפי הפעולה שבין המוסלמים עצמם עם האויב, ודן בצורך למגרם. כשם שראה בהם איום של ממש בסייעם לבריטים, כך חמאס וגא"פ מייחסים חשיבות מיוחדת לסוגיית משתפי הפעולה עם השב"כ הישראלי. משחר ימיהן, הקימו שתי התנועות מנגנוני ביטחון פנים שתרן, חקרו והוציאו להורג מאות חשודים בסיוע לישראל. בהקשר זה מן הראוי להזכיר כי זה היה תחום עיסוקו העיקרי של המנהיג הנוכחי של חמאס ברצועה, יחיא סנאאר, שישב בגין המעשים הללו קרוב ל-24 שנים בכלא עד לשחרורו בעסקת שליט.

אלו המתעתדים לקרוא את כתביו של קוטב יוכלו בוודאי לעשות עוד השלכות מרתקות לשנות האלפיים, ולמצוא נקודות השקה נוספות. ספר זה מקנה רובד נוסף לכל החפץ להכיר לעומק את משנתן של חמאס וגא"פ, שרבים מדור המייסדים שלהן התחנכו במצרים על ברכי כתביו של קוטב. אין ספק שספר זה יסייע גם בהבנת אופיים של השורשים שמהם צמחו.

רס"ן (מיל') גיא אביעד

לשעבר רמ"ד הדרכה במחלקה להיסטוריה בצה"ל
מחבר הספר לקסיקון חמאס שיצא לאור בהוצאת
"מערכות" ומומחה בתחום הפלסטיני

פתח דבר

סיד קוטב,¹ מגדולי ההוגים של האסלאם הפונדמנטליסטי-אסלאמי, הוצא להורג ב-28 באוגוסט 1966 באשמת קשר נגד המשטר של גמאל עבד אל-נאצר במצרים. הגותו של קוטב, שבאופן פורמלי השתייך ל"אחים המוסלמים", סימנה תפנית באידיאולוגיה הפונדמנטליסטית שאת יסודותיה הניח מייסד "האחים המוסלמים", חסן אל-בנא, בשנות ה-30 וה-40 של המאה ה-20. אידיאולוגיה זאת הצמיחה דורות של לוחמי ג'האד שיצאו להיהרג במלחמה נגד הצלבנים בני המערב ונגד היהדות העולמית. היא זכתה לתפוצה חסרת תקדים, לתרגום לשפות רבות ולאהדה בקרב ציבורים אסלאמיים רחבים שאין להם כל קשר לפונדמנטליזם.

והנה למרות זאת, ולמרות העובדה שקוטב ותורתו ממלאים תפקיד חשוב גם באירועי ימים אלה בעולם האסלאם, הם היו עד לאחרונה בבחינת ספר חתום לקורא העברי. ספרו החשוב של קוטב, **ציוני דרך**, ראה אמנם אור בעברית ב-2011,² אך לא היה בו די למנוע פרשנים וחוקרים מלדון בהגותו במידה מסוימת של רדידות. זאת תוך הצמדת שמות תואר כמו "רדיקלית", "מיליטנטית" ו"קיצונית", ובלי לנסות לרדת לשורשיה ולמושגי היסוד שלה.

אנחנו מתכבדים להגיש בזאת תרגום לעברית של שניים מכתביו החשובים של קוטב, **העתיד שייך לדת האסלאם** ו**מלחמתנו ביהודים**. שני הספרים בעלי אופי פולמוסי ומציגים את עמדתו הלוחמנית של קוטב כלפי שתי "מתחרותיה" המונותאיסטיות של

---

1. להלן: קוטב.

2. סיד קוטב, **מניפסט האסלאם הרדיקלי** – ציוני הדרך, תרגום מערבית והערות שוש בן ארי, הוצאת רסלינג, תל-אביב 2011.

מבוא

סייד קוטב נולד באוקטובר 1906 בכפר מושאה שבמחוז אסיוט, במרכז מצרים, לבעל קרקעות ממעמד הביניים. את לימודיו היסודיים סיים בכפרו ובשנת 1921 הגיע לקהיר, שם למד בבית ספר תיכון ואחר כך במכללה להכשרת מורים, **דאר אל־עלום**. עם סיום לימודיו ב־1933 עבד כמורה, ובהמשך כמפקח במשרד החינוך המצרי. בשנות השלושים ניהל אורח חיים חילוני־מודרני. קוטב היה חבר במפלגת הנפד, המפלגה הגדולה במצרים עד מהפכת הקצינים החופשיים ב־1952, ומקורב לעבאס מחמוד אל־עקאד, משורר ואינטלקטואל חשוב. בתקופה זאת ניהל אורח חיים של אפנדי, משכיל ממעמד הביניים, ועסק בכתיבת ביקורת ספרות ושירה בסגנון מערבי־מודרני.

בשנות הארבעים עבר קוטב תהליך של אסלאמיזציה שגורמיו אינם ברורים. באוקטובר 1947 הצטרף לצוות הכותבים של כתב העת החדש **אל־פכר אל־ג'דיד** (המחשבה החדשה), שנועד להוות משקל נגד אסלאמי־מתון לרעיונות המרקסיסטיים שקנו באותה עת אחיזה בקרב סטודנטים ומשכילים. ב־1949 כבר הופיע ספרו האסלאמיסטי הראשון, **הצדק החברתי באסלאם**, בעוד קוטב נמצא בדרכו לארצות־הברית, לשם נשלח במלגה ממשלתית כדי להשתלם בשיטות חינוך מערביות. את רוב זמנו בארצות־הברית בילה קוטב בעיר גרילי שבקולורדו, שם קיבל תואר שני בחינוך מהמכללה לחינוך של מדינת קולורדו (היום האוניברסיטה של מחוז קולומביה).

קוטב שהה בארצות־הברית כמעט שנתיים ושב למצרים ב־1950. ב־1952 הוא נטש את עבודתו במשרד החינוך ובפברואר 1953

הצטרף באופן רשמי לאחים המוסלמים. רמתו האינטלקטואלית הגבוהה ונאמנותו ל"מדריך הכללי" השני של "האחים המוסלמים", חסן אל-הודיבי, הובילו, כמעט מידית, למינויו לתפקיד בכיר: ראש המדור להפצת הבשורה של האחים (ראיס קסם נשר אל-דעוה). עוד קודם לכן, בתחילת 1951, הופיע ספרו האסלאמיסטי השני, **מלחמת האסלאם בקפיטליזם**, והחלה כתיבת הפרשנות המונומנטלית שלו לקוראן, **פי ז'לאל אל-קראן** (בצלו של הקוראן).

ב־23 ביולי 1952 התרחשה במצרים מהפכת הקצינים החופשיים שהדיחה את המשטר המלוכני. לקוטב ולאחים המוסלמים היו קשרים טובים עם המהפכנים וב־19 ביולי 1952, כמה ימים לפני המהפכה, אף נערכה פגישה ביניהם בביתו של קוטב בחלואן. בפגישה זאת הציגו הקצינים החופשיים את תכניותיהם וקיבלו מ"האחים המוסלמים" הבטחה לסייע בשמירת הסדר ברחובות קהיר במהלך ההשתלטות על מוסדות השלטון. ירח הדבש בין שני הצדדים התפוגג במרוצת שנת 1954 על רקע המשא ומתן שנועד להביא ליציאת הצבא הבריטי ממצרים. ב־26 באוקטובר 1954 ניסה איש המנגנון הסודי של "האחים המוסלמים" להתנקש בחייו של נאצר, אז ראש ממשלת מצרים, בעת הופעה פומבית. בעקבות האירוע נעצרו למעלה מאלף חברי הארגון, בהם סייד קוטב והמדריך הכללי חסן אל-הודיבי, ובראשית דצמבר 1954 דן הטריבונל העממי בראשות אנור אל-סאדאת שבעה מהם למוות. משפטו של קוטב, שנדחה כמה פעמים מסיבות מחלה, הסתיים רק ביולי 1955 בגזר דין של 15 שנות מאסר עם עבודת פרך.

בתקופת ישיבתו בכלא עברה הגותו של קוטב תהליך של הבשלה שבאה לידי ביטוי בפירוש לקוראן, שאת כתיבתו השלים, בספר **ציוני הדרך** ובכמה כתבים נוספים, בהם **העתיד שייך לדת האסלאם**.⁴ בתחילת 1964 סבל קוטב מהתקף לב בכלא, ובמאי

4. במקור הערבי נקרא הספר: **העתיד שייך לדת זו**.

1964 שוחרר מסיבות בריאות לבקשתו של נשיא עיראק, עבד אל-סאלם עארף, שחתם באותו חודש על הסכם לאיחוד פדרלי עם מצרים.

באוגוסט 1965 נעצר קוטב שוב יחד עם רבים נוספים בחשד שקשרו קשר נגד המשטר. הוא הוצא להורג בתלייה בליל ה-28 באוגוסט 1966.

הספר העתיז שייך לדת האסלאם נכתב, כאמור, בתקופת מאסרו של קוטב, בתחילת שנות השישים. בספר מציג קוטב את הנצרות כאָמה הורתה של התרבות המערבית המטריאליסטית והמושחתת. האשם בכך, לדבריו, הוא בפגמים המוכּנים שמהם סובלת הנצרות מאז ראשיתה: ספרי הקודש שלה נכתבו זמן רב אחרי פרשת חייו ומותו של ישוע, על כן אין הם משקפים את האמת ההיסטורית; הנסיבות ההיסטוריות שבצלן התפתחה הנצרות והאינטרסים הפוליטיים של ראשי הכנסייה באותן תקופות, גרמו לחדירתם של אלמנטים פגניים ושל סטיות אמוניות לתוך קרביה של הדת החדשה; מחלוקות פנימיות יצרו סעעים בנצרות ופגעו ביכולתה למלא את ייעודה הדתי; הנהנתנות הבהמית שאפיינה את רומא בשיא גדולתה השחיתה את מערכת הערכים הכנסייתית; בניסיון לתקן את קלקול המידות התפתח בנצרות אורח החיים הנזירי, המנוגד לטבע האנושי. הדבר הביא לפגיעה נוספת בדת הנוצרית והשניא אותה על הציבור; הכנסייה נכנסה לעימותים פוליטיים עם שליטי אירופה, שמצדם שמחו להשחיר את פניה ולהציגה כמושחתת. גדול חטאיה של הכנסייה היה הניסיון לכפות את השקפת עולמה על חלוצי המדע המודרני, דוגמת ג'ורדנו ברנו וגלילאו גליליי. בכך היא עוררה את שנאתם של אנשי הקדמה וגרמה לשקיעתה שלה, והניעה את גלגלי עידן הנאורות. בשל סיבות אלה, טען קוטב, מתאפיינת הציוויליזציה המערבית, שצמחה מתוך הנצרות, בשנאה לדת. היא פועלת נגד

האינטרס האנושי וגורמת לאדם סבל נפשי רב, המכונה אצל קוטב "סכיזופרניה קשה". התרופה למציאות קשה זאת היא רוחניות, שאותה יכול לספק האסלאם לבדו. אלא שהאסלאם, שלא עבר את תהליכי ההשחתה שאפיינו את הנצרות, זוהה על-ידי המערב כאויב שיש להדבירו. כאן נזרעו זרעי המשטמה בין שתי הדתות-תרבויות הנאבקות ביניהן.

ניצחון האסלאם, סבור קוטב, הוא בלתי נמנע.

* * *

ספרו השני של קוטב, **מלחמתנו ביהודים**, הוא בעצם אסופת מאמרים מפרי עטו שיצאו לאור בתחילת שנות ה-50. ניכר בחלקם כי עדיין אין הם מגובשים דיים. חלקם בעלי אופי לאומי-מצרי של אדם השואף להשתחרר ממורשת השלטון הבריטי הזר על הרעות החולות שלו ומהשלטון הישן. במאמרים אלה מתגלה קוטב כהוגה לאומי מצרי המנסה להגדיר לעמו מהי הדרך הלאומית הנכונה לקדם את ארצו. ואולם המאמר המרכזי העוסק במלחמה ביהודים הוא אשר העניק לספר את שמו.

הספר **מלחמתנו ביהודים** הוא ספר יסוד בהבנת התפיסה האסלאמית-פונדמנטליסטית כלפי היהודים, תפיסה המשפיעה ומהדהדת עד היום בכל רחבי העולם האסלאמי, החל בשיח' עבדאללה עזאם, אחד מראשוני ארגון אל-קאעדה, ועד השיח' יוסף אל-קרדאוי, המייצג את הממסד האורתודוקסי. לא לחינם זכה קוטב לכינוי "ענק המחשבה האסלאמית" מפי מייסד תנועת חמאס, שיח' אחמד יאסין, וכתביו זוכים להערכה רבה בקרב חברי תנועה זו גם היום. זאת אף על-פי שהגותו של קוטב אינה תואמת, ולעתים אף סותרת את האידיאולוגיה של "האחים המוסלמים", שחמאס נמנית עמם.

ספרו של קוטב המובא כאן בעברית ראה אור בשנת 1954 בקהיר. מאז פורסם הספר במהדורתו הראשונה הוא יצא לאור מספר רב של פעמים. העותק שממנו מתורגם ספר זה הוא מהדורה 12, שנדפסה בקהיר בהוצאת דאר אל־שרוק בשנת 1993.⁵ בתחילת כל מאמר מופיע תאריך הפרסום הראשוני שלו, לרוב בעיתון **אלי־דעוה**, ביטאון "האחים המוסלמים" שפעולתו הופסקה בהוראת נאצר בסוף 1954. מדי פעם יש הערות העורך המקורי של הספר מדאר אל־שרוק, אשר שמו אינו מופיע בספר. הערות אלו מתייחסות, למשל, למלחמת ששת הימים, בעוד שהספר עצמו פורסם לראשונה ב־1954. כך דברים שכתב קוטב בתחילת שנות החמישים על היהודים אשר רוצים לכבוש את מסגד אל־אקצא ועל כישלון הקצינים החופשיים בהבסתם נתפסו בעיני מעריציו כסוג של נבואה. הערות המקור הערבי צוינו במפורש בתרגום. בטקסט המתורגם שולבו הערות רלוונטיות להבנת הטקסט והפניה לחומר מחקרי נוסף.

טענותיו של קוטב כלפי הנצרות בספר **העתיד שייך לדת האסלאם** מציגות מחלוקת תאולוגית בדבר הדרך הנכונה לעבודת האלוהים. טענותיו כלפי היהדות, לעומת זאת, נגועות באנטישמיות ומבוססות בחלקן על **הפרוטוקולים של זקני ציון**. נראה כי באופן שבו קוטב מנתח את המאבק ביהודים יש מרכיב של שנאה, וכי הדבר קשור בהקמתה של המדינה היהודית. פגמי היהודים ולא היהדות הם שעיצבו את תפיסת עולמו. היהדות המקורית, לדעתו, הייתה אכן דת שמימית, אולם מאז שניתנה ליהודים היא סולפה

---

5. סייד קוטב, **מערכתנא מע אליהוד** (קהיר, דאר אלשרוק, 1993). בעמוד פנימי מצוינות המהדורות הקודמות. מהדורה 11 למשל יצאה בשנת 1992, שנה אחת בלבד לפני עותק זה. מאז 1993 יצאו עוד מספר מהדורות של הספר הזוכה להצלחה רבה.

על-ידי מאמיניה ושוב לא ניתן לכנותה דת אמת. ניתן לסכם את טיעוניו כדלהלן:

- הסכסוך עם היהודים הוא נצחי ואינו בר תיקון שכן טבעם של היהודים אינו משתנה לעולם. היהודים ולא עובדי האלילים הם "אויבי המאמינים הגרועים מכל".
- המענה לתחבולות היהודים הוא שיבה לאסלאם ואימוץ דרכו של מוחמד, שאותה נקט מול השבטים היהודים בעיר אל-מדינה ובח'יבר.⁶ רק האסלאם יכול להביס את היהודים.
- היהודים נוקטים תחבולות שונות ופועלים רבות מאחורי הקלעים, גם בתוך האומה המוסלמית, כדי למוטט את האמונה האסלאמית בלבבות טרם שהם נוקטים פעילות צבאית גלויה נגד המאמינים.
- תכונות האופי של היהודים הם רמאות, פחדנות, תככנות, כפיות טובה, אנוכיות ושפיכת דם. היהודים אינם בוחלים באמצעים כדי להשיג את מטרותיהם.
- בשל טינת היהודים למוחמד ולאסלאם הם ביצעו פשעים נוראיים: זיפו את התורה, התקרבו לעובדי האלילים ופעלו נגד הנביא [מוחמד] אז והיום, לכן הקוראן מזהיר מפניהם.
- הקומוניזם הוא המצאה יהודית שנועדה לערער את רוח האמונה האסלאמית. הקומוניזם משרת את מטרות היהודים לשליטה עולמית.
- היהודים עומדים מאחורי כל התורות האידאולוגיות בעת החדשה: קפיטליזם, מרקסיזם, המיניות נוסח פרויד ועוד. כל זאת, כדי לקעקע את עולם האמונה.
- במשך הדורות העניש אלוהים את היהודים כמה פעמים בגין מרִים, קשי עורפם ותחבולותיהם נגד משרתי האל. שואת

6. נווה מדבר בחצי האי ערב, שם הכריעו המוסלמים את היהודים בשנת 628.

יהדות אירופה מידי אדולף היטלר הייתה רק חוליה בשלשלת העונשים שהאל ייסר בהם את היהודים.

• למרות הצלחת היהודים במלחמה ב-1948 מול ערביי פלסטין והמוסלמים שבאו לעזרתם, היהודים אינם נלחמים באמת ומה שמאפיין אותם הוא הפחד והחרדה. האסלאם כאמונת אמת יכול להביס את האמונה היהודית הבטלה.

מאמרו זה של קוטב ובייחוד דבריו האחרונים העצימו, כאמור, את מעמדו בתנועת חמאס הפלסטינית. תיאור היהודים הנלחמים מתוך מחסות ויישובים מבוצרים כפחדנים, אולם נסים משדה הקרב כעכברושים בעימות פנים אל פנים שימשו פעילי חמאס ונמצאו בכליהם גם במבצע "צוק איתן" בעזה ביולי 2014.

קוטב משוכנע בעליונות האסלאם ומסביר גם במאמרים נוספים בספר כי האסלאם כשלעצמו הוא אמונת אמת ייחודית, בלי קשר לחלוקה בין מזרח למערב. אמונה זו דורשת מתומכיה הקרבה עצמית למרות הקשיים ומלחמת קודש מתמשכת לשם השגת יעדיה. כבר בתחילת שנות החמישים נתפס הג'האד בהגותו של קוטב כעיקר מרכזי באמונה. האסלאם זקוק לאנשים בעלי אופי קשוח, ישר ונחוש שיעמדו איתן במאבק הארוך והקשה. רק באלו טמון עתיד האומה הזאת. המאמין נשבע לאלוהים לקיים את ציווי הג'האד ומוסר את נפשו למענו, בעוד האלוהים מבטיח בתמורה פאר, כבוד וחי העולם הבא.

קוטב מסיים את ספרו בהגדרת הטבע האמיתי של האסלאם. דרך האסלאם היא טבע האמונה והעמידה בניסיון מול התאוה. טבע היושר והכבוד.

טבע זה של האמונה הוא שיקנה עתיד לדת הזאת.

העתיד שייך לדת האסלאם

תרגום מערבית: אפרים ברק

האסלאם הוא תורה. תורת חיים. תורה המשיקה לכל יסודות המציאות האנושית. תורה הכוללת את התפיסה האמונית המסבירה את טבעו של היקום ומגדירה את מקומו של האדם ביקום זה, כמו גם את מטרת קיומו האנושי... הוא מקיף את הסדרים ואת המערכים המעשיים הנובעים מתפיסה אמונית זאת, נסמכים עליה ומעניקים לה פן מעשי הבא לידי ביטוי בחייו של האדם; דוגמת מערכת המוסר והמעין הנובע ממנה, והיסודות שהיא מושתתת עליהם, והממשל השואב את השראתו ממנה, והסדר המדיני על צורתו ופרטיו, והסדר החברתי ויסודותיו ועיקריו, והסדר הכלכלי והגותו ומערכותיו, והסדר הבינ־לאומי והיחסים והקשרים שעליהם הוא בנוי...

אנחנו משוכנעים שמבחינה זאת העתיד שייך לדת האסלאם, כתורת חיים הכוללת את כל אותם היסודות כשהם שלובים זה בזה ללא אפשרות להפריד ביניהם; היסודות שהונחו להיבטים שונים בחיי האדם, [יסודות] התואמים צרכים אמיתיים שונים של האדם ושולטים על צדדים שונים של הפעילות האנושית.

מכאן שדת האסלאם איננה רק אמונה הכרתית המנותקת ממציאות החיים האנושיים על מכלול התחומים המעשיים שלהם – אם תיתכן בכלל דת אלוהית שהנה אמונה הכרתית ותוֹלֵא, מנותקת ממציאות החיים האנושיים. והיא איננה רק מערכת של טקסי פולחן שהמאמינים בה מקיימים, כיחידים או בצוותא, ובכך יוצאים ידי חובתם! היא איננה רק דרך אל העולם הבא, שנועדה להוביל אל

גן העדן של עולם האמת, בעוד שיש בנמצא דרך אחרת (או דרכים אחרות) להשגת גן העדן בעולם הזה, אשר איננה קשורה לתורת הדת ולא לסדרים ולמערכים הדתיים!

ברור שלא ניתן לתאר את דת האסלאם, במובן הזה וגם במובן העמוק, כאמונה הכרתית [גרידא] המנותקת מן המציאות של החיים האנושיים, וכדת שאיננה קשורה במערכות החיים המציאותיים, סדריהם והכלים המעשיים שלהם. [לא ניתן לתאר את דת האסלאם] כאמונה המעניקה למאמינים את גן העדן של העולם הבא אם יקיימו את טקסיה ופולחניה (כל זאת) בלי ליישם, במציאות החברתית שלהם, את סדריה ואת חוקיה ואת עקרונותיה הייחודיים, המיוחדים! האסלאם איננו כזה, לא היה כזה ואיננו יכול להיות כזה... אולי קיימת אמונה כלשהי על פני האדמה המגדירה את עצמה דת ואנשיה קוראים לה דת, שהיא כזאת! אולם דת האסלאם לא ולא. ושוב לא...

אנחנו יודעים שזה מאות בשנים מושקעים מאמצים כבירים לתחום את האסלאם למסגרת צרה של אמונה הכרתית וטקסי פולחן; לבלום אותו מלהתערב בסדרי החיים המעשיים ולמנוע ממנו לשלוט באופן מלא במכלול הפעולות המעשיות בחיי האדם, כמתחייב מאופיו, מהאמת שלו ומהחובות שהוא מטיל.

תכונות אלה אמנם קיימות בדת זאת... היא חובקת-כל, היא מציאותית, והיא שולטת בכל... אלה התכונות שהתישו את הצלבנות העולמית⁷ כשהתקיפה את האומה האסלאמית במולדת האסלאמית לפני זמן רב, כפי שהתישו גם את הציונות העולמית! משום כך נאלצו שני כוחות אלה גם יחד להשקיע מאמצים כבירים כדי לתחום את דת האסלאם במסגרת מצומצמת של אמונה הכרתית וטקסי פולחן, לבלום אותה מלהתערב בסדרי החיים המעשיים ולמנוע

7. הצלבנים מייצגים בכתיבתו של קוטב את המערב או את הנצרות.

ממנה את השליטה בפעילות האנושית... וכל זה כצעד ראשון, או קרב ראשון במסגרת המערכה שנועדה להכריעה בסופו של דבר! ואחרי שהשקיעו מאמצים כבירים וזכו לניצחון מכריע באמצעות אתא תורכ (הגיבור!!!) על-ידי ביטול הח'ליפות האסלאמית,⁸ הפרדת הדת מן המדינה והכרזה שהמדינה חילונית באופן מוחלט; אחרי מאמצים כבירים שהושקעו בכמה מן האזורים המשתייכים לאומה האסלאמית במולדת האסלאמית, שקודם לכן נמחצו באגרוף הקולוניאליזם; [אחרי כל זה] נפגם מעמדה של ההלכה האסלאמית⁹ כמקור יחיד לחקיקה ותחתיה אומצו כללי חקיקה אירופיים. [כתוצאה מכך] נדחקה ההלכה האסלאמית לפינה צרה וסגורה, פינה הנקראת "מעמד אישי"!

אחרי שהצליחה במאמצים כבירים אלה והשיגה ניצחון מכריע באמצעות "הגיבור!!!" אתא תורכ... עברה אפוא [הצלבנות] אל הצעד השני, או אל המערכה הבאה. [מערכה זאת] באה לידי ביטוי במאמצים התכליתיים, המושקעים כעת בכמה אזורים במולדת האסלאמית, או למען הדיוק, זאת שהייתה אסלאמית, למחות כל זכר לדת האסלאם מעל פני האדמה. זאת שעה ששוללים ממנה אפילו את המעמד של אמונה, ומחליפים אותה ברעיונות פוזיטיביסטיים¹⁰ שמהם נובעים תפיסות [חדשות], ערכים, סדרים וקביעות הממלאים את החלל שהותירה האמונה! וגם הם נקראים כמוה... אמונה... ניסיון זה לונָה במהלומות אכזריות שניחתו על חלוצי התחייה האסלאמית בכל מקום על פני האדמה. נטלו בהן חלק כל המחנות

8. בחודש מרס 1924 ביטל הפרלמנט התורכי את משרת הח'ליפה (תואר שהוענק לשליט האסלאם מאז מותו של הנביא מוחמד), שאותו החזיק, בצורה פורמלית, הסולטאנים העות'מאנים.

9. במקור: שריעה.

10. פוזיטיביזם היא פילוסופיה אתאיסטית מבית מדרשו של הפילוסוף הצרפתי אוגיסט קונט (Auguste Comte, 1798–1857).

היריבים, [אלה] שלעולם אינם מגיעים לעמק השווה בשום נושא, ממזרח שמש עד מבואו, לבד מנושא אחד: הפחד מפני התחייה האסלאמית העומדת בפתח; [התחייה] שהנה פועל יוצא מן המהלך הטבעי של הדברים, מהאמת של המציאות והחיים ומכללי הקיום האנושי...

אולם אנחנו יודעים גם יודעים שהאמת של דת האסלאם כבירה היא; גֵּוֹנָה חזק ושורשיה עמוקים מכדי שייעקרו בשל המאמצים האלה כולם, או בשל המכות האכזריות. וכן יודעים אנו שההיזקקות של האנושות אל תורת האסלאם גדולה מעוינותם של שונאיה. זאת משום שהאנושות מתדרדרת במהירות מפחידה לתהום החורבן הפעורה. העומדים על המשמר מזהירים מפני סכנת התהום בקול רם ומחפשים לאנושות דרך מפלט... ואין מפלט אלא בשיבה אל אלוהים... ואל תורת החיים הישרה שלו.

קריאות רבות בוקעות מכל עבר מן הלבבות המבולבלים ועולות מן הגרונות הניחרים... קוראות למציל ומחפשות מושיע. הן מכתירות אותו בתארים שונים ומחפשות בו תכונות מוגדרות. התארים והתכונות המוגדרות אינם מתאימים אלא לדת האסלאם!

מאופייה של התורה שדת האסלאם מציעה ומהעובדה שהאנושות זקוקה לה, אנחנו שואבים את ביטחוננו הבלתי־מעורער בכך שהעתיד שייך לה; בכך שיש לה תפקיד על פני האדמה והיא נקראת למלא אותו, ירצו אויביה אם לאו; בכך ששום אמונה אחרת ושום תורה אחרת אינן מסוגלות למלא תפקיד זה המיוחד, ובכך שהאנושות כולה אינה לוותר עליו במשך הזמן.

האנושות ממשיכה לעשות ניסיונות שונים, פה ושם, ללא שיקול דעת, כפי שהיא עושה כעת, במזרח ובמערב כאחד. אולם אנחנו משוכנעים בגורלם של ניסיונות אלה, בטוחים במה שיעלה באחריתם. כל הניסיונות האלה נעים סביב מעגל סרק ובתוכו, בלי לחרוג ממנו, מעגל הדמיון האנושי והניסיון האנושי שהושחת

בידי הבערות, הפגמים, החולשה והתאוה. זאת שעה שמוטל על האדם לצאת ממעגל סרק זה ולהתחיל בניסיון חדש ויציב הניצב על בסיס שונה לחלוטין: בסיס התורה האלוהית הנובעת מידע (הפך הבערות), ומשלמות (הפך הפגם), ומעוצמה (הפך החולשה), ומשיקול דעת (הפך הגחמנות)... [ניסיון] הניצב על העיקרון האומר שיש לשחרר את האדם משעבוד לעבדים ולשעבדו לאלוהים לבדו, אין בלתו.

האסלאם נבדל משאר התורות בכך שבני האדם בסדר החיים האסלאמי עובדים אלוהים אחד. הם מייחדים לו, ישתבח שמו, את האלוהות, את הריבונות ואת האדנות על כל משמעויותיה. ממנו לבדו הם מקבלים את הדימויים, את הערכים, את אמות המידה, את הסדרים, את החוקים, את המשפטים, את המגמות, את הנימוסים ואת ערכי המוסר... בעוד שבני האדם במערכות הדתיות האחרות עובדים אלים ואלוהויות שונים זולת אללה ומעניקים להם אדנות.

מבשר ודם כמותם הם מקבלים את הדימויים, את הערכים, את אמות המידה, את הסדרים, את החוקים, את המשפטים, את המגמות, את הנימוסים ואת ערכי המוסר. בכך הם מעניקים לבני אדם מעמד של ריבון ומוסרים לידיהם זכויות של אלוהות, של ריבונות ושל אדנות כלפיהם... והם הרי בשר ודם כמותם... עבדים כשם שהם עבדים...

למערכות אלה שבהן בני האדם משועבדים לבני אדם, אנו קוראים כפי שאלוהים, ישתבח, קרא להן: מערכות של בערות,¹¹ היא אשר יהא מספר הסוגים שלהן והאזורים והתקופות שבהן התקיימו. הן בנויות על אותם יסודות שדת האסלאם באה (כאשר היא באה) להרוס, לשחרר מהם את האנושות ולהקים אלוהות אחת לבני האדם בעולם; לשחרר אותם משעבוד לעבדים ולשעבדם

11. ג'אהליה, כך נקראת תקופת הבערות שקדמה לאסלאם. אצל קוטב הופכת מילה זאת ממושג המגדיר תקופה היסטורית למושג המתאר את המצב המנוון שהציוויליזציה נמצאת בו בימינו.

לאלוהים לבדו. זאת במובן הרחב והכולל ביותר של המילים "שעבוד", "אלוהים", "ריבון" ו"דת".

דת האסלאם באה לבטל את שעבוד האדם לבשר ודם, בכל צורה שהיא, ולייחד את השעבוד לאלוהים בכל העולם. כך היא מבטאת שעבוד יחיד לאלוהים ביקום רחב ידיים זה.

"הִיבְקְשׁוּ לַהַחֲלִיף אֶת דַּת אֱלֹהִים? הֵן לוֹ הִתְמַסְרוּ כָּל שׁוֹכְנֵי

הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, אִם מֵרִצּוֹן וְאִם מֵאֹנֶס, וְאֵלֶּיּוֹ יוֹחֲזְרוּ..."¹²

התורה האסלאמית הנובעת מדת האסלאם, ככזאת, איננה מערכת היסטורית המיועדת לתקופה מסוימת, כשם שאיננה מערכת מקומית המיועדת לקבוצה אנושית קונקרטיה בדור מסוים או בסביבה מוגדרת... אין היא אלא התורה הקבועה שיועדה ברצון האלוהים לחיי האדם המתחדשים, כדי שהחיים ייסובו סביב הציר שהאלוהים רצה כי ייסובו סביבו לנצח, ובאותה מסגרת שהאלוהים רצה כי יישארו בה לנצח, וכדי שהחיים ימשיכו ללבוש את הצורה הנעלה שהאלוהים בחסדו העניק לאדם: לא יעבוד אל אחר זולתו.

תורה זו היא אמת קוסמית הניצבת מול האנושות המתחדשת כמו שניצבים החוקים הקוסמיים הקבועים שפעלו בגוף היקום מאז בריאתו ופועלים בו היום ומחר. ומשום שהאדם ממרה את פיהם ומתנגד להם, באים עליו אסונות, חורבן ועונשים.

ובני האדם... אם הם חיים על־פי תורה זאת של האלוהים בשלמותה, הרי הם מוסלמים, ואם הם חיים על־פי כל תורה אחרת, שנוצרה בידי האדם, הרי הם במצב של בערות, שדת זאת איננה מכירה בה... אותה בערות שדת זאת באה לנפץ ולשנות מן היסוד כדי שבני האדם ישוחררו משעבוד לעבדים לשעבוד לאלוהים...

ובני האדם, או שהם חיים על־פי תורת אלוהים זאת בשלמותה, ואז הם במצב של הרמוניה עם חוקי היקום ועם טבע הבריאה ועם

הטבע שלהם עצמם. או שהם חיים על-פי תורה אחרת כלשהי, מעשה ידי אדם, ובכך נמצאים במצב של התנגדות לחוקי היקום והתנגשות עם טבע הבריאה ועם הטבע שלהם עצמם, בהיותם חלק מתוך הבריאה... התנגשות שתוצאותיה ההרסניות תופענה במוקדם או במאוחר...

אנחנו, כפי שאמרנו, משוכנעים שבני האדם שבים אל האלוהים, שבים אל תורת החיים שלו. והעתיד שייך לדת האסלאם, ללא ספק. ובאותה מידה משוכנעים אנו שכל המאמצים שהושקעו, ועוד יושקעו, כדי לעקור את אופיו [הייחודי] של האסלאם (דהיינו את היותו תורת חיים אנושית ומעשית בכל תחומי המעשה והרגש) נידונים לכישלון ולמפח נפש... וכבר אפשר לראות את סימני הכישלון ומפח הנפש... מכיוון שהפרדה כזאת [בין הדת לחיים] איננה חלק מאופייה של דת האסלאם, ולמען האמת, אין היא חלק מאופייה של אף דת!!!

כל דת היא תורת חיים

קיים קשר הדוק בין אופי הסדר החברתי לאופי התפיסה האמונית... קיים אפילו דבר מה גדול יותר מקשר הדוק. קיימת הנביעה החיונית: נביעה של הסדר החברתי מן התפיסה האמונית... הסדר החברתי לפרטיו הוא אחד המבועים הנובעים מן התפיסה האמונית, משום שהוא צומח צמיחה חיונית וטבעית, וקווי המתאר שלו מתעצבים בשלמות באמצעות הפרשנות שתפיסה זאת מפרשת את היקום ואת מרכזיותו של האדם בו, ואת מטרת קיומו האנושי.

נביעה והתעצבות אלה מבטאות סדר דברים נכון, ואף יותר מכך – סדר דברים יחיד. סדר חברתי המסוגל להתפתח בצורה טבעית ומאוזנת ולהתייצב לאחר מכן בצורה נכונה ובריאה, קיים רק כשהוא נובע מהתחשבות כוללת במציאות היקום והאדם, במרכזיות

האדם ביקום ובמטרת הקיום האנושי... ראוי, אם כן, שמטרתו של כל סדר חברתי תהיה הגשמה של מטרת הקיום האנושי... כן ברור שמטרת הזכויות שהוענקו לאדם מתוקף מרכזיותו ביקום היא לכונן את דרך חייו, להגדיר את האמצעים שהוא זכאי להשתמש בהם לשם הגשמת מטרת קיומו, ואת סוג הקשרים הנוצרים בינו ובין היקום; וכן [להגדיר] את הקשרים הנוצרים בין בני מינו ובין בני המסגרות הארגוניות והמערכות שבהן הוא חי... עד אחרון הפרטים שאליהם מתייחס המושג הסדר החברתי...

כל סדר חברתי המתבסס על יסודות שונים מאלה הוא סדר לא טבעי, סדר שרירותי, שאיננו ניצב על שורשיו הטבעיים... אין תקווה שסדר כזה יתקיים זמן רב, ואין תקווה שתנועת האדם והתנועה הקוסמית יוכלו לחיות תחתיו בהרמוניה. גם לא עם הבריאה האנושית ולא עם הצרכים האמיתיים של האדם.

עם אובדן ההרמוניה, התוצאה ההכרחית היא אומללות ועליבות של בני האדם החיים בסדר חברתי מעין זה, תהא אשר תהא יכולתו להקל עליהם ולהועיל להם מבחינה חומרית... תוצאה בלתי־נמנעת נוספת היא התרסקותם של סדרים אלה, בהיותם סותרים את טבע היקום ואת טבע האדם.

נביעה והתעצבות אלה הן צדו האחד של הקשר הקיים בין התפיסה האמונית לסדר החברתי... אפשר להרחיב אותו עד שיכלול לא רק את הסדר החברתי אלא אף את מערכת החיים כולה, על תחושותיהם של האנשים, מנהגיהם, המצוות, הפולחנים והמסורות שלהם וכל פעילות אנושית בתבל ומלואה.

כמו כן, לסוגיה כולה יש גם צדדים אחרים... אכן כל דת היא תורת חיים מעצם היותה תפיסה אמונית... או ליתר דיוק, מעצם היותה כוללת את התפיסה האמונית ואת הסדר החברתי הנובע ממנה, ואף את המערכת המכוונת את כל הפעילות האנושית בעולם הזה. וגם היפוכו של דבר זה נכון: כל תורת חיים היא אכן "דת".

כי דת של קבוצת בני אדם היא התורה המכוונת את חיי הקבוצה... אולם אם התורה המכוונת את חיי הקבוצה היא מפעלו של אלוהים, כלומר: היא נובעת מתפיסה אמונית אלוהית, הרי קבוצה זאת משתייכת לדת האלוהים... ואם התורה המכוונת את חיי הקבוצה היא מפעל של המלך, או של השליט, או של השבט או העם, כלומר: היא נובעת מאסכולה כלשהי, או מתפיסה או ממחשבה אנושית, הרי קבוצה זאת משתייכת ל"דת המלך", או ל"דת השליט", או ל"דת השבט" או ל"דת העם"... ואיננה משתייכת לדת האלוהים, כי אין היא הולכת בדרך תורת האלוהים, הנובעת בראש ובראשונה מדת האלוהים, אין בלתו!

המחדשים מקרב אנשי האסכולות השונות, השקפות העולם והפילוסופיות החברתיות [למיניהן] אינם נמנעים ואינם נרתעים מלהכריז על אמת זאת, והיא: כאשר הם יוצרים "אמונות" ורוצים שאנשים יאמצו אותן במציאות חייהם, רצונם הוא שהעקרונות החברתיים או הפטריוטיים או הלאומיים [של אמונות] אלה יתפסו את מקום האמונה הדתית.

הקומוניזם איננו רק סדר חברתי... הוא גם תפיסה אמונית. תפיסה המבוססת על יסודותיו המטריאליסטיים של היקום ועל מציאת הסתירות בתוך המטריאליזם... אותן סתירות הגורמות לכל ההתפתחויות וההתפוכות הקיימות בו, ולכך הכוונה במושג "מטריאליזם דיאלקטי". תפיסה זאת מבוססת גם על הפרשנות הכלכלית של ההיסטוריה ועל ייחוס ההתפתחויות בחיי האדם להתפתחות אמצעי הייצור... וכדומה. מכאן שאין הקומוניזם רק סדר חברתי אלא הוא תפיסה אמונית שעליה בנוי סדר חברתי... אותו חוסר התחשבות בפערים העצומים בין עיקרי התפיסה לאמת של הסדר החברתי הקיים היום.

כך גם שאר התורות והסדרים המעשיים שלהן, שאנשיהן קוראים להן אמונות בעודם אומרים: "האני מאמין החברתי שלנו",

או "האני מאמין הפטריטי שלנו", או "האני מאמין הלאומי שלנו"... כולם ביטויים המתארים נכונה את האמת, והיא: כל תורה האמורה להנחות את החיים, או כל מערכת סדרים המיועדת להנחות את החיים, הן "הדת" של אותם חיים, ומכאן שאלה החיים בצלה של תורה זאת או בצלם של סדרים אלה... דתם היא אותה תורה או היא אותם סדרים... ואם הם הולכים בדרך תורת האלוהים ודתו, הרי הם שייכים לדת האלוהים... אך אם הם הולכים בדרך של תורה [אחרת] או של סדרים אחרים, הריהם שייכים לדת שאיננה דת האלוהים.

הדבר, לדעתנו, ברור ואיננו מצריך הבהרות נוספות. בשים לב לאמת פשוטה זאת, [אפשר לומר] שלא קיימת דת אלוהית שהיא אמונה הכרתית בלבד, המנותקת ממציאות חיי האדם על מכלול התחומים המעשיים שלהם, או שהיא [מערכת של] טקסי פולחן שמקיימים המאמינים בדת זאת, כיחידים או בצוותא. וגם לא [קיימת דת המתמקדת ב]מעמד אישי בלבד, ואשר מערכת המשפט שלה עוסקת בו בעוד יתר תחומי החיים נחתכים על-פי מערכת משפט אחרת, הנובעת ממקור אחר ויוצרת תורה אחרת, שאיננה נובעת מ"דת האלוהים".

איש אינו מסוגל לתפוס את המילה דת כמתארת את אפשרות קיומה של דת אלוהית מתבדלת, הקיימת בתודעת האנשים [בלבד], או המבטאת את טקסי הפולחן שלהם או את המעמד האישי שלהם בלי להקיף את מכלול הפעילות בחייהם; בלי לתת את הדעת למציאות חייהם כולה, בלי להוביל את מהלך חייהם בכיוון כלשהו ובלי לנתב את הגותם ואת הרעיונות שלהם, את תחושותיהם, את מנהגייהם, את פעילותם ואת קשריהם לכיוון כלשהו...

לא... ולא קיימת דת שמקורה באלוהים שהיא תורה לעולם הבא בלבד, בעוד דת אחרת, שאיננה מן האלוהים, תקבל לידיה לקבוע את תורת חיי העולם הזה! הרי זה תיאור מגוחך של

אמתות המציאות הקוסמית והאנושית... משום שהמתחייב מהפרדה מלאכותית זאת הוא שהאלוהים ישתבח יארגן צד אחד של החיים ויפקח עליו, ו"ההתעניינות" שלו תתמקד בו, שעה שגורם אחר, שאיננו האלוהים, יארגן צדדים רבים אחרים, ו"אלים" אחרים יפקחו על צדדים אלה ויתעניינו בהם.

זה, כפי שאפשר לראות, תיאור מגוחך עד מאוד, מגוחך עד כדי כך, שאלה החושבים באופן זה היו לועגים לעצמם ולחשיבה שלהם, והיו צוחקים לתמימותם ולרפיון הרעיונות שלהם... לו ראו את העניין בצורה נכונה, מן הזווית הנכונה, באורו של זה המדריך בדרך הישר...

אולם לבעיה יש גם פנים אחרות... אכן, האישיות האנושית היא אחדות. אחדות באופייה ובהווייתה. אחדות המקיימת את כל חובותיה כאחדות. תנועותיה אינן הרמוניות וצעדיה אינם מתואמים אלא בשלוט בה תורה אחת, שהמעין הנובע שלה הוא תפיסה אחת... אולם כאשר חוק אחד שולט במצפוננו של האדם ובהכרתו הפנימית, בעוד המציאות שלו ופעילותו נשלטים בידי חוק אחר... וכל אחד משני החוקים נובע מתפיסה שונה... האחד נובע מדמיונו והשני נובע מן השכינה האלוהית... הרי אישיותו תלקה בדבר הדומה לשסעת, לסכיזופרניה! ואז הוא יהיה טרף לקרע בין הכרתו הרגשית ובין המציאות הדינמית והמעשית. אז יפגעו בו דאגה ומבוכה... כפי שאנו רואים היום במדינות האירופיות והאמריקניות המתקדמות ביותר; [דאגה ומבוכה] שהן פרות המאבק בין שרידי ההכרה הדתית הנובלת למציאות חיי המעשה, הבנויה על תפיסה ועל ערכים שאין להם קשר להכרה הדתית... וזאת אחרי סכיזופרניה קשה שהתרחשה שם בין הדת לחיים. היו לכך סיבות ספציפיות, הקשורות להיסטוריה של הנצרות באותן ארצות.

דת האלוהים היא אותה דת המגישה פרשנות מקיפה ושלמה לעולם ולקשריו עם בוראו הכביר, ולמרכזיות האדם בעולם,

ולמטרת קיומו האנושי... ומכאן שהיא מגדירה נאמנה את סוג הקשרים שיגשימו את מטרת קיום המין האנושי במסגרת מרכזיות המין הזה בעולם, ואת הזכויות שהוענקו לו מתוקף מרכזיות זאת; [וכן מגדירה דת האלוהים] את האמצעים שבהם ישיג מטרה זאת בלי לחרוג מגבולות זכויותיו ומרכזיותו, ואשר בהם ישיג את רצון בוראו הכביר ואת אושר העולם הזה והבא, בתורה אחת שאיש לא יצליח לפלג, ושלא תיפגע בסכיזופרניה הארורה! והיא [תורה זו] לא תגיע לידי התנגשות עם הטבע שלה ועם טבע הבריאה כולה בסופו של דבר!

מכאן שכל דת שהגיעה מן האלוהים מגישה לאדם את הבסיס התפיסתי-אמוני שעליו מושתת כל סדר חייו, ההכרתי והמעשי... זאת כדי להשיב את בני האדם אל ריבונם, ולהשיב את סדר חייהם אל תורתו היחידה במינה... ולהשכין הרמוניה ותואם בין מצפונם ובין מציאות חייהם, בין תודעתם לעולם המעשה שלהם ובין התנועה שלהם לחוקי היקום...

כל דת הגיעה מן האלוהים כדי לפעול בעולם המעשה, כדי שבני האדם יאמצו אותה בחיי המעשה שלהם. לא כדי שתישאר תחושה הכרתית גרידא, החבויה בעומק תודעתם, או הכשרה רוחנית ותור-לא, [הצפונה] במוסר שלהם, או רק טקסי פולחן [שמבצעים] בגומחות התפילה ובמסגדים שלהם, או מעמד אישי בלבד, הקשור לזווית צרה של חייהם. "מעולם לא שלחנו שליח אלא למען יישמעו לו ברשות אלוהים".¹³

כך נמסרה התורה היהודית (אל-תוראה), כשהיא מכילה אמונה ומשפט, ואנשיה פנו אליה מרצונם, ונסמכו עליה בכל ענייני חייהם, ולא [נמסרה] כדי שתיהפך למערכת הטפות מוסר שמטרתה היחידה לחנך, בלי לחרוג מן התודעה [המופשטת אל עולם המעשה], או למערכת פולחנית שאותה יקיימו בהיכלי התפילה שלהם.

הורדנו את התורה ממרומים, ובה הדרכה ואור. על־פיה היו הנביאים אשר התמסרו חורצים משפט ליהודים, וגם הרבנים והחכמים שפטו על־פי ספר אלוהים שהופקד בידיהם למשמרת, ואשר עליו העידו. אל תיראו מפני האנשים, ורק אותי יִיָּו יראים, ואל תמכרו את אותותי באפס מחיר. אשר לא ישפטו על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים, אלה הם הכופרים. וכתבנו בה להם כי נפש תחת נפש, עין תחת עין, אף תחת אף, אוזן תחת אוזן, שן תחת שן, וכי גם על הפצעים יש לנקום. ואולם כל העושה צדקה, יכופר לו. אשר לא ישפטו על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים, בני עוולה הם.¹⁴

זה מה שהקוראן מזכיר ממשפטי התורה היהודית, כדוגמה למשפטים רבים נוספים הכלולים בה, שבאמצעותם ערכו משה, עליו השלום, ונביאי בני ישראל שבאו אחריו, את חיי המעשה שלהם במשך מאות שנים.

אחר כך הביא ישוע, עליו השלום, את הנצרות... האלוהים שלח אותו לבני ישראל, בהיותו אחד הנביאים שלהם, ומכאן שהוא בא לאמת את משפט התורה היהודית, בתיקונים קלים אחדים, כדי להסיר את הנטל של כמה עונשים חינוכיים או של דברים שהוטלו עליהם ככפרה לעוונות, כדוגמת זה שהקוראן הנכבד מצביע עליו:

ועל היהודים אסרנו כל בעל טופר (ציפורן), ומן הבקר והצאן אסרנו עליהם את הַחֶלֶב, חוץ מן הנישא על גבם, או על הקרביים או הדֶּבֶק בעצם. כך גמלנו להם על רשעתם, ואמת בפנינו.¹⁵

14. סורה 5; 44-45.

15. סורה 6; 146.

הלכה מתוקנת זו [הנצרות] זכתה להכרה גם כמערכת לניהול השלטון והחיים:

אחריהם הקימונו את ישוע בן מרים למען יאשר את התורה אשר נגלתה לפניו, ונתנו לו את האַוֹנְגְלִיוֹן, ובו הדרכה ואור, למען יאשר את התורה אשר הייתה לפניו, ובו אור ומוסר השכל ליראים. ישפטו בעלי האוונגליון על־פי כל אשר הוריד בו אלוהים ממרומים, ואשר לא ישפוט על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים, אלה הם המופקרים.¹⁶

אחר כך הביא מוחמד, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, את האסלאם, שאיננו סותר את המשפטים האלוהיים הנכונים שהיו לפניו אלא מאמת אותם ושומר עליהם, בהיותו הבשורה המקיפה האחרונה לאנושות כולה המכריזה את דרכו הנכונה של האדם, המספקת פרשנות רחבה וכוללת שעליה מושתתת מערכת החיים האנושיים, [בשורה] המוציאה את בני האדם מן הבערות אל האלוהות¹⁷ ומפקידה את המציאות שלהם בידי משפט האלוהים, כפי שהוא מפקיד את מצפונם בידי יראת האלוהים:

הורדנו אליך ממרומים את הספר למען יגלה את האמת, ויאשר את הספרים אשר נגלו לפניו ויהיה נאמן לשומרם, על כן שפוט ביניהם על־פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים ואל תיטה אחר משוגות ליבם לסור מן האמת אשר נגלתה בפניך. לכל אחד בכם נתנו חוק ומנהג, ואילו חפץ אלוהים היה עושה את כולכם אומה אחת, ואולם חפץ הוא לבחון כיצד תנהגו בכל אשר נתן לכם. על כן שאפו להיות ראשונים

16. סורה 5; 47-46.

17. רבאניה, הפך הבערות (ג'אהליה). הרבאניה היא מצב שבו המשפט הוא בידי האלוהים ולא בידי האדם.

במעשים טובים, כי אל אלוהים תשובו כולכם, ואז יודיעכם את כל הדברים אשר נחלקתם בהם. שפוט ביניהם על-פי כל אשר הוריד אלוהים ממרומים ואל תיטה אחר משוגות ליבם, והישמר פן יפתוך לסטות ממקצת הדברים שהוריד אלוהים ממרומים. ואם יפנו עורף, דע כי אלוהים חפץ לפגוע בהם בשל חטאיהם, וכי מרבית האנשים מופקרים הם. האם יבקשו לעצמם את משפט הג'אהליה? אין שופט טוב מאלוהים לאנשים הנכונים להשתכנע.¹⁸

לפני הדתות הראשיות האלה, באה כל דת להשיב את בני האדם אל ריבונות האלוהים לבדו ואל תורת האלוהים לבדו... ומאז נח, עליו השלום, התנהלו הנבואות על-פי שיטה זאת בלבד, כשהן שונות זו מזו בפרטי המשפט, והן שוות במקור המחשבה ובמטרה היסודית הגדולה, והיא: שחרור האנשים מן העבדות לעבדים [למצב של] עבדות לאלוהים, אין בלתו; ביטול האלוהויות והאדנויות המזויפות; והשבת האלוהות והאדנות לאלוהים, אין בלתו... במקום אחר מסכם הקוראן הנכבד אמת זאת, ומאמת את אופי התורה האחת שמקורה באלוהים, מכיוון שהאלוהים הוא בורא היקום והאדם ובידיו מצויה הנהגת היקום והאדם. כמו כן מבהיר הקוראן את מקומה של הדת האחרונה הזאת וסיבת הבאתה במטרה לשלוט בכל, ומכריז על החילוק בין אנשי דת האסלאם לכל השאר [שהם] נבערים:

כל אשר נחלקתם בו, יוכרע דינו במשפט אלוהים. זהו אלוהיכם וריבוני, עליו אסמך ואליו תשובתי. הוא יוצר השמים והארץ; הוא עשה לכם נשים כעצם מעצמכם, וגם את המקנה – זכר ונקבה, והרבה את זרעכם בזאת. אין

דומה לו, והוא ישלח פרנסה בשפע או בצמצום לאשר יחפוץ כל דבר הוא יודע. הוא נתן לכם את חוקי הדת אשר ציווה לנח, ואת אשר גילינו לך, ואת אשר ציוונו לאברהם, ולמשה ולישוע, לאמור, קיימו את הדת ואל תתפלגו בה. המשתפים¹⁹ מתקשים לשאת את אשר תפציר בהם לקבל. אלוהים יבחר לקרב אליו את אשר יחפוץ, וינחה אליו את בעל התשובה. הם התפלגו רק לאחר שהוענקה להם הדעת, עקב רשעה שנפלה בינותם. אלמלא גמר ריבונך אומר לדחות את דינם לזמן קצוב, היו כבר שופטים ביניהם. גם אלה אשר הונחל להם הספר אחריהם, מטילים בו ספק וחושדים. לכן, קרא והישר לכת כאשר צוֹנִיתָ, ואל תיטה אחר משובות ליבם, ואמור, מאמין אני בכל ספר אשר הוריד אלוהים ממרומים, וצוֹנִיתִי לשפוט ביניכם ביושר. אלוהים הוא ריבוננו וריבונכם, ולנו מעשינו ולכם מעשיכם, ואין עוד צורך להחליף טענות בינינו. אלוהים יכנסנו יחדיו, כי סוף כולם לשוב אליו.²⁰

בסיפור שמספר לנו הקוראן הנכבד על יתרו (שַׁעִיב), עליו השלום, ועל עמו אנשי מדין, מוזכרת שוב החקיקה שנועדה לחיי המעשה, וההתנגדות שגילו כלפיה בני האדם בשל חוסר ידיעתם את טבע הדת, שהיא תורה כוללת לחיים, ולא נועדה למצפון החבוי בלבד, ולא לעבודות פולחן בהיכלי התפילה. דינם כדין הבערות הנוכחית ממש!

ואל בני מדין שלחנו את שַׁעִיב אחיהם. הוא אמר, בני עמי, עבדו את אלוהים, כי אין לכם אלוה מבלעדיו, ואל תגרעו מן המידות והמשקלות. הן רואה אני כי בורכתם בכל טוב, אך

19. מְשַׁרְפוֹן, סוג של כופרים, המשתפים אלוהות זרה לאלוהי האמת.

20. סורה 42; 10-15.

חושש אני פן יבוא עליכם עונשו של יום אשר יסגור מכל עבר. בני עמי, מדדו את מלוא המידה, ושמרו על מאזני צדק, ואל תפחיתו לאנשים מן המגיע להם, ואל תחמסו את הארץ. השארית שאלוהים משאיר בידכם ראויה לכם יותר, אם מאמינים אתם, אולם לא תפקידי הוא לשמור צעדיכם. אמרו: שעֵיב, האם תפילותיך גרמו לך לדרוש מאתנו שנעזוב את אשר עבדו אבותינו, וכי נחדל לעשות ברכושו ככל העולה על רוחנו? הן אתה איש שקול דעת ומתהלך במישרים!²¹

אותה אמת נגלית בסיפור הקוראן הנכבד על אודות דברי צאלח,²² עליו השלום, לעמו: "היו יראים את אלוהים ושמעו בקולי. ואל תישמעו לדברי המתהוללים, החומסים את הארץ ולא יתקנו את דרכם."²³

והוא הרי השיב אותם מדת המתהוללים והחומסים ומתורתם אל דת האלוהים ואל תורת החיים שלו... כלומר, הוא השיב אותם מן העבדות לעבדים אל העבדות לאלוהים [כלל] סדרי החיים. במקום אחר מגדיר האלוהים את השליח ואת ספר האלוהים ככאלה שמשימתם, באופן כללי, היא לגלם את המשפט בין בני האדם, בנוגע למה שהם חלוקים עליו: "האנשים היו כולם בני אומה אחת, ואז שלח אלוהים את הנביאים להיות מבשרים ומזהירים, והוריד מרומים את הספר למען תתגלה האמת, ולמען ישפטו בין האנשים בכל אשר נחלקו בו."²⁴

זה מסיים כל ויכוח בדבר משימת הקוראן ומשימת השליחים, ומגדיר את משמעות דת האלוהים ואת היותה כרוכה בסדר החיים שאלוהים רוצה בו.

21. סורה 11; 84-87.

22. נביא ערבי שהתנבא לשבט ת'מוד.

23. סורה 26; 150-152.

24. סורה 2; 213.

אין כל צורך להכביר מילים בדיון כולל זה על אופי הדת ועל היותה מקיפה את סדר החיים המעשי. שהרי לדת אין משמעות כל עיקר אם היא מושכת את ידיה מסדר החיים המעשי [ואיננה מנחה את האדם] בתפיסותיה הייחודיות ובמושגים, במשפטים ובמגמות הייחודיים לה. אין מנוס מלהשתית את הסדר הבסיסי של חיי האדם על יסודות של תפיסה אמונית, המסבירה את האמת של הבריאה וקשריה עם בוראה, ואת מרכזיות האדם בה ומטרת קיומו כאדם, ואת סוג הזיקה המסוגלת להגשים מטרה זאת. בין שמדובר בזיקה הקיימת בין האדם לאלוהיו ובין שמדובר בזיקה בין האדם ליקום סביבו, או בזיקה בין האדם לשאר בעלי החיים, או בזיקה בין בני האדם ובין עצמם, באופן שישביע את רצון האלוהים מברואיו...

אם ההסבר המקיף, השלם, אין מקורו באלוהים, ואם סדר החיים כולו אינו מושתת על הסבר מקיף ושלם זה, הרי החיים הם [בסך הכול אוסף] תאוותיהם של בני האדם, ואם כן, הריהם הבערות בהתגלמותה, [זו] שכל דת אלוהית באה לעקור את בני האדם מתוכה ולרומם אותם אל הריבונות האלוהית. אם העבדות איננה לאלוהים לבדו, כשם שהיא באה לידי ביטוי בכל האמור לעיל, הרי היא עבדות לעבדים... והרי דת האלוהים, כל כולה באה לשחרר את העבדים מן העבדות לעבדים!

לא היינו צריכים להאריך יותר באמת זאת, המובנת מאליה, לולא אותן נסיבות חמורות שהתרחשו באירופה וגרמו למצב של סכיוזופרניה בין הדת למדינה, ואף בין הדת לחיים. מה שחשוב הוא שנזרוק מבט מהיר על הנסיבות החמורות שהאלוהים חסך מאתנו [המוסלמים], [נסיבות] שאינן קיימות בהיסטוריה ובדת שלנו, אולם אנחנו ייבאנו את הפרות הבאושים שלהן משם!

סכיזופרניה קשה

אין זה אופייה של הדת לנתק את עצמה מחיי העולם הזה, ואין זה אופייה של התורה האלוהית להצטמצם בתחומים של הרגש ההכרתי, ערכי המוסר החינוכיים וטקסי הפולחן; או בתחום צר של חיי האדם... המכונה מעמד אישי. אין זה אופייה של הדת, שהאלוהים, ישתבח, ייחד קטע צר בתחום דל או פסיבי בחיי האדם, וימסור את שאר הקטעים בחיים האקטיביים, המעשיים, המציאותיים לאלוהים אחרים ולאדונים שונים, שהם יקבעו את היסודות ואת האסכולות, את הסדרים ואת המוסכמות, את החוקים ואת המערכות, על-פי רצונם השרירותי, בלי להתייעץ באלוהים!

אין זה אופייה של הדת להתוות דרך אל העולם הבא, שאיננה עוברת בחיי העולם הזה! דרך שהאנשים יחכו בסופה לגן עדן בעולם האמת, בלי שיפעלו או יבנו על פני האדמה, תוך ניהול חייהם על-פי דרכו של האלוהים והתורה שהעלתה רצון מלפניו.

אין זה רצון הדת להיות גרוטסקה מעוותת ומגוחכת כזאת! ולא צעצוע נוצץ שילדים משתעשעים בו! ולא [מערכת] מנהגים מסורתיים שאין בינם ובין חיי המעשה שום קשר! אין זה אופייה של הדת, כל דת ועל אחת כמה וכמה דת האלוהים, שתהיה ללעג ולקלס... ומנין, אם כן, הגיעה פסיביות נלעגת זאת? כיצד, אם כן,

התרחשה סכיזופרניה קשה זאת בין הדת לחיים?

סכיזופרניה קשה זאת התרחשה בנסיבות חמורות! נסיבות שהשפעתן הייתה הרסנית באירופה... ואחר כך בעולם כולו. כאשר המחשבה, המערכות והמוסכמות המערביות השתלטו על האנושות כולה, ממזרח שמש עד מבואו... חיי הברואים התנתקו מחיי הבורא, ולכן על כורחם הם נעים בדרך משובשת, שסופה סוף עלוב; והאנושות מוקפת במעגל הסבל שבתוכו היא מתייסרת כעת, כשכל אחד חש בייסורי זולתו, בלי לדעת היכן היא דרך המוצא...

והם משוועים לעזרה...!! אין זה המקום לדבר על הייסורים שבגינם האנושות משוועת לעזרה; שמץ מזה יופיע בפרקים הבאים. הבה נשוב לדבר על התנאים החמורים שבהם התפתחה הסכיזופרניה הקשה.

היהדות הגיעה מתוך כוונה להיות תורת חיים לבני ישראל, כפי שכל דת לפנייה הגיעה כדי לשמש תורת חיים למקבליה. כך הגיעה גם הנצרות, אחרי היהדות, כדי לשמש תורה מעודכנת לבני ישראל. אולם היהודים לא קיבלו את בשורת [ישוע] המשיח, עליו השלום, ולא קיבלו ממנו את ההקלות שהביא להם מן האלוהים. הוא אמר להם, כפי שמספר הקוראן הנכבד: "באתי לאשר את התורה שנגלתה לפני ולהתיר לכם מקצת אשר נאסר עליכם. הבאתי לכם אות מעם ריבונכם, על כן הִיו יראים את אלוהים ושמעו בקולי".²⁵ מרגע זה החלו [היהודים] להתנגד לישוע, עליו השלום, והתנגדו להטפתו לסובלנות, לשלום, להיטהרות רוחנית ולהפחתת הטקסים הפורמליים שאינם מוסיפים דבר לאמונה הפנימית! הגיעו דברים לידי כך שהסיתו את פילטוס, המושל הרומאי של ארץ סוריה באותה עת, לנסות להרוג את ישוע, עליו השלום ולצלוּב אותו, אלא שהאלוהים הצילו ורומם אותו אליו (בדרך שמהותה אינה ברורה לנו, מכיוון שלא קיים אצלנו [המוסלמים] טקסט חד-משמעי לגביה, בקוראן שלנו או בנוהג²⁶ של נביאנו).

אחת היא מה היה. בהמשך קיבלו היחסים בין היהודים לנאמני ישוע, עליו השלום, תפנית אומללה. בנפשותיהם של אלה שהפכו נוצרים נזרעו זרעי המשטמה כלפי היהודים, כפי שנזרעו זרעי השנאה גם בלב היהודים כלפיהם! הדבר הביא להיפרדותם של נאמני ישוע מן היהודים ולהיפרדות הנצרות מעל היהדות (בעוד

25. סורה 3; 50.

26. סונה – נוהג, התורה שבעל פה באסלאם הסוני.

שבמקור היא באה לחדש את היהדות ולתקן במידת מה את כלליה, בד בבד עם קיומם של תחיה רוחנית וחינוך מוסרי עמוק וברור בבשורתו של ישוע, עליו השלום).

האיבה והפילוג, ואף השנאה והמשטמה, בין נאמני ישוע, עליו השלום, ליהודים, הביאו להיפרדות ספרם [של הנוצרים], האַוונגליון, מן התורה היהודית, הגם שהתורה וספריה נותרו כלולים אצלם בתנ"ך, ספרם המקודש. ההלכה שלהם התנתקה מההלכה של התורה, בעוד אשר רוב בְּנֵינָה ורוב מְנֵינָה של ההלכה היהודית מצוי בתורה... ההתנתקות גרמה לכך שלא קמה לנצרות מערכת הלכתית מפורטת שתסדיר את חיי מאמיניה.

אולם התפיסה האמונית שהביא ישוע, עליו השלום, מן האלוהים, יכולה הייתה, לולא נפגמה, להגיש את הפרשנות הנכונה לבריאה, למרכזיותו של האדם בה ולתכלית קיומו האנושי... אותה פרשנות שעליה אפשר לבסס מערכת חברתית. באותה מידה יכלה מחשבה זאת, לו נותרה בלתי־פגומה כפי שנמסרה על־ידי האלוהים, להשיב את הנוצרים אל ההלכה הכלולה בתורה בתוספת התיקונים שהביא ישוע, כדי להקל בכמה מטקסי הפולחן ומטרחות החיים.

אולם מה שקרה הוא שבמשך תקופה ארוכה פוֹנוּ נגד נאמני ישוע, עליו השלום, נגישוֹת איומות מצד היהודים הלא־מאמינים, ובה במידה מצד הרומאים עובדי האלילים ששלטו במולדתו של ישוע. דבר זה אילץ את השליחים, תלמידי ישוע, ואת נאמניהם ותלמידיהם להסתתר, לעבור ממקום למקום ולפעול בחשאיות במשך תקופה ארוכה. כן נאלצו להעביר מיד ליד, בחטף ובתנאים שלא אפשרו דיוק ורציפות, את הטקסטים של האוונגליון ואת תולדות ישוע, עליו השלום, ואת מאורעות התקופה שבמהלכה חי ביניהם... הדבר גרם לכך שהטקסטים של האוונגליון שהאלוהים הוריד לישוע, עליו השלום, נמסרו במסגרת מסורות על חייו

ופועלו, [מסורות] שחלקן סותר את האחרות, והן כונו איגרות...²⁷ אלו דברי אותם התלמידים ואלו המסורות שנמסרו מפיהם על חיי ישוע, כשהם כוללים בתוכם משהו מדברי האדון ישוע... הקדומה באיגרות נכתבה דור שלם אחרי ימי ישוע וההיסטוריונים של הנצרות חלוקים ביניהם מאוד בנוגע לקביעת מועד כתיבתה, 04 עד 06 שנה [אחרי מות ישוע]. באותה מידה הם חלוקים בנוגע לשפה שבה נכתבה... מכיוון שלא נמצא אלא תרגום שלה...

הגורל הטיל על פאולוס (שלא ידע את ישוע, עליו השלום, אלא הגיע לנצרות מן האלילות הרומאית) לנצח על הפצת הנצרות באירופה, כשהיא משובצת במוטיבים מן האלילות הרומאית והפילוסופיה היוונית, שאותם שיקע בתוכה... היה זה אסון שנפל על הנצרות מאז ימיה הראשונים באירופה... אסון גדול יותר מהשיבושים שנגרמו לה בתקופת הרדיפות הראשונה... תקופת העברת המסורות בתנאים שלא אפשרו בדיקה ורציפות!

פאולוס כתב את האיגרות שלו אחרי המאה הראשונה לספירה, והן מעידות על מיזוג האידאלים הדתיים בתבניות פילוסופיות – בייחוד בפילוסופיית ההאנשה – ו[כך] אמר: ישוע יושב לימינו של האלוהים וקורא לאלה שהוא דורש את טובתם 'שדברו ישכון בלבם', ומבקש מן האלוהים למחול להם, ומבשר להם שיגיעו לתהילה עם שובו לארץ! מדבריו [של פאולוס] נראה שהוא ציפה לשובו [של ישוע] בקרוב. ופעמים רבות הזכיר אותו, תפילות אללה על ראשו, במילים אלה: 'ריבוננו, ישוע המשיח!' ואת עצמו כינה: 'שליח ישוע המשיח בצו האלוהים מושיענו וריבוננו, ישוע המשיח'.²⁸

27. הכוונה לארבע הבשורות (אוונגליונים, gospels): מתי, מרקוס, לוקס, יוחנן.
28. ההפניה במקור הערבי היא לעמ' 169 בספר אללה – אל-פלספה אל-קוראניה של עבאס מחמוד אל-עקאד. אל-עקאד (1889-1964) היה משורר ואינטלקטואל מצרי חשוב.

אולם האסון הגדול נגרם על-ידי אירוע שהתרחש לאחר מכן. הדבר התבטא בניצחון הנצרות, דהיינו באימוץ הנצרות על-ידי הקיסר הרומאי קונסטנטינוס, והצלחתה של הסיעה הנוצרית להפוך לסיעה השלטת בשנת 523 לספירה. ד"רפר האמריקני מתאר את האירוע הזה ואת השפעותיו החמורות בספרו **הדת והמדע**:²⁹

האלילות והשיתוף נכנסו לנצרות בהשפעת הסֵעִפִים,³⁰ אותם שקיבלו על עצמם תפקידים חשובים ומשרות רמות במדינה הרומאית, שהתחזו לנוצרים אך לא שעו אל צווי הדת ומעולם לא התמסרו לה... כזה היה גם קונסטנטינוס... הוא בילה את חייו בעושיק ובפריצות ולא נרתם לענייני הכנסייה הדתית אלא מעט, באחרית ימיו (בשנת 733 לספירה).

החבורה הנוצרית, גם אם התעצמה עד כי מינתה את קונסטנטינוס למלך, לא הצליחה לעקור את האלילות מן השורש ולשרש אותה. תוצאת המאבק שלה [באלילות] הייתה שהעקרונות שלהן התערבבו אלה באלה ומזה נולדה דת חדשה, שבה באות לידי ביטוי הנצרות והאלילות, חלק כחלק... בכך נבדל האסלאם מן הנצרות, היות שהוא גבר לגמרי על המתחרה שלו, האלילות, והפיץ את עקרונותיו כשהם טהורים, ללא ערפול...

ומכיוון שהקיסר הזה היה עבד לעולם הזה ועקרונותיו הדתיים לא היו שווים מאומה, הוא דאג לאינטרס האישי שלו ולאינטרס של שתי הסיעות היריבות, הנצרות והאלילות, ופעל לאחד אותן ולפשר ביניהן. אפילו הנוצרים האדוקים לא הכחישו שזאת הייתה תוכניתו. אולי הם סברו שהדת

29. הכוונה ל־John William Draper (1811-1882) שכתב ספר בשם *History of the Conflict Between Religion and Science*.

30. מנאפקון, צבועים, מתחסדים, דו־פרצופיים. לגבי התרגום לעברית, ראו תהילים קי"ט, פסוק קי"ג.

החדשה תפרח אם תקלוט את עקרונות האלילות הישנה, שיִפְרו אותה! ושכסופו של דבר תטהר הדת הנוצרית מן השיקוצים והטינופת האלילית.³¹

אולם הדת החדשה כלל לא נטהרה לאחר מכן משיקוצי האלילות ומהטינופת שלה, כפי שקיוו הנוצרים האדוקים, והמשיכה לעטות מעשיות ותפיסות אליליות. ועוד חטא נוסף על פשע, והנצרות החלה להתערב במחלוקות פוליטיות וגזעניות, והאמונה שונתה ותוקנה לשם מימושן של מטרות פוליטיות. אומר אלפרד בטלר בספרו **הכיבוש הערבי של מצרים** בתרגומו של מר מוחמד פריד אבו-חדיד:³²

אותן שתי מאות, החמישית והשישית, היו תקופה של מאבק מתמשך בין המצרים לביזנטים, מאבק שהוחרף בשל הבדלי הגזע והבדלי הדת. הבדלי הדת היו גדולים יותר מהבדלי הגזע, מכיוון שבעיית הבעיות באותה תקופה הייתה היריבות בין המִלְפִיתִים למונופיסיטים. הקבוצה הראשונה, כפי שמעיד עליה שמה, הייתה סיעת האסכולה של השושלת הקיסרית, סיעת המלך והמדינה. היא האמינה באמונה המסורתית שעברה מאב לבן בדבר התמזגות הִטְבְּעִים של ישוע, בעוד הקבוצה השנייה, סיעת הקופטים המונופיסיטים, תושבי מצרים, תיעבו אמונה זאת, גינו אותה ונלחמו בה בעוצמה, בלהט יוקד שקשה לדמיין או לרדת לעומקו; על אחת כמה וכמה כשמדובר בשתי סיעות המאמינות באוונגליון!...

31. קוטב מעיר בספרו כי ציטט פסקה זאת מתוך ספרו של איש הדת המוסלמי, יליד הודו, אבו אליחסן אל-נודי, מה הפסיד העולם מירידת המוסלמים, שהופיע ב־1947.

32. הכוונה לספר Alfred J. Butler, *The Arab Conquest of Egypt and the Last Thirty Years of the Roman Dominion* (Oxford: 1902).

ואומר ת"ו ארנולד בספר "ההטפה לאסלאם"³³ שתרגמו חסן אבראהים ועמיתיו, על אודות המחלוקת העדתית, המדינית והגזעית, ועל השפעתה על החידושים, התוספות והתיקונים בנצרות:

יוסטיניאנוס³⁴ הצליח להעניק לקיסרות הביזנטית חזות מאוחדת, מאה שנים לפני הכיבוש האסלאמי. אולם אחרי מותו נסדקה אחדות זאת במהירות, ונזקקה בדחיפות לתודעה חזקה ומשותפת שתלכד את כל הפרובינציות והישובים של המדינה.

אשר להרקליוס,³⁵ הלה השקיע מאמצים, שלא לגמרי צלחו, לקשור את סוריה מחדש לשלטון המרכזי. אולם האמצעים הכלליים שנקט לצורך כך הובילו, למזלו הרע, להתגברות הפילוג במקום לחיסולו. לא היה בנמצא דבר, זולת הרגשות הדתיים, שהיה יכול להחליף את התודעה הלאומית. לכן [הקיסר] ניסה להעניק לאמונה פרשנות מרגיעה שתבלום את המחלוקות העלולות לצמוח בין הצדדים הנצים, וגם את המחלוקות שהיו קיימות בין המורדים בדת ובין הכנסייה האורתודוקסית ובין המורדים לשלטון המרכזי.³⁶

המועצה האקומנית של כלקדון, שכונסה בשנת 451 לספירה, החליטה כי יש להכיר בכך שישוע מתגלם בשני הטבעים שלו "שאינם מתערבבים, אינם משתנים, אינם מתחלקים ואינם

33. הכוונה לספר *Thomas Walker Arnold, The Preaching of Islam, 1896*.

34. קיסר ביזנטיון בשנים 527-565.

35. קיסר ביזנטיון בשנים 610-641. צבאותיו הם אלה שהובסו מספר פעמים בידי המוסלמים.

36. [הערה המופיעה במקור הערבי] טקסט זה מוכיח שמאמצי הקיסר הזה לפרש את הדת לא נבעו מרצונו להיטיב עם הדת, אלא היו בסך הכול ניסיון פוליטי, שאליו נדחף כתוצאה מחוסר יכולתה של הלאומיות לחבר חלקי האימפריה. הוא ביקש להפוך את הדת לאילל שיחליף את אילל הלאומיות!!!

מתפרדים, ולא ייתכן להכחיש את ההבדלים בגלל אחדותם". מוטב אפילו שכל אחד משני הטבעים ישמור על המאפיינים שלו והם יתכנסו אל יסוד אחד ואל גוף אחד. לא כאילו הם מחולקים או מופרדים לשני יסודות, אלא מכונסים ביסוד אחד, והוא: האב, הבן, ורוח הקודש...

היעקוביטים³⁷ דחו מועצה זאת והכירו רק בטבע אחד של ישוע. הם אמרו: הוא המרכבה של היסודות, וכל התארים האלוהיים והאנושיים שייכים לו. אולם החומר הנושא תארים אלה לא נהיה כפול, אלא הפך ליחידה אחת בעלת יסודות מורכבים...

המחלוקת בין האורתודוקסים ליעקוביטים, שפרחו בעיקר במצרים, בסוריה ובארצות שמחוץ לתחומה של האימפריה הביזנטית, בערה קרוב למאתיים שנה, בתקופה שבה ניסה הרקליוס לפתור את המחלוקת באמצעות הדוגמה הגורסת שלישוע יש רצון אחד... והיא בוערת גם בימינו אנו. דוגמה זאת מכירה בקיומם של שני הטבעים, כי בה אפשר לדבוק באחדות היסוד (hypostasis) בחייו האנושיים של המשיח [ישוע]. כל זאת, כשהיא [הדוגמה] שוללת את קיומם של שני סוגי חיים ביסוד אחד. המשיח האחד, זה שהוא בן האלוהים, מגשים הן את הצד האנושי והן את הצד האלוהי, בישות אלוהית ואנושית אחת. המשמעות של זה היא שלא מצוי אלא רצון אחד ברוח הקודש שלבשה גוף אנושי...

אולם גורלו של הרקליוס היה כגורל רבים מאוד מאלה שקיוו לבסס את יסודות השלום, משום שהמחלוקת התלהטה מחדש בצורה חריפה יותר. יתר על כן, הרקליוס בכבודו ובעצמו הואשם באתאיזם והביא על עצמו את כעסם של שני המחנות במידה שווה. נסיבות אומללות אלה התרגשו על הנצרות, קודם כל בראשית צמיחתה. מאוחר יותר קרה הדבר שוב, באופן דומה, עם בוא

37. בני כנסייה מזרחית מונופיסיטית.

הצלחתה הפוליטית. בהמשך, ככל שהתארכה הצלחה זאת ובגללה, קרה הדבר בשלישית, הפעם בצורת מחלוקות פוליטיות וגזעיות ובצורת שיבושים ותיקונים באמונה... כל זה מילא את התפיסה האמונית הנוצרית באלמנטים הזרים לאופייה־שלה ולאופייה של "דת האלוהים" כולה... ומאז לא החזירה לעצמה התפיסה הדתית הנוצרית (כפי שנוצרה בתחילה, שוב ושוב, על־ידי שיבושים, ועוצבה אחר כך בידי המועצות האקומניות הכלליות והפרטיות) את היכולת להעניק את הפרשנות האלוהית [הנכונה] ליקום ולאמת שלו. [היא לא החזירה לעצמה את היכולת להעניק את הפרשנות האלוהית] לקשר האמיתי של היקום אל הבורא, ואל האמת של הבורא ושל התארים הקשורים בו, ואל האמת של הקיום האנושי ושל מטרתו ודרכו... ושל היסודות העיקריים שחייבים להיות בריאים, כדי שהמערכת החברתית הנובעת מהם תהיה בריאה, ותוכל אחר כך להתבסס עליהם.

אולם הדבר אינו נגמר רק בקלקול התפיסה האמונית באופן זה; הנסיבות החמורות צעדו עוד כמה צעדים כושלים! הכנסייה רצתה להציב מחסום בפני חיי התפנוקים של רומא ובפני שיגעון התאוות שהאימפריה הרומית שקעה בהן לפני קבלתה את הנצרות, שאותן תיאר דריפר האמריקני בספרו **הדת והמדע**:

כאשר המדינה הרומית הגיעה לשיא כוחה הצבאי ולהשפעה פוליטית מרבית, וכאשר התרבות התעלתה אל רום המעלה... היא צנחה לתהום של קלקול המידות ולשפל המדרגה מבחינה דתית וחינוכית... אורח החיים הרומי הפך להיות קל־דעת, פרוץ ומופקר, והעיקרון היה שהחיים הם הזדמנות להנאה, ושעל האדם לעבור מהנאה לתפנוקים ומשעשוע לעינוגים. לעתים לא באו ההינזרות והצום אצלם אלא כדי לעורר מחדש את התאוה לאכילה, והמתנות שלהם

כּוֹנֵנָה להאריך את משך התענוג! שולחנותיהם נצצו מכלי זהב וכסף משובצים באבני חן, וסביבם התרוצצו משרתים לבושים בגדים נאים ושובי לב ועלמות רומיות נאות ויפהפיות, לבושות בחושפנות בלתי־צנועה המעידה על פריצות. להנאתם הוסיפו גם בתי מרחץ רמים, שדות רחבי ידיים שנועדו לשעשוע ואצטדיונים שבהם נאבקו לוחמים אלה באלה או באריות, ולא הפסיקו להיאבק עד שאחד מהם נפל חלל כשהוא מתבוסס בדמו. כובשים אלה, שהכניעו את העולם, הבינו שאם יש דבר שכדאי לטרוח למענו הרי זה הכוח, כי באמצעותו יכול האדם להשיג [לעצמו] עושר, מבעליו שרכשו אותו בזיעת אפיהם וביגיע כפיהם; ושאם האדם מנצח בשדה הקרב בעוצם ידו, אזי יכול הוא לשעבד ממון ומלכים ולקצוב את גובה הכנסות המס מן הנחלות. ובהיות ראש המדינה הרומית סמל לכוח מכריע זה, הנה הסדר הרומי שיקף את עליונותו של המלך. אולם לא היה זה [אלא] ציפוי כוזב, כמו זה שאנו רואים בתרבות היוונית, בתקופת השקיעה שלה.

הכנסייה רצתה להציב מחסום בפני השיגעון המשתולל, בפני הכליה הסוחפת... אולם היא לא הלכה בדרך הטבעית, הישרה, המאוזנת והשקולה, וכבר לא נשארו ברשותה אמתות מאוצר ההגות הנוצרית הנכונה, שבהן יכלה להשתמש כאבן בוחן לשיפוט צודק בין בני אדם ולמציאת שביל הזהב בביצוע התפקיד המוטל עליהם במסגרת הבריאה.

באותה עת התפרץ מצד אחר זרם של נזירות יהירה, אולם הוא הזיק לאנושות [אף] יותר מהבהמיות האלילית של הרומאים. ההינזרות הפכה להיות אחת מהנאות החיים, והיא שְׁחָקָה את יצריו הטבעיים של האדם ומחתה את היכולות ואת הנטיות שברא בו

האלוהים בכוונה להבטיח את הישרדות המין האנושי מצד אחד, ואת הבניין והיצירה בעולם ואת חובת יישוב הארץ מצד שני... הסטייה היהירה הזאת מן היצרים הטבעיים הפכה להיות סמל השלמות והחסידות... דבר שהאלוהים לא התיר וגם איננו מאפשר את קיום החיים.

[זרם] זה לא התפתח כשיטה לטיפול בהתפרקות הערכים. הוא התפתח במהירות לשני זרמים קיצוניים, שניהם רחוקים מדרך הטבע הנכונה ומהצרכים האמיתיים של האדם. לקי,³⁸ בספרו ההיסטוריה של המוסר באירופה, מתאר את המצב שהעולם הנוצרי היה נתון בו באותה תקופה, בין הנזירות ובין הפריצות... באומרו:

ההתפרקות השפלה הגיעה לשיאה בכל הנוגע לערכי המוסר של הפרט ושל החברה. זנות, פריצות, נטייה לתפנוקים, התנפלות על תאוות, ישיבה במועצות המלכים ובמסיבות העשירים והשליטים, התחרות בפאר המלבושים, הקישוטים והתכשיטים היו בשיאן... העולם באותה עת היטלטל בין נזירות מקסימלית לפריצות קיצונית, והערים שבהן התגלתה הסגפנות הרבה ביותר היו הראשונות בהוללות ובפריצות.

כך קצרה ידה של המערכת הנזירית, שנבעה מתפיסה של כנסייה ושל מועצות שסטו ממקור התפיסה הנוצרית האלוהית, מלשמש אפילו מערכת מוסר לעולם הנוצרי. והיא השאירה בלבבות תיעוב כלפי הדת, בשעה שבינה ובין הדת לא היה ולא כלום! והיא הותירה בלבבות נכונות להתקומם נגד הדת ונגד אותה מערכת שהטבע האנושי לא יכול היה לשאתה... זה היה גורם חשוב ביצירת הסכיזופרניה הקשה בסופו של דבר!

38. הכוונה למלומד William Edward Hartpole Lecky (היסטוריון ופילוסוף אירי, 1838-1903). ספרו *A History of European Morals from Augustus to Charlemagne* יצא לאור ב־1869.

ואז בא האסון, ביום שבו גילו בני האדם שהכנסייה הנהיגה אותם בדרך זו של מחסור קשה, והזהירה אותם שכניסתם אל גן העדן תימנע אם ייהנו, ולו כזית, ממנעמי העולם!...

אנו אומרים: האסון התרחש ביום שבו גילו בני האדם שחייהם האישיים של אנשי הכנסייה אינם מלאים אך ורק בהנאות העולם הזה! ושלא מתפנקים בלבד הם נהנים! [אלא חייהם של אנשי הכנסייה] מלאים מעשי תועבה וסטיות בשיא התגלמותם החריגה, המושחתת והנתעבת! כך אומר דריפר בספרו **הדת והמדע**:

הנזירות והמערכת הדתית השלילית לא היו כי אם פגיעה בטבע האנושי, והוא נותר מדוכא בידי סוכנים של הדת החדשה ושל שלטונה הרוחני, אשר נעזרו בגורמים נוספים. כך דוכא הטבע, ואל מוסדות הדת חדרו חולשה ושיבושים, עד שהחלו לדחוק את רגלי הרשויות הארציות, ולא אחת אף עלו עליהן בקלקול המידות, בזנות ובפריצות. לכן הפסיק השלטון את הסעודות הדתיות שנועדו לחזק את הידידות והאחווה בין הנוצרים, ואת חגי הקדושים והקדמונים וימי הזיכרון שלהם, שהיו מוקדים לפריצות מופקרת, והכמרים הואשמו בביצוע עבירות חמורות ובסטיות.

הנזיר ג'רום אמר: חיי הכמרים ועינוגיהם עלו על רמת הפינוק של השליטים והעשירים המפונקים. המוסר של האפיפיורים התדרדר לשפל, והשתלטו עליהם תאוות הבצע ואהבת הממון לבלי גבול, עד שהחלו לסחור בתארים ובמשרות ומכרו אותם למרבה במחיר, והשכירו את נחלת גן העדן בשטרות, בתעודות ובכרטיסי מחילה, והתירו מעשים המנוגדים לחוק, והעניקו איגרות ישועה ואישורים שהתירו עברות ואיסורים כאילו היו שטרי כסף ובולי דואר, וקיבלו שוחד והלוו בריבית. הם פיזרו כסף לרוב, עד שהאפיפיור

אינוֹצְ'נְטִי השמיני נאלץ למשכן את כתר האפיפירות! נאמר על האפיפירור ליאו העשירי שבזבז את העושר והכסף שהותיר קודמו, ובזבז את חלקו ואת הכנסותיו, ואז נטל את ההכנסות הצפויות מראש ובזבז אותן. נמסר שכלל ההכנסות של ממלכת צרפת לא הספיקו להוצאות האפיפירורים ולסיפוק תאוותיהם!

בעניין תעודות המחילה [אינדולגנציות] שדריפר מזכיר בקטע שלעיל, החליטה הכנסייה באחת ההתוועדויות הכנסייתיות הרבות שהיו מתכנסות מפעם לפעם, ליטול לעצמה את הזכות להעניק אותן. בכנסים אלה שינו [אנשי הכנסייה], החליפו, סילפו, ערכו והוסיפו לאמונה הנוצרית כטוב בעיניהם הקדושות! בספר "תולדות הכנסייה" הובאו הדברים הבאים בדין וחשבון הנוגע להחלטות הסינוד השנים-עשר:

הסינוד סיים את הבדיקה הנוגעת לעניין המחילה ואמר: היות שישוע המשיח מסר לידי הכנסייה שלו סמכות להעניק מחילות, הכנסייה השתמשה בסמכות זאת שקיבלה מריבונו של עולם מקדמת דנא. הסינוד המקודש מודיע ומצווה אפוא שפעולת הצלה זאת בעבור העם הנוצרי, שנקבעה מתוקף הסמכות של הסינודים, תישמר לכנסייה, בתוך הכנסייה... חרם יוטל על כל מי שיטען שהמחילות אינן מועילות או יכחיש שלכנסייה יש סמכות להעניקן. אולם [הסינוד] הביע את משאלתו שסמכות זאת תנוצל בצורה מאוזנת וזהירה, בהתאם למנהג הקדום שהשתרש בכנסייה, לבל יפגע רפיון במערכת הכללים הכנסייתית.

זהו נוסח תעודת המחילה שניתן היה לרכוש כסחורה בשוק:

ריבוננו ישוע סולח לך (פלוגי), ומוחל לך בזכות ייסוריו הקדושים. ואנוכי, בסמכות השילוחית שהוענקה לי, פוטר אותך מכל העונשים, המשפטים וחוקי הכנסייה שהתחייבת בהם, וכן מכל הסטיות והחטאים והפשעים שביצעת, חמורים ואיומים ככל שהיו, ומכל מום, גם אם [זכות המחילה] שמורה לאבינו הקדוש האפיפיור ולפס הקדוש. אני מוחק בזאת את כל זוהמת החטא ואת כל גורמי התוכחה שאולי הבאת על עצמך בהזדמנות זאת. אני מסיר בזאת את כל ההליכים שהתחייבת בהם על-מנת להיטהר, מחזיר לך את הזכות להיות שותף בסודות הכנסייה ומצרף אותך לחברתם של הקדושים. אני משיב אותך אל הטוהר ואל בור הלבב שהיו נחלתך בעת טבילתך, ואפילו בשעת המיתה ייסגר בפניך השער שדרכו נכנסים החוטאים אל מקום העונש והעינויים ויפתח השער המוביל לגן העדן המרנין, ותזכה לחיים ארוכים. חסד זה המוענק לך לא ישונה עד שעתך האחרונה... בשם האב, הבן, ורוח הקודש...

ואם אנחנו מצרפים דבר למשנהו... אם אנחנו מצרפים את התעקשותה של הכנסייה להטיל על בני אדם חרם כבד בשם הדת (בעוד הדת חפה מכל זה!) אל המותרות של אנשי הכנסייה ואל חייהם המושחתים... אל הלעג והקלס שבתעודות המחילה... או אז נבין את מקצת הנסיבות החמורות שגרמו בסופו של דבר לסכיזופרניה הקשה בדברי ימיה האומללים של אירופה!

אולם הדבר לא נעצר כאן... הכנסייה נכנסה לחילוקי דעות ארוכים וחריפים עם הקיסרים והמלכים, לא על דת ומוסר אלא על שלטון ושררה. "המחלוקת והמריבה בין מוסד האפיפיורות למוסד הקיסרות החלו במאה האחת-עשרה ונמשכו בכל עוז. שתיהן התלהטו; בתחילה ניצחה האפיפיורות, עד כדי כך שהינריך הרביעי,

בא כוח הקיסרות, נאלץ בשנת 7701 להגיע בהכנעה אל הארמון האפיפיורי במצודת קנוסה... והאפיפיור לא הרשה לו להיכנס אלא אחרי שעתר באמצעות מתווכים, ורק אז אפשר לו להתייצב לפניו. הקיסר נכנס לפניו יחף ולבוש שק מצמר גס, ביקש ממנו סליחה, והאפיפיור מחל לו על המשגה שעשה... המלחמה בין האפיפיורות ובין הקיסרות נמשכה לאחר הדברים האלה, ללא הכרעה, עד שהאפיפיורות נחלשה... בשנת 5421 קרה, כמובא בספר 'שושנת שלמה'³⁹, שהסינוד השלושה-עשר התכנס בליון, אחד ממחוזות צרפת, בפקודתו של האפיפיור אינוצ'נטי הרביעי במטרה להדיח את פרידריך [השני] מלך צרפת⁴⁰ ולהחרימו. ואולם, כנסיית צרפת סירבה לכך ולא קיבלה עליה את מרות האפיפיור".

היות שהכנסייה נטלה לעצמה שלטון על ההמונים, בצד המאבקים שניהלה על הבכורה עם הקיסרים והמלכים, היא ניצלה שלטון זה בצורה נתעבת ביותר, בכך שהטילה מסים כבדים שזרמו אליה ישירות. הדבר גרם לאנשים להיאנק תחת הנטל, והשליטים הכועסים ניצלו לחץ זה [שהכביד] על ההמון כדי לעורר את כעסו כלפי הכנסייה. לשם כך נקטו כל אמצעי אפשרי, בראש ובראשונה גילוי קלונם של אנשי הדת ברבים, חשיפת הזוהמה והטינופת שלהם והצגת צפונות חייהם, שאותן הסתירו מאחורי יקר מלבושי הכהונה וטקסי הדת!!!

הסכיופריה הקשה יצרה באירופה שבר בין הדת לחיים, והוא כרת סופית כל גורם מקשר בין התפיסה האמונית למערכת החברתית... העוול הגדול שהביאה הכנסייה המערבית על עצמה ועל הדת הנוצרית, ועל הדתות בעולם בכלל עד ימינו אלה הוא

39. סוסנת סולימאן פי אצול אל-עקאא'ד ואל-אדיאן (שושנת שלמה על מקורות האמונות והדתות), ספרו של הסופר והמתרגם נופל בן נעמת-אללה

(1812-1887), בן העיר טריפולי שבלבנון. יצא לאור ב-1867.

40. פרידריך השני (1194-1250) שלט על הקיסרות הרומית הקדושה.

זה: הכנסייה שמרה לעצמה את זכות ההבנה והפרשנות של הספר הקדוש ואסרה על כל הוגה אחר שמחוץ לכמורה להבין אותו או לפרשו. עקב כך נכנסו לאמונה אבסורדים שלא ניתן להבין או לתאר או להצדיק... כבר הזכרנו דוגמה לאבסורדים מעין אלה בטקסט שהבאנו מִסְר ט. וו. ארנולד על אודות אמתותו של האדון ישוע המשיח וטבעו...

אחר כך נכנסו אבסורדים מעין אלה לטקסי הפולחן. הדוגמה הבולטת לכך היא "הסעודה האחרונה", שהייתה אחת הדוגמות שנגדן יצאו מרטין לותר, קלווין וצווינגלי במה שנקרא "הרפורמיזם הדתי".⁴¹ שאלת הסעודה האחרונה היא שאלה מחודשת שבספרי הקודש שלהם אין לה אזכור, והנוצרים הראשונים וכן "הכנסים המקודשים" כלל לא נחשפו לה... ומעשה שהיה כך היה:

הנוצרים אוכלים בפסח לחם ושותים יין, והם קוראים לזה "הסעודה האחרונה". הכנסייה טענה שהלחם הזה נהפך לגופו של ישוע, והיין נהפך לדמו השפוך של ישוע, ושמי שאוכל אותם עובר שינוי זה וישוע נכנס לגופו, בבשרו ובדמו... הכנסייה הטילה על האנשים חובה לקבל טענה זאת ואסרה עליהם לחלוק עליה, וְלֹא – הם צפויים לרדיפות והחרמה.

הכנסייה לא הסתפקה באבסורדים ובשיבושים האלה באמונה ובטקסים, במניעת האנשים מלחפש את מקורותיהם [של האמונה והטקסים] ב"ספר הקדוש", ובניסיון להבין אותו ולפרשו. שיבושים דומים חלחלו אחר כך למציאות ולחיים והציגו השקפות ודעות בתחומי הגיאוגרפיה, ההיסטוריה והטבע, שהיו מקובלות באותם ימים. הכנסייה קבעה שהשקפות אלה מקודשות ושאסור להתווכח

---

41. מרטין לותר, ז'אן קלווין ואולריך צווינגלי, בני המאה ה-16, מאבות התנועה הפרוטסטנטית.

אתן, לתקן אותן, להעמידן בניסיון או להציג דעות אחרות. זאת, אף על-פי שההשקפות המקובלות היו מלאות טעויות ושיבושים ביחס למציאות, לחיים ולאדם.

וכאן ספגה הנצרות את מכת המחץ! משום שזהו שקר שקל להפריכו, וכך נחשף הזיוף שבו! ומשום שהוא מצוי במרחב שבו נתן האלוהים לשכל האנושי חופש כדי שיבקש את האמת. זאת בהיות השכל מצויד בכל הכישורים המאפשרים לו לגלות את האמת ולבסס אותה. [האלוהים] לא הטיל על האדם חובה להאמין בהשקפה מסוימת! אין צורך שנחזור על דבריו של מר אבו אל-חסן אל-גנדי, שתיאר באופן תמציתי ומדויק את השפעתה של מכת המחץ הזאת על הסכיזופרניה הקשה, בספרו החשוב **מה הפסיד העולם בשל שקיעת המוסלמים**:

ואולם, השגיאה הגדולה ביותר של אנשי הדת באירופה, והפשע הגדול ביותר שהם ביצעו נגד עצמם ונגד הדת שייצגו, היו שהם החדירו לתוך כתבי הקודש הדתיים שלהם מידע אנושי ומוסכמות של התקופה על ההיסטוריה והגאוגרפיה ומדעי הטבע, דברים שהיו בבחינת שיא הידע המדעי באותה תקופה, אמיתות ודאיות שאיש מאנשי התקופה לא פקפק בהן, אולם אין הן השיא שהמדע האנושי יכול להגיע אליו.

ובתקופה שבה [ידע זה] היה התכלית שהמדע האנושי הגיע אליה, האדם לא האמין שהוא [הידע] עשוי להשתנות או שאפשר להפריכו. המדע האנושי מתפתח בהדרגה, ומי שבונה עליו את דתו בונה ארמון על גבעה של חולות נודדים. ייתכן שהם עשו זאת מתוך כוונה טובה, אולם [בכך] ביצעו פשע גדול ביותר נגד עצמם ונגד דתם. אכן, זאת הייתה הסיבה למאבק ביש המזל בין הדת ובין השכל והמדע, מאבק

שהדת הובסה בו תבוסה משפילה, ואנשי הדת נפלו נפילה שממנה לא קמו יותר. זאת הייתה דת שמדע אנושי היה מעורב בה, ואמת ושקר, טהור ומזויף שימשו בה בערבוביה. התוצאה הנוראה הייתה שאירופה הפכה להיות לא־דתית. אנשי הדת לא הסתפקו בדברים שהחזירו לספריהם המקודשים, אלא למדו את כל המידע בתחום הגאוגרפיה, ההיסטוריה ומדעי הדת, שעבר מפה לאוזן והתפרסם בציבור, והוזכר על־ידי מבארי התורה והאוונגליון ופרשניהם. הם העניקו למידע זה נופך דתי והפכו אותו לאוסף של כללים דתיים ועקרונות שחובה להאמין בהם ולזנוח מה שמנוגד להם. הם חיברו בנושא זה ספרים וחיבורים וכינו גאוגרפיה זאת שאין בה שום ממש "גאוגרפיה נוצרית" (Christian Geography). הם נאחזו בה בציפורניהם והכריזו על כל מי שלא קיבל אותה שהוא כופר.

זה קרה בעידן שבו התפרץ באירופה הר הגעש של הנאורות. מדעני הטבע והמדעים המודרניים ניפצו את שלשות המסורת הדתית. הם הפריכו את ההשקפות הגאוגרפיות הכלולות בספרים אלה וביקרו אותן בתקיפות ובגילוי לב. כן טענו שאין בהן אמונה דתית אלא אמונה בנסתר, והכריזו על הגילויים והניסויים שהם ערכו. הכנסייה הוכתה בתדהמה ומנהיגיה באירופה הכריזו עליהם שהם כופרים. [הכמרים] התירו את דמם והפקירו את ממונם [של המדענים] לטובת הדת הנוצרית, והקימו בתי דין חוקרים שתפקידם היה, כמו שאמר האפיפיור, "להעניש את האתאיסטים ואת המינים שנפוצו בערים, בבתים, בנקיקים, ביערות, במערות ובשדות!"... [הכנסייה] השתדלה והתאמצה, ביצעה את עבודתה במסירות ועשתה כל שהיה ביכולתה שלא להותיר

בעולם הנוצרי שום גורם המתנגד לכנסייה. חקרה ודרשה בכל רחבי הארץ, ספרה את נשימותיהם של האנשים ובדקה את מה שמסתתר במוחם, עד שמדען נוצרי התבטא באומרו: "בן אדם אינו יכול להיות נוצרי ולמות במיטתו" (הוא התכוון למוות טבעי).

מעריכים שכתוצאה מבתי דין אלה, שמספרם הגיע לשלוש מאות אלף, הועלו על המוקד שלושים ושניים אלף בני אדם! בהם גם מדען הטבע הידוע, ברוננו,⁴² שהכנסייה נקמה בו בשל קביעותיו, שהחמורה שבהן הייתה כי קיימים עולמות רבים. הוא נדון למוות והכנסייה המליצה שלא תישפך אף טיפה מדמו! פירוש הדבר היה שהוא יישרף חיים, וכך היה! גם על מדען הטבע המפורסם, גלילאו, הושת עונש מוות, וזאת מכיוון שהיה משוכנע שהארץ מסתובבת סביב השמש! כאן התקוממו המחדשים הנאורים, סבלנותם פקעה, והם החלו להילחם באנשי הדת, בניציגי הכנסייה ובראקציונרים. הם תיעבו כל מה שהיה קשור בהם והתייחס אליהם, כמו אמונה, חינוך, ידע דתי, מוסר וערכים. בראש ובראשונה שָׁטְמו את הדת הנוצרית, ואחריה את הדתות בכלל. כך הפכה המלחמה בין גדולי המדע וההשכלה למנהיגי הדת הנוצרית (או נכון יותר: דת פאולוס) למלחמה כוללת בין המדע לדת! המהפכנים החליטו שהמדע והדת הם שתי צרות שאינן חיות בשלום, ושהשכל והסדר הדתי הם שני ניגודים שאינם יכולים לעלות בקנה אחד, ומי שמקבל את האחד פונה עורף לאחר, ומי שמאמין באחד כופר בשני. כשהם הזכירו את הדת הם הזכירו את הדם הנקי שנשפך למען המדע והמחקר, ואת הנפשות החפות מפשע שנפלו קורבן לאכזריותם של

הכמרים ולמדוחי השטן שלהם, וראו לנגד עיניהם פנים קודרות וזועפות, מצח זועם, עיניים היורות גצים, חזה צר בעל מראה חמור ומוחות נבערים ומטומטמים. בלבם התעורר גועל כלפי [הכמרים] והם נשבעו לשנוא אותם ואת כל מה שהם מייצגים, וכך המליצו גם בפני האחרים, והפכו יחס זה לדבר שהתמיד גם אחרי מותם!

למהפכנים אלה לא היו סבלנות וסובלנות לחקור ולהעמיק חשוב, ולא ענווה ואורך רוח, ולא שכל ושיקול דעת שבאמצעותם ישכילו להבחין בין הדת ובין אנשי הדת שנטלו לעצמם מונופול לדבר בשמה, ולהפריד בין האחריות והערבות שניתן לייחס לדת ובין הקיפאון והעריצות והמצג הכוזב שניתן לייחס לאנשי הדת. הם [לא היו צריכים] להזניח את הדת כמו שזונחים דבר חסר ערך... אולם הזעם והשנאה כלפי אנשי הדת, והחיפזון... לא אפשרו מתינות ועיון מדוקדק בנושא הדת, כמו שקורה בדרך כלל אצל מהפכנים, במרבית התקופות ובמרבית הארצות!!!

אלה, בקיצור ובהכללה רבה, החשובות שבנסיונות הקשות הקשורות בסכיזופרניה הקשה שאירופה סובלת היום מהשלכותיה האומללות, ועמה סובלת, למרבה הצער, האנושות כולה, השותה את קובעת התרעלה שלהן. זאת "הדת" שאירופה מרדה בה... אחר כך הלכו בעקבותיה התוכים והקופים בעולם כולו,⁴³ בלי להבחין בין דת לדת!

זאת "הדת" שאירופה מרדה בה... הדת שקווי המתאר שלה הושחתו מאז עשתה את הצעד הראשון. ואז זויפו המאפיינים האלוהיים שלה והגותה השמימית, ערכיה ויסודותיה... זיוף משוקץ!

43. קוטב מתכוון כאן למודרניסטים בעולם האסלאם, המחקים נורמות מערביות.

ואלה הם "אנשי הדת" אשר ביצעו פשע זה נגד עצמם ונגד הדת, ונגד האנושות מוכת הגורל, בהנהגת המערב החש טינה כלפי הדת המזויפת וכלפי אנשי הדת המזייפים! כל זה קשור, השבח לאל, בנסיבות אירופיות בלבד, לא בנסיבות כלל־אנושיות או כלל־עולמיות. הן קשורות בדת מסוימת ולא באמת הדתית. הן מתייחסות לפרק זמן מסוים בהיסטוריה, והאנושות מסוגלת להיוושע מהשפעותיה האומללות כשתפקח את עיניה ותראה את האמת שמאחורי העשן המיתמר מן המלחמה ההיסטורית!

ואולם, הצלה זאת כלל אינה יכולה לבוא בדרך החשיבה המערבית. היא לעולם לא תנבע מן החשיבה הכבולה באזיקי ההיסטוריה המרה הזאת, ובמשקעים של המערכה האומללה ובגלים שהיא הקימה הפיחה בהגות ובמצפון, בספרות ובאמנות, במדיניות ובכלכלה ובכל תחומי החיים שיוסדו על בסיס הסכיוזופרניה הקשה, אחרי ששורשיה העמיקו חדור באדמת המערב מוכת הגורל!

הסתיים עידן האדם הלבן

אומר הפילוסוף האנגלי בן התקופה, ברטרנד ראסל:⁴⁴

הסתיימה התקופה שבה שלט האדם הלבן. שלטון נְצַח שלו איננו חוק טבע. אני סבור שעל האדם הלבן מעולם לא עברו ימים של שביעות רצון כמו שעברו עליו בארבע המאות האחרונות... הרוסי הוא האדם הלבן היחיד שנקרתה בפניו ההזדמנות להרחיב את השפעתו באסיה. העמים האסייתיים שונאים את הקולוניאליזם, אך אינם סבורים שלקמלין יש מטרות קולוניאליות... כי לא התנסו בו... בעוד שבמשך דורות ארוכים כרעו תחת נטל שלטון האדם המערבי והחלו

44. Bertrand Russell (1872–1970).

לשנא זאת. לפיכך אינני סבור שלמדינות המערב יש סיכוי באסיה, אולם אני סבור שהודו תחיה בהרמוניה עם העולם המערבי. אבל העולם הערבי, וכן מצרים ופקיסטן, יתקרבו למחנה הקומוניסטי!

ברטרנד ראסל פרסם את נבואתו זאת בשנת 0591. נדמה היה שהאירועים שבאו אחר כך, ובמיוחד נפילתה של סין בידי הקומוניזם, אימתו נבואה זאת בבסיסה... אולם אנחנו רואים שמדובר בדעה בעלת שורשים שטחיים, שהנחות היסוד שלה רופפות ומניעיה מטריאליסטיים. דבר זה אינו צריך להתמיה אצל הוגה דעות מערבי, תהא אשר תהא רמת חופש המחשבה שהוא נודע בה... הוא אסיר של מחשבה, סביבה ומורשת של ציוויליזציה מוגדרת שאינן מאפשרות לו לחשוב על מה שמעבר להן, או להשתחרר מכבליהן כדי לראות את העניין בצורה כוללת, מזווית אחרת, חדשה!

השאלה עמוקה בהרבה...

הסתיימה התקופה שבה שלט האדם הלבן, מכיוון שהציוויליזציה של האדם הלבן מיצתה את תכליתה המוגבלת והמיידית ואין ברשותה דבר שהיא יכולה להעניק לאנושות, כמו הגות, הבנות, עקרונות וערכים המתאימים להנהגת האנושות והיכולים לאפשר לה פיתוח וקדמה אמיתיים... פיתוח וקדמה לפרט האנושי, לערכי האדם ולחיי האדם...

[הציוויליזציה המערבית] נפגעה, או כמעט נפגעה, מעקרונות, אחרי שהביאה לעולם את ה"מגנה כרטא" האנגלית, ואת עקרונות המהפכה הצרפתית ועקרונות חופש הפרט ששלטו במה שנקרא "הניסיון האמריקני". כל אלה היו ערכים מוגבלים שהיו מקובלים בתקופות מסוימות והתייחסו למציאות מוגדרת ולמצבים מיוחדים. הם לא היו בבחינת פיקדון ארוך טווח שראוי לו להתקיים פרק זמן ממושך יותר משהתקיימו אותם עקרונות בני חלוף! כולם היו

מנותקים מן המקור הגדול ששום סדר חברתי לא ייכון בלעדיו, ולא יתקיימו עקרונות וערכים אלא אם הם נובעים ממנו ומתבססים עליו: המקור האמוני הקשור באלוהים, והפרשנות הכוללת של היקום, ומרכזיות האדם בתוכו, ומטרת קיומו האנושי... [ואילו] שם היו ערכים מוגבלים, בני חלוף, כי במקור הם היו ערכים מנותקים!... "צמח השטן", שאין לו שורשים בעומק הטבע האנושי, כי הוא איננו מגיע מן המקור שממנו מגיע הטבע האנושי.

מכיוון שהערכים לא צמחו מאותו שורש ולא נבעו מאותו מקור, היסודות שעליהם קמו, הכלים שבהם השתמשו והדרך שהלכו בה לא התחשבו בצרכיו האמיתיים של האדם, הנובעים מטבע בריאתו וממקור יצירתו. הם הזניחו בצורה פושעת את היסודות החשובים ביותר, אלה שרק בזכותם האדם הוא אדם. ולא זו בלבד שהזניחו אותם, אלא השליכו בגסות ובאלימות...

כל זה קרה באשמת אותן נסיבות חמורות שהצמיחו את הסכיוזופרניה הקשה, ולכן הציוויליזציה [המערבית] קמה על יסודות עוינים לדת... יסודות הגותיים, פולחניים ומעשיים... לכן היא צעדה בדרך מנוגדת לאמת האנושית, לצרכים האמיתיים של בני האדם ולערכים הנכונים שראוי כי יטביעו את חותמם על חיי האדם ויאפיינו את מותר האדם.

משום כך החל האדם לסבול סבל רב מן הציוויליזציה, אשר במקור קמה, או נטען שקמה, לשרת אותו, לקדמו ולגרום לו אושר... וכאשר הציוויליזציה מתנגשת עם האדם, אחרי זמן ממושך או קצר שבמהלכו האדם נאבק בציוויליזציה, מתייסר ומקריב קורבנות, סובל אבדות ומרורים, התוצאה ההכרחית היא ניצחון האדם, שהרי הוא העיקר, וטבע הבריאה שלו עמוק יותר ונצחי יותר מהציוויליזציות המתרגשות עליו...

וכאשר זהו מדד ההישרדות, הרי שהרוסי ניצב יחד עם האנגלי והאמריקני, ועם הצרפתי והשוויצרי והשוודי ושאר הלבנים, על

אותה מדרגה... יתר על כן, דומה שדווקא הרוסי נותר מאחור, עם המשטר הדיקטטורי שלו שאינו מסוגל לשרוד ללא אמצעים משטרתיים נתעבים, ללא מרחצאות הדמים ומסעות הטיהורים התקופתיים, ומחנות המעצר ומחנות המוות... זאת בשל עוצמת ההתנגשות שלו עם הטבע האנושי הן בכללים והן בפרטים!

המרקסיזם, בהיבט התאורטי שלו, מבוסס על בורות עמוקה ביחס לנפש האדם, לטבע ולהיסטוריה שלו, נוסף על בורותו העמוקה בנוגע לאמת הקוסמית ולפרשנות היקום והחיים. זאת מכיוון שהוא מתאר את כל המניעים האנושיים כמבוססים על הרעבתנות של הכרס ועל המאבק על חתיכת לחם, ומסביר את כל התנועות ההיסטוריות כנובעות מהשתנות אמצעי הייצור... בכך הוא מבטל את המאפיינים הייחודיים של האדם, המבדילים בין ההיסטוריה שלו להיסטוריה של הבהמה! הוא גם מבטל בכך את המשימה החשובה ביותר של האדם, והיא: היותו הגורם הפעיל הראשון במעלה על פני האדמה ובמהלך שלביה השונים של ההיסטוריה... ועוד, המרקסיזם, באופן בלתי־צפוי, מתאר את העתיד ריק מכל מורשת אנושית, וקובע שהאנשים יהפכו למלאכים טובים, כשכל אחד ייצר את המקסימום שהוא יכול וייקח רק את המעט שיספק את צרכיו... והכול ללא פיקוח, ללא ממשלה, ללא אמונה מן השמיים שתעורר אצלו רצון לגן עדן או חשש מפני גיהינום, וללא כל סיבה הגיונית... לבד ממהפך הקהל הפלאי שיתרחש בטבע האדם, אך ורק כתוצאה מהריסת גורמי הבורגנות וממסירת השלטון לפרולטריון.

ואם תפיסה "מדעית" (!) זאת של העתיד נראית מטופשת, הרי התפיסה [המרקסיסטית] של ההיסטוריה מצטיינת גם היא בבורות "מדעית" בהכרת האמת של הנפש האנושית ושל הטבע וההיסטוריה שלה במידה שווה. ומכיוון שבורות עמוקה וטיפשות מתנשאת הן בסיס התפיסה המרקסיסטית, איננו מצפים שאי־פעם

תקום על יסודותיה מציאות חיים מעשית, אלא אם תהיה בה, בצורה שרירותית, אותה מידה של רצון עקשני שיש בתפיסה המרקסיסטית להדחיק את אמיתות הטבע האנושי, אותו טבע המנוגד בתכלית לתפיסה זאת.

ומכאן שבשעת יישומו המעשי היה המרקסיזם צריך לוותר על עקרונותיו המרקסיסטיים המקודשים ביותר! ויתור זה, שהיה כמעט מלא, הפך אותו לאידיאולוגיה מתפתחת, שעה שאין אידיאולוגיה שמקבצת לתוכה "דברים הכרחיים" כמו ההשקפה המרקסיסטית! ההשקפה "המדעית" המרקסיסטית התרסקה תחת מהלומות פטישי הטבע האנושי במרבית סעיפיה המרכזיים. לא נותרו [ממנה] כי אם המדינה והמערכות המשטריות-דיקטטוריות שרוסיה הכירה אותן היטב בתקופת הצארים! בהתאם להשקפה שהתנפצה, המדינה הייתה אמורה להיות כעת, אחרי שעברה חצי־מאה בערך, בדרכה אל השקיעה והחידלון... אולם כל אחד יודע שהמדינה שם מתעצמת מיום ליום ובולעת הכול, בכלל זה את העם עצמו!

אולי אחד הפרדוקסים המעניינים הוא ש[דווקא] במסגרת המרקסיזם, המניח כי בסופו של דבר ייתכן קיום של חברה ללא ממשלה, הפכה הממשלה לדבר היחיד שיש לו קיום! זאת מכיוון שלפרט, לעם ולטבע האדם אין קיום בצלה של מערכת זאת! המרקסיזם, כאסכולה, איננו יותר מבורות מדעית שאין כדוגמתה. אשר למדינת המשטרה שקמה בשמו, הרי זה משטר שרוסיה מכירה מאז ימי הצארים. זהו משטר שעמים שונים יכולים לשאתו זמן מה, אולם בני האדם החשים את קיומם האנושי אינם מסוגלים לסבול תקופה ארוכה... אפילו העמים הכורעים תחת עולו, מטבעם הריהם מתנגדים לו בצורה נחרצת, אף על־פי שקודם לכן נכנעו במשך תקופה ארוכה למשטר הצארים העריץ. [המשטר המרקסיסטי] איננו חי כי אם בחסות הטרור. זאת למרות שהמפלגה הקומוניסטית הקטנה שולטת על משאבי המדינה ויש

לה מונופול על מקורות ההכנסה והקיום, דבר המבטיח לה כניעה מצד האזרחים. גם הבולשביזם של הצעירים, המושג באמצעות הארגונים המיוחדים של ילדים ונוער, גם שליטת המדינה במכשירי ההדרכה ובהעברת המידע, גם אימוץ האידיאולוגיה הקומוניסטית על-ידי המורים כולם, גם מסעות הטיהור נגד כל מי שנחשד בחוסר נאמנות למשטר הקומוניסטי, [אינם מסתירים את העובדה שהמשטר חי בחסות הטרור]... התוצאה הבלתי-נמנעת היא שמשטר כזה יגיע לדרגה כזאת של שנאה והתנגשות בטבע האנושי, שכל האמצעים החמורים האלה לא יועילו לו לחוש בטוח מפני התקוממות ההמון, או, במילים אחרות, מפני התקוממות הטבע האנושי, שאיננו מסוגל לסבול משטר עושק כזה במשך זמן רב. הסימן לכישלוננו של כל משטר הוא כאשר קיומו מובטח בדרך של טרור בלבד.

ולכן נבואתו של ברטרנד ראסל נראית בעלת שורשים שטחיים, הנחות יסוד רופפות ומניעים מטריאליסטיים. היא איננה חורגת ממסגרת החשיבה המטריאליסטית המוגבלת. בכל מקרה, הוא [ראסל] אסיר של הציוויליזציה המטריאליסטית.

הסוגיה עמוקה יותר ורחבה בהרבה. מדובר בבעיה של ציוויליזציה שצמחה בהיעדר אלוהים וללא תורת החיים שלו; בעיה של מערכות חברתיות, שיטות הגותיות ואסכולות פוזיטיביסטיות שאינן נובעות מן המקור הנכון היחידי, ולכן אינן מעניקות לאדם את הפרשנות הנכונה היחידה לאמת של הבריאה, לקשר שלה לבוראה, לאמת של [קיום] האדם, למרכזיותו בבריאה ולמטרת קיומו האנושי, ו[אינן מעניקות לו את] האמצעים להשגתה המתוכננת.

זאת הסכיזופרניה הקשה שכל מערכות השלטון בעולמו של האדם הלבן שוות בכך שהן מבוססות עליה. שווים בכך הרוסי, האמריקני, האנגלי, הצרפתי, השוויצרי והשוודי... וכל שאר האנשים ההולכים בעקבותיהם במזרח ובמערב גם יחד. אין הבדל

אמיתי בין כל המערכות האלה מבחינת המקור הפוזיטיביסטי שלהן! אין חשיבות לכך שדלתות הכנסיות באמריקה הקפיטליסטית למשל, פתוחות, בעוד שברוסיה הקומוניסטית הן נעולות, או שבשוודיה הסוציאליסטית, עם הבטחת חופש האתאיזם, הן מוזנחות, באין דורש!

אין משמעות להבדלים הצורניים, כל עוד המערכות החברתיות והאסכולות הפילוסופיות בארצות אלה כולן אינן נובעות מן התפיסה האמונית האלוהית, שהיא היחידה היכולה להבטיח פרשנות נכונה לאמת של הבריאה, לקשר שלה לבוראה, לאמת של [קיום] האדם, למרכזיותו בבריאה ולמטרת קיומו האנושי... אלה האלמנטים הבסיסיים שמהם נובעים יסודות המערכת החברתית ותורות המחשבה הנכונות, המחוברות לטבע האמיתי של האדם ונענות גם לצרכים האמיתיים שלו.

זאת היא הבעיה, במלוא היקפה ועומק שורשיה. לא כפי שמתאר אותה, בתוך המסגרת המחשבתית, ברטרנד ראסל. בחשיבתו בגבולות המסגרת דומה ראסל לשאר הוגי המערב, אסירי סביבתם, [הכלואים ב] הציוויליזציה שלהם, בהיסטוריה האומללה שלהם תחת כנסייתם העושקת ובסכיוזופרניה הקשה שעיצבה את חייהם במהלך חמש מאות שנים מרות!

[כעת תשאלו בוודאי] אז מה?

אז קיימת ריקנות הגורמת ריקבון ברוחה של הציוויליזציה המערבית, ובכל האסכולות והמערכות שלה... ריקנות שרוח האדם נחנקת בה וערכו וסגולותיו מתדרדרים... בעוד החפצים נערמים וערכם מאמיר ועולה על ערך האדם!

זאת ריקנות המאיימת לבלום את צמיחת חיי האנושות ואת הקדמה. יתרה מזו: היא מאיימת לגרום לנסיגה ולהתדרדרות, אף על-פי שהתוצר החומרי הגיע לשיעורי ענק ולמרות ההישגים

המדעיים והקדמה התעשייתית. זאת משום שאיש לא דאג לטבע בריאתו של האדם עצמו ולצרכיו האמיתיים כאשר הוקמה המערכת התרבותית שהוא שולט בה!

הזוהר של הציוויליזציה המטריאליסטית אינו מצליח לענוור את עינינו מלראות את המסכנות שהאנושות החלה לסבול ממנה בצלה של ציוויליזציה זאת. ירי הטילים ושיגור החלליות אינם מצליחים להסיח את דעתנו מן השפל שאליו התדרדרו האדם ויסודות האדם! האדם הוא הנכבד ביותר על פני האדמה. הוא היצור העיקרי והוא הממונה על גורלו של העולם. כל דבר בעולם נועד לשרת אותו, או ראוי שישירת אותו, והאנושיות שלו היא היסוד הנעלה המלמד על מידת ההתעלות של העולם או על מידת ההתדרדרות שלו. אושרו הרוחני הוא אבן הבוחן להרמוניה שלו – או להתנגשות הציוויליזציה שהוא חי בה – עם הטבע שלו.

לכן אנחנו עדים להתדרדרות האדם בתכונות האנושיות שלו ובאידאלים הקשורים לערכי אנוש...

לכן אנחנו עדים להיותו עבד של המכונה, חומר דלק עבורה, או להיגררותו אחריה בהכנעה...

לכן אנחנו עדים להתדרדרות האידאלים שלו, החוכמה שלו, ערכי המוסר שלו...

לכן אנחנו עדים לצניחת יחסי המין שלו לשפל נמוך מזה של בהמה...

לכן אנחנו עדים לכך שיעדיו הבסיסיים [כאדם] מושבתים, קמלים, נסוגים.

לכן אנחנו רואים אותו אומלל, דואג, נבוך; סובל כפי שלא סבל מעולם בהיסטוריה שלו מאומללות, ממסכנות, ממחלות עצבים וממחלות נפש, מסטיות, מהזיות, משיגעון, מפשע...

לכן אנחנו רואים אותו בורח מעצמו, מִפְּחָדִים ומדאגות שהציוויליזציה המטריאליסטית מקיפה אותו בהם, וכך גם מערכות החברה, המדינה, המוסר וההגות.

לכן אנחנו רואים אותו נבוך לגמרי, מכלה את הזמן מתוך מיאוס ושעמום בסמים ובמשקאות משכרים הממיתים את גופו, את רוחו ואת עצביו, או במחשבות דיכאוניות שהאפקט שלהן דומה לסמים ולמשקאות חריפים; או באסכולות [פילוסופיות] של ייאוש עמום, או של עצב חסר אונים, או של אובדן מכאיב... כמו באקזיסטנציאליזם⁴⁵ ובשיטות פילוסופיות אומללות אחרות. אנחנו רואים אותו קובר את צאצאיו בחיים, או מוכר את ילדיו, כדי לקנות בהם מקררים ומכונות כביסה חשמליות, כפי שדוֹנָח בידיעות מאירופה ההולכת לאבדון...

לכן אנחנו רואים אותו במצב חמור כזה... [ואז אנו מבינים ש] כל מה שהמדע הגיע אליו הוא התנתקות מרוח האדם, באמצעות הקלות בתחום החומרי ותוספת נוחות לציוויליזציה... [המדע] לא שינה במאומה את כיוון ההתדרדרות של האנושות, את האומללות שממנה היא סובלת ואת המסכנות העוברת עליה... אך שוב... [הוא לא שינה מאומה גם] בכישלונה של ציוויליזציה זאת ובסופה הקרֵב... ובצורך הדחוף במערכת אחרת, יציבה, נקייה בבסיסה מן הליקויים היסודיים שקלקלו את חיי האדם וגרמו לו להחמיץ את פְּרוֹת המדע, הידע והקדמה התרבותית... מערכת שתאפשר

45. להיות קיים=exist. פילוסופיה של התודעה, שהייתה אופנתית בשנות החמישים והשישים של המאה העשרים בצרפת (ונושאיה היו ז'אן פול סארטר ואלבר קאמי). היא נקראת כך משום שהיא עוסקת בשאלת תכלית קיומו של האדם. האקזיסטנציאליזם מעלה על נס את ערך החירות בעולם נטול השגחה אלוהית. טענתו הבסיסית היא שכל פעולה היא תוצאת בחירתו של האדם ואיננה מכוונת על-ידי כוח עליון. פעולה זאת קובעת את ה"אני" האנושי, ובלעדיה ה"אני" נעדר מהות. מכאן נובעת הסיסמה: הקיום קודם למהות.

לאנושות להגשים את מטרת קיומה האנושי, כרצון בוראה הכביר, ולנצל את השכל, את המדע ואת המחקר בצורה שונה, שתתאים לצרכיה האמיתיים ולדרישות הטבע המושרש בה.

עידן האדם הלבן הסתיים, הסתיים. בין אם הוא רוסי או אמריקני, אנגלי או צרפתי, שוויצרי או שוודי. הסתיים משום שעידן הסכיוזופרניה הקשה שפְּשָׁתָה בהיסטוריה של אירופה ובכל האסכולות והתורות והמבנים שקמו במערב. סימן את קצו של עידן האדם הלבן.

אין מנוס מהצבת כל האסכולות, התורות, המערכות והמבנים שחיי האדם בנויים עליהם על בסיס של תפיסה אמונית...

אין מנוס מפרשנות נכונה ליקום ולמרכזיות האדם בו, ולמטרת קיומו האנושי... פרשנות נכונה, תפיסה התואמת את האמת כפי שהיא במציאות, ולא כפי שרואים אותה האנשים בעיני שכלם המוגבל ו[בעיני] תאוותיהם, רצונותיהם וההתרשמויות המשתנות שלהם, כל אלה הם צורך חיוני של החיים האנושיים...

הרי זה מה שהזנח על-ידי הציוויליזציה של האדם הלבן, שאף נלחמה בו מלחמת חורמה, [מלחמה] שכל המערכות השולטות במערב ובמזרח גם יחד השתתפו בה במידה שווה. האדם נותר אדם מאז היבראו; הוא זקוק לאמונה שתְּחִיה את לבו, [אמונה] אשר ממנה ינבעו תפיסות העולם שלו, שיספקו פרשנות מקיפה לחייו וליקום שסביבו, ליחסיו וליחסי היקום עם הבורא הנעלה... אמונה שתציב בפניו יעדים גדולים ממהותו העצמית, מקיפים מן הדור שהוא נמנה עמו, רחוקים מן ההווה שלו וגבוהים מן המציאות; [יעדים] שיקשרו אותו אל מהות נעלה; מהות שתפקח ותשלוט עליו, שהוא יאהב אותה ויפחד מפניה, שִׁישָׁמַר מפני כעסה וישאף לְרָצוֹתָהּ, שיצפה לעזרתה בעשיית הטוב ויִיבוֹשׁ מפני התוכחה שלה בעשותו רע; שיבקש את גמולו הצודק והשלם ממנה, אותו גמול המוענק לאדם כפיצוי על מה שהפסיד כשנלחם ברוע בחיי העולם

הזה – מהות שיקשור בה את כל חייו ויקבל ממנה את סדר חייו, את השיטות להגותו ולהתנהגותו, ובאותה מידה גם את טקסי הפולחן שלו... כך יהפכו חייו ליחידה אחת נכונה, בלי סכיזופרניה ובלי סתירה פנימית...

האדם עסוק חלק מזמנו בסיפוק צרכי גופו ובמוצרים הנלווים אליהם, לְכִלְיָהֶם ולסוגיהם השונים, ובסיפוק ההנאות החושיות שלו, בגוונים ובטעמים שונים... אולם סיפוק צרכים אלה וכל הכרוך בהם אינו ממלא את ההוויה האנושית ואינו ממלא את שאר הצרכים האנושיים. צורך זה לא יבוא על סיפוקו בטרם יפעם ביצור האנושי צורך אחר. זהו צורך שהאוכל לא ישביעו, השתייה לא תרווה אותו, הלבוש לא יכסהו וכל מיני הרכוש לא יביאו לו רגיעה... זהו צורך מסוג אחר. צורך באמונה בכוח הגדול מן האדם, בעולם גדול מן העולם המוחשי ובמרחבים גדולים יותר מן העולם הזה... צורך בהרמוניה בין עולמו הפנימי של האדם ובין המציאות שהוא חי בה, בין החוקים השולטים על עולמו הפנימי ובין החוקים השולטים בחייו, בין שיטת ההתנהלות העצמית שלו לשיטה שבה מתנהל היקום שסביבו. צורך באלוהים אחד, אשר ממנו הוא מקבל את חוקי לבו ואת חוקי החברה שלו באותה מידה...

שום סדר חיים איננו מעניק אושר ליצור האנושי אלא אם הוא מביא על סיפוקם את הצרכים הרבים המצויים בהווייתו האחת... ותרבות האדם הלבן חסרה תכונה זאת!
ובגלל סיבה זאת, נוסף על שאר הסיבות, הסתיים עידן האדם הלבן...

זעקות אזהרה

וכעת עולות מכיוונים שונים זעקות המתריעות מפני ההתנהלות הקלוקלת של האנושות בצלה של הציוויליזציה המטריאליסטית

הזאת, הנטולה אמונה בה במידה שהיא נטולה רוח אנושית – הציוויליזציה של האדם הלבן. זעקות אלה הן מכמה סוגים... פעם הן מזהירות מפני התדרדרות האנושות כולה אל התהום. פעם אחרת הן מזהירות מפני ההתדרדרות שלה למרקסיזם! שונות הן גם ההצעות להדיפת הסכנה הזאת או האחרת...

ואולם, כל ההתרעות הן בבחינת ניסיונות סרק, כי אין הן מטפלות בבעיה מן היסוד ואינן חוזרות אל השורשים העמוקים והרחוקים באדמת אירופה! מתוך הזעקות האלה וגם מתוך ההצעות האלה מתבררת לנו מידת קוצר הראות ומידת העיוורון (!) שבמנטליות המערבית! ואנחנו כמעט רואים את המבולבלים האלה, כלואים בתוך כלוב של מדע! כשרגליהם אזוקות, וכשהם רוצים לקפוץ, הקפיצה הרחוקה ביותר שלהם היא בתוך הכלוב! או שהם אסירים בתוך כלוב המציאות, בלי יכולת לראות את מה שמאחוריה! תופעה זו מטילה עלינו, אנשי התורה האסלאמית, אחריות כבדה... מכיוון שהישועה האמיתית לאנושות שמהותה האנושית מאוימת לא תבוא אלא על-ידי ניפוץ הכלוב הזה, היציאה ממנו, ראיית המצב כולו מזווית עצמאית לגמרי, הגשת תפיסה כוללת ומקיפה לבעיה והצעת פתרון יצירתי, הנובע מן התפיסה המקיפה, החדשה.

איננו רוצים להקדים את המאוחר... הבה נתחיל בהצגה של שני מודלים של זעקות המתריעות מפני סכנה ושל ההצעות המוגשות מן הזווית קצרת הראות, או הזווית של העיוורון! אחד המודלים האלה שייך למדען דגול, בן המאה הזאת, דוקטור אלכסי קרל.⁴⁶ המודל

46. Alexis Carrel (1873–1944) רופא צרפתי, זוכה פרס נובל ב-1912. פרסם ספר בשם: תעלומה ושמה: האדם. הציטוטים של קרל תורגמו מתוך הגרסה האנגלית של הספר: *Man – the Unknown*, New York and London: (Harpers & Brothers Publishers, 1935). עותק PDF של הספר מופיע באתר האינטרנט www.h3manth.com/Alexis_Carrel_ManTheUnkown1935

האחר שייך למדינאי חשוב, בן הדור הזה, מר דאלס,⁴⁷ שר החוץ האמריקני...

הדוקטור אלכסי קרל כתב ספר, שתרגומו הערבי בן 673 העמודים, בפורמט בינוני, וכותרתו: **תעלומה ושמה האדם**, מכיל כתב אישום נגד הציוויליזציה המטריאליסטית המודרנית, משום שהיא המיתה את המאפיינים החשובים ביותר של האדם. הוא הרים בספר קול זעקה רמה נגד הסכנות המאיימות על המין האנושי בגין התוקפנות המכוונת נגד חוקי הטבע, חוקים שאינם מותרים את מתנגדיהם ללא עונש. הוא הכריז [בספר זה] שהמדע פור בכל הנוגע לאמת על האדם, ואף בנוגע לאמתות הפשוטות ביותר, הקשורות בעצמות בריאתו הפיזית.

להלן נביא לקט של קטעים מעדות זאת ומזעקת הסכנה הרמה שבה, וגם מהצעותיו [של קרל] שנועדו לקדם את פני הסכנה הפתאומית:⁴⁸

מטרתו היחידה של ספר זה היא להעמיד לרשותו של כל אדם אוסף של ידיעות מדעיות הקשורות בבני האדם של תקופתנו. אנחנו מתחילים להבין את חולשתה של הציוויליזציה שלנו. רבים רוצים להתנער מן הדוגמות שהחברה המודרנית הטילה עליהם. ספר זה נכתב למענם וגם למען אלה המוצאים בקרבם את העוז להבין שקיים צורך לא רק בשינויים מחשבתיים, מדיניים וחברתיים, אלא במיגור הציוויליזציה התעשייתית ובהעלאת תפיסה אחרת של קדמה אנושית...

---

47. John Foster Dulles (1888–1959). שר החוץ האמריקני מ-1953 עד מותו.

48. הקטעים שלהלן לוקטו על-ידי קוטב מכל דפי ספרו של קרל, תוך כדי דילוגים, שקוטב איננו טורח לסמן.

הציוויליזציה המודרנית מוצאת את עצמה במצוקה, כי היא אינה הולמת אותנו. היא פותחה ללא שום ידע בנוגע לטבע האמיתי שלנו. היא נולדה מן השיגעונות של הגילויים המדעיים ותאוות בני האדם, חזיונות ההבל שלהם, התאוריות שלהם ומאוייהם. אך למרות העובדה שהיא פותחה במאמצינו, אין היא מותאמת למידה ולצורה שלנו... במסגרת ארגון החיים התעשייתיים הוזנחה לחלוטין השפעת בית החרושת על מצבם הפיזיולוגי והמנטלי של הפועלים. התעשייה המודרנית מבוססת על העיקרון "מקסימום תוצר במינימום מחיר", כדי שאדם אחד או קבוצת בני אדם יוכלו להרוויח סכום כסף גדול ככל האפשר. היא התרחבה בלי שמץ של מושג על טבע האדם המפעיל את המכונות, ובלי התחשבות בהשפעות הנגרמות לבני האדם ולצאצאיהם כתוצאה מדרך החיים המלאכותית שבית החרושת מטיל עליהם...

האדם חייב להיות אבן הבוחן לכל דבר. ואולם המציאות הנוכחית היא הפוכה: האדם זר בעולם שהוא יצר! הוא איננו מסוגל לתכנן את העולם למען עצמו, כי הוא חסר ידע מעשי הנוגע לטבע שלו. לכן היתרון העצום שהשיגו מדעי הדומם על פני מדעי החיים הוא אחד האסונות שמהם סובלת האנושות. הסיבה שנולדה מהאינטליגנציה שלנו ומהמצאותינו איננה הולמת, לא את קומתנו ולא את צורתנו. אנחנו אנשים אומללים. אנחנו מתדרדרים מבחינה מוסרית ושכלית... הקבוצות והאומות שבהן הגיעה הציוויליזציה התעשייתית לשיא ההתפתחות והקדמה הן, בדיוק רב, החברות והאומות שעליהן השתלטה החולשה. אלה שחזרתן אל הברבריות מהירה יותר. ואולם הן אינן מרגישות בכך. הן ניצבות ללא הגנה מפני התנאים העוינים שהמדע הביא

עליהן. האמת היא שהציוויליזציה שלנו, כדוגמת אלה שקדמו לה, יצרה תנאי קיום מסוימים, שמסיבות שאינן ברורות עדיין, הופכים את החיים עצמם לבלתיאפשריים. הדאגה והעצבנות שתושבי הערים בתקופתנו סובלים מהן נובעים מן המוסדות הפוליטיים, הכלכליים והחברתיים שלהם...

שום תועלת לא תצמח לנו מהגדלת מספרן של ההמצאות המכניות. אולי היה עדיף גם לא להקדיש תשומת לב רבה מדי לגילויים בתחום הפיזיקה, האסטרונומיה והכימיה. האמת היא שהמדע הטהור כלל אינו גורם לנו נזק ישיר, אולם כאשר יופיו הכובש משתלט על מוחנו ומשעבד את מחשבותינו בעולם הדממה, הוא הופך להיות מסוכן. האדם חייב להפנות את תשומת לבו אל עצמו ואל הסיבה לאוזלת ידו המוסרית והשכלית. מה התועלת בכך שמוסיפים לצייוויליזציה שלנו נוחות, פאר, יופי, גודל [וגם] בעיות, אם חולשתנו מונעת מאתנו להפיק מהם תועלת? אין ערך לבלות את הזמן במאמץ לשפר דרך חיים המביאה אותנו להתדרדרות מוסרית וגורמת לנו לאבד את האלמנטים האציליים ביותר של הגזעים הגדולים.

האדם הוא תוצר התורשה והסביבה, המנהגים וההגות שהחברה המודרנית מטילה עליו. כבר תיארונו איך מנהגים אלה משפיעים על גופו ועל הכרתו. אנחנו יודעים שהאדם אינו יכול להתאים את עצמו לסביבה שיצרה הטכנולוגיה, ושסביבה כזאת מביאה להתנוונותו. המדע והמכונות אינם אחראים למצבו הנוכחי. אנחנו האשמים. לא השכלנו להבחין בין האסור ובין החוקי. סתרנו את חוקי הטבע, ובכך ביצענו חטא שאין לו כפרה. הדוגמות של הדת המדעית והערכים התעשייתיים קרסו תחת כובד המשא של המציאות הביולוגית. החיים מגיבים באותה צורה כשהם

נדרשים לפלוש לשטח אסור. הם נחלשים והציוויליזציות קורסות. כי מדע החומר הדומם הוביל אותנו לארץ לא־לנו. ואנחנו קיבלנו בעיניים עצומות את כל מתנותיהם! כך הפך הפרט לצר מוחין, בעל התמחויות מוגבלות, פורק עול, לא אינטליגנטי, חסר יכולת לנהל את עצמו ואת מוסדותיו.

יקשה עלינו להיפטר מדוקטרינה ששלטה במשך למעלה משלוש מאות שנה על מוחם של האנשים המתורבתים... אם הציוויליזציה המדעית תיאלץ לסור מן הדרך שבה הלכה מאז תקופת הרנסנס, [דהיינו] לשוב לתצפית נאיבית של המוחשי, מיד יקרו דברים מוזרים. החומר יאבד את עליונותו. הפעילות השכלית תשתווה בחשיבותה לפעילות הפיזיולוגית. מקצועות כמו מוסר, אמנויות יפות ודת יהיו נחוצים כמו פיזיקה, ביולוגיה וכימיה. שיטות ההוראה הנוכחיות תיראינה מגוחכות. בתי הספר והאוניברסיטאות תיאלצנה לתקן את תכניות הלימודים.

מדעני הרפואה יישאלו על הסיבות לכך שהם מגבילים את התעניינותם למניעת מחלות אורגניות, [ואינם מתעניינים] במחלות מנטליות ובהפרעות נוירוטיות. כן יישאלו מדוע אינם מקדישים תשומת לב לבריאות רוחנית? ומדוע הם מבודדים את החולים במחלות מידבקות, ואינם מבודדים את אלה שמפיצים מחלות מוסריות ואתיות? מדוע הם מחשיבים למזיקים את ההרגלים הגורמים למחלות אורגניות, אך לא כן את ההרגלים הגורמים לשחיתות, לפשע ולשיגעון?

הכלכלנים יבינו שבני האדם חושבים, מרגישים וסובלים. על כן יש להגיש להם דברים אחרים, לבד מעבודה, אוכל ופנאי! הם יבינו שיש לבני האדם גם צרכים רוחניים, כפי שיש להם צרכים פיזיולוגיים. כך גם יבינו שהגורמים

למשברים הכלכליים והפיננסיים עשויים להיות מוסריים ואינטלקטואליים.

אזי לא נצטרך לקבל את המצב הברברי השורר בערים הגדולות, ואת עריצות בית החרושת והמשרד, ואת הקרבת הכבוד העצמי המוסרי למען האינטרס הכלכלי, או את הקרבת השכל למען הכסף; [לא נצטרך לקבל את כל אלה] כטובות שהציוויליזציה המודרנית מעניקה לנו. חובה לזנוח גם את ההמצאות המכניות המעכבות את ההתקדמות האנושית. הכלכלה לא תהיה יותר הסמכות העליונה בכל דבר. ברור כי שחרור האדם מן האסכולה המטריאליסטית יביא לשינוי במרבית שטחי חיינו. לכן, לדעתנו, החברה המודרנית תתנגד לו בכל כוחה...

בכל מקרה, חובה עלינו לעמוד על המשמר כדי שכישלון המטריאליזם לא יגרום לריאקציה רוחנית. כי כאשר הטכנולוגיה וההשתעבדות לחומר לא יצליחו, יחושו בני האדם צורך עצום לבחור בפולחן נגדי, פולחן השכל. עליונות הפסיכולוגיה מסוכנת לא פחות מעליונות הפיזיולוגיה, הפיזיקה והכימיה! פרויד גרם נזקים קיצוניים יותר מאלה שגרמו מרבית מדעני המכניקה! לצמצם את האדם לתחום השכלי שלו – הרי זה אסון, כשם שאסון הוא לצמצם אותו למנגנון הפיזיולוגי או הפיזי־מכני שלו. חייבים לחקור את התכונות הטבעיות של הפלזמה בדם, ואת האיזון היוני שלה, ואת יכולתה לחדור דרך הפרוטופלזמה... וכיצא באלה. נחוץ גם לחקור את החלומות, את התאווה המינית, את ההשפעות הפסיכולוגיות של התפילות, את זיכרון המילים... ועוד כהנה וכהנה. החלפת החומרי ברוחני לא תתקן את הטעות שנגרמה על־ידי הרנסנס. התרחקות מן החומר עלולה להזיק לאדם

יותר מאשר התרחקות מן השכל! הישועה תגיע רק בדחיית הדוקטרינות כולן.

זאת היא תמצית זעקתו של דוקטור קרל... ומה הן הצעותיו? מה הפתרון שהוא מציע כדי להינצל? מה היא התורה אשר תתקן את הטעות של עידן התחייה, שהיא האמונה במטריאליזם, ובו לבדו, ובה בעת לא תגרום לטעות אחרת שתתבטא בזניחתו [של המטריאליזם] אלא תלך בדרך האמצע: היא תתחשב בכל צדדיו של האדם ובכל תחומי החיים האנושיים. מה היא התורה אשר תהפוך את האדם לאדון החומר, בלי שיזנח אותו ובלי שיימלט מפניו אל הפסיכולוגיה השגויה של פרויד או אל הנזירות של ימי הביניים אשר חיבלה בחיים?

מה יש אצלו אחרי ההבנה המעמיקה שהפגין בנוגע לאסון המאיים להחריב את המין האנושי? ואחרי הכרזתו כי חובה "לשנות את הציוויליזציה התעשייתית ולהציג רעיון אחר שיקדם את האנושות", ו"לוותר על כל האסכולות"? אנחנו מקשיבים לו ואנו שומעים, וגם רואים, דבר מוזר!

אנחנו הקורבנות של פיגור מדעי החיים אחרי מדעי החומר! הטיפול האפשרי היחיד לרשע הזה הוא הכרה מעמיקה הרבה יותר של עצמנו. ידיעה כזאת תאפשר לנו להבין באילו מכניזמים משפיעים החיים המודרניים על הכרתנו ועל גופנו. כך נלמד בסופו של דבר כיצד להסתגל לתנאים הסובבים אותנו וכיצד לשנותם, במקרה שלא יהיה מנוס ממהפכה. אם יוכל מדע זה [מדע האדם] לשפוך אור על האופי האמיתי שלנו ועל יכולותינו, על הדרך שבה נוכל לממש יכולות אלה, הוא יסייע לנו להבהיר בצורה נכונה את גורמי החולשה הפיזיולוגית שבאה עלינו, וכן את גורמי המחלות המוסריות והאינטלקטואליות.

אין לנו אמצעי אחר להכיר את היסודות שאינם תואמים את שטחי הפעילות הגופנית והרוחנית שלנו, ולהבחין בין אסור למותר, ולהבין שאיננו חופשיים לשנות את סביבתנו ואת עצמנו כראות עינינו. מכיוון שתנאי החיים הטבעיים נהרסו בידי הציוויליזציה המודרנית, מדע האדם הוא המדע הנחוץ ביותר מכל המדעים...

זה כל מה שנושא באשפתו המדען העולמי הדגול, אחרי שגילה הבנה עמוקה כל כך לאסון הסובב אותנו! האיש הגיע בסופו של דבר להצעה שאותה הוא מחשיב כפתרון יחיד אפשרי לבעיה: בפני האנושות ניצבת הברכה לשמור על אנושיותה או להתדרדר ולסגת אל הברבריות והפראות. הוא סבור שהפתרון היחיד האפשרי הוא "לחזק את מדע האדם"... תופעה זאת מפנה את תשומת לבנו, כמו שהקדמתי ואמרתי, להשפעת הציוויליזציה הזאת על המחשבה וההגות של אנשיה. היא מכניסה אותם לכלוב ברזל ששמו "גבולות המדע והמציאות", שאין הם יכולים להשתחרר ממנו! תופעה זאת מצביעה גם על כך שהפתרון לא משם יגיע! כי הוא זקוק למשיגח שישגיח על המצב מחוץ לכלוב ולא מתוכו!

פיגור מדעי החיים אחרי מדעי החומר איננו תופעה הקורית מאליה, כפי שנוטה דוקטור קרל לקבוע בספרו. זאת תוצאה טבעית, כמעט דבר שבהכרח, של ההערכה המופרזת שהאדם רוחש לתפיסה המזויפת שעליה נוסדה הציוויליזציה הזאת, אשר במהלך התפתחותה נפרדה מן האמונה הנכונה. הכוונה לתפיסה המעלה על נס את כבוד האדם ואת החשבתו לממלא מקום האלוהים על פני האדמה...

כאלה הן גם הטענות הנזכרות אצלו נגד המערכת התעשייתית ואמצעי הייצור, שאינם מתחשבים באנושיותו של האדם ובמאפייניו יקרי הסגולה, ובצרכיו האמיתיים... מקור כולן הוא במערכות

הכלכליות הנובעות מהתפיסה [המזויפת] ומהתורות העוינות את האמונה ואת מערכת הערכים הדתית, הלועגות לרעיון של הכללת הגורם המוסרי במערכת החיים הכלכלית!

כזאת היא גם התבססות בני האדם על הידע הדל שלהם, או בניסוח מדויק יותר: על הבורות המוחלטת שלהם, כפי שמציין דוקטור קרל, בטבע בריאת האדם ובאמתותה, [הבורות] שעליה בנו את המערכות החברתיות, הכלכליות, המדיניות והחינוכיות... גם זה לא קרה מאליו. זה קרה כתוצאה ישירה מרוח העוינות הנושבת כלפי כל מה שמגיע מן האלוהים וכלפי הידע שמגישה התורה האלוהית בנוגע לאמתות האדם... זאת העוינות שציוויליזציה זו קמה על יסודותיה, בגלל הנסיבות החמורות ששררו באירופה [ביחסים ש] בין הכנסייה למדע... מרמיזות קצרות אלה אנחנו מבינים שהעניין עמוק בהרבה מכפי שמתאר המדען העולמי הגדול הזה, שחשיבתו מוגבלת בשל הכבלים שבהם כובלת אותו המנטליות שלו, הצומחת בצלה העקר של אותה ציוויליזציה!

וכפי שדוקטור קרל חש בסכנה הצפויה מן הציוויליזציה התעשייתית, המטריאליסטית, ליסודות העיקריים של האדם ולעצם קיומו... כך חש מיסטר דאלס, שר החוץ האמריקני, בסכנה הנשקפת לארצות הברית ולעולם המערבי מן הקומוניזם, שהמערכת החברתית שלו בנויה על בסיס האסכולה המטריאליסטית ועל הפרשנות המטריאליסטית של ההיסטוריה... ומיסטר דאלס בספרו **מלחמה או שלום**⁴⁹ משמיע זעקת בהלה מפני סכנה זו ודורש להתגונן מפניה, אולם הצעותיו גם הן חלקיות, ואינן יורדות לשורש הבעיה... הוא מבקש מאנשי הכנסייה שלו לבצע דבר שאיננו אפשרי מבחינתם, ואיננו תואם את מעמדם לאחר האירועים ההיסטוריים עתיקי הימים שידעו הכנסייה והחברה... בפרק שכותרתו "צורכינו הרוחניים" הוא אומר:

.49 John Foster Dulles, *War or Peace*, 1950.

משהו השתבש באומה שלנו, אחרת לא היינו מגיעים למצוקה ולמצב הרוח הנוכחי. לא מתאים לנו להיות בעמדת מגננה, כשאנחנו אחוזי בהלה. זה דבר חדש בהיסטוריה שלנו. הדבר אינו קשור בצרכים חומריים, שהרי התוצרת שלנו בתחום החומרי השיגה שיא עולמי של כל הזמנים. מה שחסר לנו הוא אמונה נכונה ודינמית. בלעדיה, כל השאר חסר תועלת. את החסר לא ישרימו הפוליטיקאים, יהיה אשר יהיה כוחם, ולא הדיפלומטים, תהיה אשר תהיה פיקחותם, ולא המדענים, ככל שתְרַבִּינָה המצאותיהם, ולא הפצצות, ככל שתגדל עוצמתן! כאשר בני האדם חשים תלות בדברים חומריים, התוצאות הרעות הן דבר בלתי־נמנע.

המוסדות בארצנו אינם מגלים את המסירות הרוחנית הדרושה לשם הגנתם. במוחות האנשים קיימת מבוכה ו[קיימת] פגיעה בחוסנם הרוחני. דבר זה חושף את האומה שלנו לחדירת אויבים, כפי שהתגלה בפעילותם של המרגלים אשר נחשפו עד עכשיו. שום F.B.I אינו יכול להגן עלינו בתנאים אלה, יעיל ככל שיהיה.

היה עלינו לעמוד במבחן הקשה ביותר שעם עשוי לעמוד בו. מבחן השגשוג.

ישוע כבר אמר שהזוכים בצרכים חומריים הם אלה הפועלים על־פי מצוות האלוהים ועל־פי ערכי הצדק שלו. ואולם כאשר זה קורה, או אז מתחיל המבחן הגדול. שכן צרכים חומריים אלה, כפי שהזהיר ישוע, עלולים להפוך לחלודה המכרסמת את רוח האדם.

לפנינו אפוא דגם מוכר. בני אדם שבלבם תחושת חובה כלפי ישות עליונה נלחמים לשם הגשמת רצונה, כי אמונתם מעניקה להם כוח, עוז וחוכמה פשוטה. הם אינם בונים רק בשביל היום אלא גם בשביל המחר, ולא רק לעצמם אלא

לאנושות כולה. חברה המושתתת על בסיס כזה מייצרת עושר, פאר ונוחות לרבים כאשר הנסיבות מאפשרות זאת. כאשר תוצרי הלוואי האלה מתממשים הם טובים במידה כזאת שהדבר מחזק את האמונה שזה היעד הסופי אשר לו ציפו! בכך מתרחקים האנשים מהשקעת מאמץ יצירתי לטווח הרחוק והם מתחילים להתקוטט כדי להשיג דברים חומריים ולהחזיק בהם.

יחד עם שינוי זה מגיעה סכנה ההולכת וגדלה. האמריקנים השיגו ביטחון בדרך היחידה שבה אפשר לערוב לקיומו. אני מתכוון, [לביטחון] כתוצר לוואי למאמצים עצומים שהושקעו. כאשר מאמצינו החלו להתמעט והתחלנו לבקש ביטחון כמטרה בפני עצמה, התחיל הביטחון להתרחק מאתנו בהדרגה. המצב יישאר כזה תמיד, יהיה אשר יהיה עושרנו. ביטחון אי־אפשר לקנות בעד שום הון. חמישה מיליארד או חמישים מיליארד לא יספיקו. ביטחון ושלוש אינם סחורה עוברת לסוחר. הקיסרים הרומיים ניסו לקנות שלום בתקופת השקיעה של האימפריה. התוצאה הייתה שעוררו את תאבונם של אלה שהתאמצו להחריב אותם.

בעוד השפעתנו וביטחוננו פוחתים, השפעת הקומוניזם הסובייטי נמצאת בעלייה...

הם יכולים לבצע מדיניות הנושאת את חותם "ניסוי הקומוניזם הסובייטי הגדול", אותו ניסוי שבאמצעותו מסוגלים הקומוניסטים לשלהב את דמיונם של עמי העולם. בדיוק כפי שפעלנו אנחנו במאה התשע־עשרה, עם "הניסוי האמריקני הגדול" שלנו!

אנחנו יודעים שתמונת העולם הקומוניסטית היא הונאה והטעיה. אנחנו יודעים שהקומוניסטים הסובייטים אינם מתכוונים לפתוח את שערי הניסוי שלהם במולדתם לפיקוח

חופשי ולא־משוחד. אנחנו יודעים שאלה אשר התפתו לדימוי המזויף של תמונת העולם הזאת יבינו במהרה עד כמה המציאות שונה. העכביש טוֹה רשת יפה המנצנצת באור השמש ומזמין את הזבובים לטרקלינו. התעמולה הסובייטית מפתה, ממש כמו רשתו של העכביש. ברגע שבני אדם נלכדים בה, העריצות מוצצת את לשדם הרוחני. ואולם הקומוניזם, כתקווה, יש לו קסם המושך את ההמונים בכל מקום באסיה, באַי האוקיינוס השקט, בדרום אמריקה, באפריקה ואפילו במערב אירופה.

סטלין אמר: עוצמתו וחיוניותו של המרקסיזם־לניניזם טמונות בכך שהוא מבסס את פעילותו המעשית על הדחף לטפח את החיים החומריים של החברה. רבים בארצות הלא־קומוניסטיות, ובכלל זה הארצות [הקרויות] נוצריות במערב, שמים דגש על טיפוח החיים החומריים של החברה ורואים בהתפתחות הרוחנית של הפרט דבר משני. הקומוניסטים רואים בכך הוכחה לזה שאפילו החברות המערביות נאלצו לאמץ את ההשקפות הקומוניסטיות. מנהיגי המערב אינם מכחישים זאת בצורה משכנעת, וכך עולה מאוד קרנו של הקומוניזם הסובייטי בעולם.

הקושי נובע מכך שעמדתנו כלפי האמונה שלנו היא בלתי־ברורה, ולא ברור גם הקשר בין האמונה למעשים שלנו. אנחנו מסוגלים להרבות בדיבורים על חופש ועל חירות, על זכויות האדם ועל חירויות יסוד, על הכבוד ועל הערך האנושי של הפרט; אולם הביטויים שלנו לקוחים ברובם מתקופה שבה החברה שלנו הייתה אינדיבידואליסטית. כתוצאה מכך אין להם משמעות בקרב אלה החיים בתנאים שבהם משמעות האינדיבידואליזם היא מוות בטרם עת...

אנחנו מסוגלים להרבות בדיבורים גם על הקדמה החומרית שהשגנו ועל נפלאות הייצור ההמוני, על מספר המכוניות, מכשירי הרדיו והטלפונים שברשות אזרחי עמנו. יש אנשים שהדגש המטריאליסטי הזה גורם להם לחשוב שאנחנו בפשיטת רגל רוחנית. יש כאלה שעינם צרה בנו, ולפיכך הם נוטים יותר לקבל את [תעמולת] ההתרברבות הקומוניסטית בדבר מאמץ "המוני" "למען טיפוח חיי החומר של החברה". איננו יכולים להיאבק בהצלחה בקומוניזם הסובייטי בעולם, ולסכל את מזימות הקמייה, הטרור והאלימות שלו, כל עוד אנחנו נעדרים אמונה בעלת מסר רוחני, אשר בחברה המודרנית והמסובכת שלנו מתרגם לפעולות שאין בהן מן השפלות ומתנאי החיים העלובים, שבהם אין הרוח יכולה להתפתח!

למרבה העצב, פִּשְׁלָנוּ לראות שאפשר להגיע לצדק חברתי בלי אתאיזם ומטריאליזם. קבלה או דחייה של החובות החברתיות החלות בין אדם לרעהו תלויות ברצונו החופשי של הפרט. מכיוון שלא ראינו זאת, איבדו רבים מבני עמנו את אמונם בחברה חופשית. כאומה, איבדנו את הקשר בין אמונתנו הדתית ובין מעשינו, אף על־פי שלא הפסקנו להיות דתיים. אנו מחזיקים את הדת ואת המעשים במדורים נפרדים. הפסקנו לראות שהאמונה רלוונטית לתנאים המודרניים.

מאז נותק הקשר בין האמונה לעשייה, איננו מסוגלים להצמיח כוח רוחני שאותו אפשר להפיץ בכל רחבי העולם. עלינו לשנות כל זאת. אנחנו מסוגלים, ואף חובה עלינו, לדחות באופן מוחלט את ההשקפה המרקסיסטית האומרת שלדברים החומרניים יש עדיפות, ושהרוחניות היא מְשֻׁנֵּית. שעבוד ועריצות, גם כשהם נראים מועילים, אף פעם אינם יכולים להיות צודקים. אסור שנחשוש להציב את האמונה

בראש, לפני החירות והחופש, ועלינו לאחוז בהשקפה הדתית האומרת שאלוהים ברא את האדם כדי שיהיה יותר מאשר יצרן של חומר, ושמטרתו העיקרית היא יותר מביטחון פיזי. חובה עלינו להאמין שצריך לשחרר את האדם בכל אתר ואתר מן הכותונת הפוליטית הצרה שהלבישו עליו בתחום הרוחני, השכלי והכלכלי, בטענה שזה יגדיל את הרווחה הכלכלית של החברה שהוא משתייך אליה.

באותה מידה אנו חייבים גם להבין שחברה חופשית אין פירושה חברה לא מלוכדת של בודדים העושים למען עצמם. מדובר בחברה מלוכדת, אבל הקשרים [המלכדים אותה] הם קודם כל קשרי האחוה הנובעים מן האמונה שבני האדם נוצרו כדי לחיות כאחים בחסות האלוהים...

ואז חותם [דאלס] את הפרק בדבריו אלה:

אין שום תועלת בהקמת "קולות אמריקה" אחרים, בעוצמת שידור גבוהה, אלא אם כן יש לנו משהו לומר, משהו שימשוך את האוזן יותר ממה שנאמר עד עכשיו. גילוי המסר הזה הוא, קודם כל, תפקידם של המנהיגים הרוחניים באומה שלנו. באמצעות גילוי זה הם יכולים ליטול חלק חשוב בבלימה, בדרכי שלום, של השיטות המרושעות ושל התכניות שמכין הקומוניזם הסובייטי. רבים מן המטיפים והמורים מצטערים על כך שהידע המדעי העלה בהרבה את יכולתו של האדם להזיק. ואולם אסור שנאמין כי ניתן להימנע מן הידע כשלעצמו.

עוצמה חומרית גדולה היא סכנה בעידן שכולו חומרנות, אך לא בעידן רוחני. הידע המדעי החדש מסוכן היום, מכיוון שהוא מופיע בעת שבו ההנהגה הרוחנית מגלה אוזלת יד בהבהרת הקשר שבין האמונה לעשייה. חשוב יותר לקדם

את הרוחניות, במקום לנסות לעצור את ההתקדמות המדעית או להסיגה לאחור.

הנשיא וילסון כתב, כמה שבועות לפני מותו, מאמר שבו הציג את האיום הטמון בדוקטרינות המהפכניות ובפעולות הקומוניזם. הוא סיים אותו בדברים אלה: תמצית הבעיה כולה היא שהציוויליזציה שלנו אינה יכולה להמשיך ולשרוד מבחינה חומרית אלא אם תשיב לעצמה את הרוחניות שלה... זהו האתגר הסופי של הכנסיות שלנו, של הארגונים הפוליטיים ושל הקפיטליסטים שלנו, של כל יחיד הִיֶּרָא את האלוהים או האוהב את ארצו.

ואולם לא ניתן להסכים בקלות כזאת לזעקה שהשמיע מיסטר דאלס, גם לא לזעקה שהשמיע דוקטור קרל לפניו! אף לא לאתגר [שדאלס] הציב בפני הכנסיות שלהם, בפני המערכות המדיניות, בפני הקפיטליסטים, ובפני כל יחיד הִיֶּרָא את האלוהים או האוהב את ארצו!

הבעיה עמוקה בהרבה. מאז שהכנסייה הושחתה, ראשית בידי פאולוס, שנית בידי קונסטנטינוס ושלישית בידי הכנסייה עצמה ובידי הסינודים הכנסייתיים והאפיפיורים, לא נותר בידי הכנסיות דבר היכול לשמש בסיס רחב לחיים האנושיים. הציוויליזציה האמריקנית החומרנית איננה תואמת אפילו מעט מזעיר שנותר מן ההגות הנוצרית. זאת ציוויליזציה שקמה בראשיתה על אינדיבידואליזם עיקש, כפי שהוא בא לידי ביטוי מובהק במערכת הקפיטליסטית והמונופוליסטית, המושתתת על ריבית...

ואיני סבור שמיסטר דאלס בעצמו חשב, בעודו מרים קול צעקה, להשתמש בשאריות שנותרו מן התפיסה הנוצרית. דבר זה מצריך, קודם כל, את ביטול מערכת הריבית שהציוויליזציה הזאת בנויה עליה. שכן חלקה של הריבית בייסורי האנושות ובייסורי

הציוויליזציה המטריאליסטית הוא ראשון במעלה. זוהי הריבית שהנצרות אוסרת אותה, כפי שאוסרת אותה כל דת מן השמיים, וכל היגיון בריא!

מיסטר דאלס מעוניין בגרסה דהויה של הנצרות, שלא תוכל לחדור לעובייה של המערכת הכלכלית אך בו בזמן תשרת את מטרותיו המדיניות האחרות, הקשורות להגנה מפני הפורענות הקומוניסטית! גם אם התכוון ברצינות שההגות הדתית תפעל בכל תחומי החיים... הרי בין כללי הנצרות הנכונה ובין המציאות השוררת בעולמו [של דאלס] פעורה תהום שלא ניתן לגשר או לעבור מעליה. תהום שחמש מאות שנים של מאבק מר סייעו לחפור ולהעמיק אותה!

הוא מטיל על אנשי הכנסייה שלו ועל המנהיגים הרוחניים [עול] שהוא למעלה מכוחם. עם המעט העלוב שנותר בידיהם מן הדת הנוצרית, ואחרי ההיסטוריה המרה שליוותה את היחסים בין הכנסייה וראשיה, והנצרות ואנשי הדת [מצד אחד], ובין מוחם ומצפונם של בני האדם [מצד שני]; אחרי הסכיזופרניה הקשה, שלאחריה הושתתו כל תחומי החיים, המחשבה והרגש [במערב] על בסיס של עוינות לדתות כולן... [אחרי כל זה] הוא דורש מהם דברים שהם למעלה מכוחם. הוא דורש מהם לשוב וליצור מאותו מעט עלוב תורה שתגשר בין האמונה לעשייה; בין האינדיבידואליזם לקולקטיביזם; בין הרוח לחומר; בין הקדמה המדעית להשגחה הרוחנית על הקדמה; בין הרצון שחיי החברה יצמחו, ובין הרצון שבחיים אלה תשרור רוח אמונית...

[הוא רוצה] תורה שלא תפריד בין הדת ובין קיום הדת. הוא שולל את האמירה שבלתי־אפשרי להגיע לצדק חברתי בלי אתאיזם ומטריאליזם. וכן הוא שולל הענקת עדיפות לדברים החומריים ושימוש בשעבוד ובעריצות ככלים שנועדו להרבות את הייצור

החומרי, [ושולל] פגיעה בחופש המחשבה, הרוח והכלכלה למטרה זאת... [הוא רוצה] תורה שאיננה דורשת לבלום את הקדמה המדעית בשם הדת! ואין הוא מוכן שהמדע והידע ייסוגו אחור, כאמצעי לדתיות!... ובסופו של דבר, [הוא רוצה] תורה שעבודת האלוהים שבה תתפתח כך שהעשייה תהפוך לאחת מתכונותיה...

היאך תימצא תורה זאת בשרידי ההגות העלובה, ובהריסות ההיסטוריה המרה? [כיצד היא תימצא] כאשר תהום שאינה ניתנת לגישור או למעבר פעורה בין טבעם של חיי האדם בכלל וטבע הציוויליזציה המטריאליסטית בפרט?!

אחרים הם המסוגלים להקים מחדש תורה זאת... והדת הכוללת תורה מעין זאת בצורה המושלמת ביותר איננה זאת הנקראת היום, כפי בני עמו [של דאלס], הדת בה"א הידיעה!

מיסטר דאלס רוצה לגייס את הדת כדי להגן על המערכות המערביות מפני הקומוניזם... אולם הדת, אין לאל ידה לעשות דבר במלחמה קטנונית זאת, מלחמה בין מערכות מטריאליסטיות [מסוג אחד] למערכות מטריאליסטיות מסוג אחר! אין לאל ידה לעשות דבר כאשר משווים לה צורה דהויה... אין לאל ידה להגן על בני האדם אשר גירשו אותה מחייהם בצורה משפילה!

דת האלוהים אינה מתאימה לתפקיד של משרתת הלובשת סינר משרתות ומזדקפת בנוכחות אדוניה, אשר פונים אליה כל אימת שהרצון עולה מלפניהם! הם מגרשים אותה והיא הולכת לה, אחרי שנישקה את העפר שלרגליהם... אחר כך היא עומדת מאחורי הדלת, כמשרתת למופת, ממתינה למוצא פיהם!... אז הם קוראים לה שתשרת אותם והיא מנשקת שוב את האדמה שלמרגלותיהם, משתחוה להם ואומרת: לפקודתכם אדונים שלי! כפי שעושים אלה שנקראים אנשי הדת!

לא ולא! דת האלוהים נועדה להיות רק במעמד של אדון ומכריע. חזק ומנהיג. דגול ונכבד. שולט ולא נשלט. מוביל ולא נגרר... הדת אינה מגנה על בני האדם מן הקומוניזם או מכל דבר אחר, אלא אם כן תכלית חייהם היא להישמע לפקודותיה; הם מקבלים אותן במלואן ומנהלים את החיים על-פי דבריה ובהתאם לחוקיה... בני האדם פונים אליה בכל ענייניהם, הקטנים והגדולים, ומקבלים את פסק דינה בביטחון ומתוך התמסרות:

לא, חי ריבונך, הם לא יאמינו עד אשר ישימוך שופט עליהם בריבם, ולא תעיק עוד על לבם כל הסתייגות ממשפטך, וישלימו עמו.⁵⁰

רק אז תמלא הדת את תפקידה במלואו... תפקיד האדון המנהיג... לא תפקיד המשרתת הממלאה פקודות... אז ורק אז תסתיים הסכיזופרניה הקשה שגרמה לסבל הנורא הזה, ולסכנה הגדולה הזאת... אז ורק אז יגיע המושיע, זה שהזעקות מתארות את תאריו וכינויו!
המושיע שכל בני האדם מצפים לו – דת האסלאם...

המושיע

קריאות רבות בוקעות מכל עבר מן הלבבות המבולבלים, ועולות מן הגרונות הניחרים... קוראות למציל ומחפשות מושיע. הן מכתירות אותו בתארים שונים ומחפשות בו תכונות מוגדרות. התארים והתכונות המוגדרות אינם מתאימים אלא לדת זאת...

---

50. סורה 4; 65.

הפסקה הזאת הופיעה בפרק הראשון של ספר זה... הפרק הקודם, "זעקות אזהרה", הגיש את פרשנותם המלאה של דוקטור קרל ומיסטר דאלס לפסקה. אלא שאיש מהם, מסיבות שניתן לשערן, לא הפנה את קריאותיו למושיע האמיתי, שהוא ורק הוא תואם תכונות אלה, ורק בו מתמצים תארים אלה!

דוקטור קרל מחפש תורה לחיים, במקום דת התעשייה והטכנולוגיה. הוא רוצה תורה שתראה באדם "אבן בוחן לכל דבר" ולא תהפוך אותו "לזר בעולם הזה, שאותו הוא יצר"..."[תורה] שלא תתבסס על הבורות המוחלטת בתכונות האדם וביסודותיו העיקריים. תורה "שלא תזניח לגמרי את השפעת בית החרושת על מצבם הפיזיולוגי והמנטלי של הפועלים, בבואה לתכנן את החיים התעשייתיים", ולא תקום על העיקרון של 'מקסימום תוצר במינימום מחיר'... כדי שאדם אחד או קבוצת בני אדם יוכלו להרוויח סכום כסף גדול ככל האפשר". תורה שלא תצמיח סביבה "שאיננה מתאימה לקומתנו ולמידתנו", לא תגרום לנו "להתדרדר מבחינה מוסרית ואינטלקטואלית" ולא "תבלום ותבטל את הפעילות הרגשית, האסתטית והדתית, ביוצרה בני אדם בדרגה נחותה, שמוחם צר ולא בריא".

[ד"ר קרל מחפש] תורה שלא תבטל את ההתחשבות באישיותו של האדם, אך בה בעת לא תשכח את הצורך של הפרט בחיי חברה, כדי "שלא נתרבה, ונחיה ונעבוד בעדרים גדולים, דוגמת עדרי בהמות!".

תורה שלא תבטל את אישיותו של הזכר ואת אישיות האישה. "התעלמות מההבדלים בין המינים טומנת בחובה סכנה גדולה". תורה שלא תותיר את חיי האדם טרף "להזיות של מרקס, לנין ופרויד", ו"לתאוות בני האדם, לשרירות לבם, להשקפות העולם שלהם ולרצונותיהם".

תורה שלא תצא נגד חוקי הבריאה ולא תעודד "פלישה לשטח אסור". ולא תתנגש באמיתות החיוניות של ההווה האנושית... ולבסוף... תורה שלא תשתמש בכישלון "המטריאליזם" כתירוץ לשוב אל "הרוחניות" הפסיבית שאותה הכירה אירופה במוסד הנזירות, ולא אל הפסיכולוגיה הפרוידיאנית השגויה! דוקטור קרל מחפש את התורה שאֵלה תכונותיה ב"מדע האדם", [מדע] שהוא דורש להמשיך ולפתח, למרות קביעתו שהאינטלקט האנושי מטבעו מגלה אוזלת יד בנוגע לידיעת האדם! וכמו כן, מה מחפש מיסטר דאלס?

הוא מחפש תורה "שלא תעניק עדיפות מוחלטת לפיתוח החיים החומריים של החברה בעודה מעניקה חשיבות משנית לרוחניות", ושהתייחסותה אל הדת לא תהיה כאל דבר משני הנוגע לפרט [בלבד]. תורה ש"לא תתייחס בחוסר בהירות אל האמונה ואל הקשר שלה למעשים"...

תורה ש"לא תתבסס על אינדיבידואליזם מוחלט, כמו זה שהכיר 'הניסוי האמריקני', אותו אינדיבידואליזם שמשמעותו, בתנאים מסוימים, 'מוות בטרם עת'..."

תורה ש"לא תיכשל, בצורה מעוררת עצב (!) לראות שאפשר להגיע לצדק חברתי, בלי אתאיזם ומטריאליזם".

תורה ש"לא תפריד בין הדת ובין קיום הדת; שלא תנפץ את הקשר בין האמונה לעשייה ושלא תטען שהאמונה איננה רלוונטית לתנאים המודרניים".

תורה "הדוחה את [הדוקטרינה] האומרת שלדברים החומריים יש עדיפות ושהרוחניות היא משנית; ודוחה את השעבוד והעריצות, אפילו במקרים יוצאי דופן; דוחה את ההתייחסות לאדם כאל יצרן חומר בלבד ואת הרווחה הכלכלית הבאה על חשבון החירות הרוחנית והאינטלקטואלית".

תורה ש"האנשים בחברה שקמה על-פי עקרונותיה יחיו באחוה
 בחסות האלוהים. שקשרי האחוה שלהם יהיו הכבלים אשר
 יחברו אותם יחדיו. [תורה] שתשמור על החברה שלהם [הן] מפני
 האינדיבידואליזם העריץ והן מפני הקולקטיביזם העריץ".

תורה ש"הרוח האמונית שבה תשתרר על הידע המדעי, ולא
 תבקש לעצור את התקדמות הידע והמדע בתירוץ שבמהותם הם
 מסכנים את האמונה הדתית!"

ובסוף... הוא רוצה תורה ש"תבהיר את הקשר בין האמונה
 לעשייה, וש'עבודת האלוהים' תתפתח בה כך שהעשייה תהפוך
 לאחד מסממניה..."

ואולם מיסטר דאלס מחפש תורה זאת אצל אנשי הכנסייה
 האמריקנית ואצל המנהיגים הרוחניים בארצו... אף-על-פי שהוא
 יודע מה קרה בהיסטוריה של הכנסייה המערבית ומכיר את
 הסכיזופרניה הקשה השוררת בינה ובין החברה, ואת המשקעים
 המרים שהיא הותירה אחריה!

ואולם צריך להיות ברור... לא מדע האדם מסוגל להיענות
 לזעקתו של דוקטור קרל, ולא הכנסייה ומנהיגיה הרוחניים
 מסוגלים להיענות לזעקתו של מיסטר דאלס! התכונות שהם
 דורשים מן המושיע אינן מצויות אלא בדת זאת [האסלאם]. התורה
 שהם מתארים אינה נמצאת אלא באסלאם, מכל שאר התורות
 והדוקטרינות וההשקפות שבני האדם מכירים!

דוקטור קרל איננו פונה אל המושיע הזה... כי הוא, למרות רוחב
 אופקיו ושפע ידיעותיו, הנו אדם לבן... המפאר את הגזע הלבן!
 וכותב את ספרו כדי להציל את הגזע הלבן! וכל דאגתו היא הצלת
 הגזע הלבן מפני התדרדרות וכיליון.

האסלאם איננו יציר כפיו של האדם הלבן, לכן לא ייתכן
 שהמדען העולמי הגדול יפנה אליו!

כן גם מיסטר דאלס איננו פונה אל המושיע הזה, כי פרט להיותו אדם לבן, יש משהו החוצץ בינו ובין הדת הזאת... הוא האיש שנטל חלק, יותר מכול מדינאי אחר בעידן המודרני, במלחמה באסלאם ובהקמת המנגנונים העוקבים אחריה בכל מקום על פני כדור הארץ, ללא יוצא מן הכלל, ובניסיונות להחליף אותה בתפיסות אחרות ובערכים אחרים, מעשה ידי אדם!

ואולם הדת הזאת, היא לבדה יכולה לתת תשובה לאותן זעקות והיא לבדה מגשימה בה תכונות אלה. בידה, ובידה בלבד, מצוי המרשם הנחוץ להבראת בני האדם!

האסלאם הוא תורת חיים חדשה, לא התורה שידעו אירופה והעולם בתקופת הסכיזופרניה הקשה, לפנייה וגם לאחריה... תורה יציבה, בעלת שורשים עצמאיים... תורה כוללת, משוכללת; לא רק [מסגרת] מתקנת לחיים העכשוויים ולנושאים הרלוונטיים להם... הוא תורה למחשבה ולאמונה, כשם שהוא תורה למעשים ולמציאות... ולכן הוא לבדו מסוגל לשאת במשימה של השבת הצמיחה לחיי האדם, על יסודות חדשים.

החברה האנושית איבדה את דרכה. לא מן היום שפנתה לפתח את מדעי הדומם והותירה את מדעי האדם ללא צמיחה... ולא מן היום שאפשרה למכונה לשלוט בחייו של האדם ולעצב אותם בניגוד לטבעו... ולא מן היום שהפקירה את המערכות המדיניות, החברתיות והכלכליות לחסדי הנצלנים, שהובילו אותן שלא על-פי האינטרסים של האנושות, ולא על-פי צורכיהם האמיתיים, כפי שקובע דוקטור קרל...

לא ולא! אלה תקופות מאוחרות בהיסטוריה של הסטייה מן הדרך...

החברה איבדה את דרכה ביום שאפשרה לנסיבות החמורות שהתלוו לעידן הרנסנס ולעידן הנאורות ולעידן המהפכה התעשייתית

להדיח אותה מתורת האלוהים כולה, לא רק מן התפיסה הכנסייתית, וליצור בחייה סכיופריה קשה, בין התפיסה האמונית-האלוהית למערכת החיים החברתית...

התיקון החלקי שמציע דוקטור קרל הוא הפניית תשומת הלב למדעי החיים ולמדעי האדם, לא מעבר לכך. אך בני האדם אינם מכוונים את חייהם ואינם משנים אותם כשהם לומדים, אלא מכוונים את חייהם ומשנים אותם כשהם מאמינים, שהרי האדם הוא אדם! ציפיתי מדוקטור קרל שיבצע קפיצה שלמה וייצא מכלוב הברזל המדעי! שהרי הוא מזכיר את "הצורך במיגור הציוויליזציה התעשייתית ובהעלאת תפיסה אחרת של קדמה אנושית". ואולם הוא לא היה מסוגל לבצע קפיצה גדולה כל כך ונותר בתוך הכלוב, זועק נגד הסכנה שאותה הוא רואה כשהיא מחריבה את האנושות המסכנה, ההולכת לאבדון!

חיי האנושות הנחרבים זקוקים לקפיצה שלמה. הם זקוקים לחזרה אל טבע הבריאה, כפי שנברא על-ידי האלוהים. אך האנושות אינה יכולה לחזור אל טבע זה באמצעות עקרונות, או השקפות, או כלים שמקורם בתפיסה התרבותית שבה טמונה הסכנה. אותה תפיסה שנוסדה בראשיתה על יסודות העוינים את המעיינות שמהם שואבת הבריאה... אין מנוס מתפיסה שהחידוש שבה אמיתי ושלם, תפיסה שתשנה את החיים מן היסוד ותשיב אותם אל טבע הבריאה, ותציב אותם על בסיס אחר, התואם את טבע ההוויה האנושית המושלמת ואת האמת הקוסמית, כפי שהן במציאות ולא כפי שהן נראות דרך המשקפות הצבעוניות המיוצרות במפעלים של הציוויליזציה העוינת!

אנחנו יודעים מעט מזער על היצור הקרוי אדם, או [נכון יותר]: אין לנו כמעט מושג על היצור הקרוי אדם, אותו יצור שתואר על-ידי המדען העולמי הדגול. בשל כך אנחנו, בני האדם, לחלוטין איננו מסוגלים לקחת על עצמנו את שרטוט התוכנית הבסיסית להתחלת

חיינו... לו הייתה לנו אותה מידה של ידע, או אותה מידה של בורות בטיבו של מכשיר טכני קטן, בעליו לא היה סומך עלינו ולא היה משאיר אותו בידניו כדי שנתקן אותו, ובוודאי לא כדי שנרכיב אותו! ואולם אנחנו, עם הבורות הזאת, ניגשים לייסד סדר חדש לאדם... המפואר ביותר והיקר ביותר בכל העולם! ואין אנו מתעניינים במה שיקרה לו בגלל הסדר הזה!

אנחנו מבינים את זחיחות הדעת, שהרי אנחנו רואים את המוח האנושי ממציא חידושים בעולם החומר ויוצר דברים הנראים כנסים! אנחנו משלים את עצמנו שאם המוח ממציא את המטוס ואת הטיל, מבקע את האטום, מפתח את פצצת המימן, מכיר את חוקי הטבע ומנצל אותם בחדשנות... [אם כן] ראוי להטיל עליו גם תכנון סדר לחיי האדם... ויסודות לתפיסת העולם ולאמונה, ובסיס לערכי מוסר והתנהגות... [אולם] אנחנו שוכחים שהאדם, כאשר הוא פועל בעולם החומר, הוא פועל בעולם שייתכן שהוא מכיר, שהרי הוכשר להבין את חוקיו... אך כאשר הוא פועל בעולם האדם, הוא פועל במבוך הגדול מכפי מידותיו! מלכתחילה אין הוא מוכשר להבין את האמת הסתומה והנוראה שלו.

מפליא שמי שקבע אמת זאת הוא המדען העולמי הדגול, המחפש את האמת בעולם האדם!!
מול האשליה הגדולה הזאת ניצבת לה אשליה אחרת, גדולה גם היא!

יש החושבים שהתורה האמונית, במסגרת תפקידה להשגיח על החיים, צריכה לגרש מהם את מדעי החומר ואת התוצרים התרבותיים שלהם. זאת אשליה נאיבית, על אף היותה אשליה גדולה!

זאת אפילו אשליה מגוחכת! אולם היא, למרבה הצער, נשענת על מציאות היסטורית ארוכת שנים במערב ובהיסטוריה התרבותית שלו. הגיעו דברים לידי כך שמיסטר דאלס נזקק לפרק ארוך בשם

"צורכינו הרוחניים" בספרו **מלחמה או שלום...** שממנו ציטטנו קטעי זעקות והתגרריות בפרק הקודם שלנו!

אלא שבתורה האלוהית הנכונה אין העניינים מתנהלים כך... הדת איננה תחליף למדע ולציוויליזציה. גם אין היא אויב של המדע והציוויליזציה. היא מסגרת למדע ולציוויליזציה, וציר למדע ולציוויליזציה, ותורה למדע ולציוויליזציה. כל זאת בגבולות המסגרת והציר שלה, השולטים בכל תחומי החיים.

והאסלאם, במהותו, הוא הכרזה מקיפה על חירות המוח האנושי לעומת המציאות החומרית, חוקיה, כוחה ואוצרותיה. הוא הודעה כוללת על שחרור המוח, כדי שזה יוכל לעבוד ולחדש באותה ממלכה רחבת ידיים שאלוהים הפקיד בידי. זאת אחת האמתות הכלולות בהגות האסלאמית על מציאות הקשר בין הברואים לבורא, על מרכזיות האדם ביקום ועל גבולות סמכויותיו... לכן פרחו בצלו של האסלאם ציוויליזציה שלמה בכל המרכיבים היצירתיים שהתנאים והאמצעים באותה עת אפשרו (שהרי התנאים והאמצעים נתונים תמיד לשינויים ולקדמה). האסלאם דחף התפתחות זאת והנהיג אותה, אולם שימר אותה תמיד בתוך מסגרת הבריאה, בלי להתנגש בטבע האדם ובמאפייניו יקרי הערך. הוא לא ניפץ ולא בלם אותם, כפי שטוען דוקטור קרל כלפי הציוויליזציה המודרנית!

האסלאם הוא שפיתח, באופן ראיסטי ושיטתי, את התאוריה האמפיריציסטית⁵¹ שעברה לאירופה מן המכללות האנדלוסיות. על תאוריה זאת ביססו את משנתם רוג'ר ביקון⁵² ופרנסיס ביקון⁵³,

51. אמפיריציזם – ההשקפה שלפיה רק ניסויים שתוצאותיהם נקלטים באחד החושים משמשים בסיס לדיעה. תאוריות בתחום זה פותחו על-ידי הפילוסופים אבן סינא ואבן טפיל בימי הביניים.

52. Roger Bacon (1214–1292), פילוסוף ומדען אנגלי.

53. Francis Bacon (1561–1626), פילוסוף ומדינאי אנגלי. את האמפיריציזם כשיטה הציג בספרו *The Advancement of Learning* (קידום ההשכלה).

אשר כונה "אבי התורה האמפיריציסטית" באופן כוזב, כפי שקבעו בריפולט⁵⁴ ודיהרינג,⁵⁵ בעצמם סופרים מערביים.

האסלאם מפקיד את שרטוט התוכנית הבסיסית לחיי האדם בידי המדע השלם, המקיף, החף מבערות, מפיגור וממגמתיות. כמו כן הוא מפקיד אותו בידי הידע של אלוהים, ישתבח שמו, במובן זה שהאלוהים הוא שיצר את הבריאה ואת מה שקיים בה, יצר את חוקיה ואת יכולותיה, יצר את האדם וצייד אותו בתכונות המאפשרות לו לפעול על החומר ביקום זה רחב הידיים... הוא היודע, לבדו, את אמתות ההוויה האנושית ואת אמתות הטבע הקוסמי... הוא לבדו מסוגל ליצור סדר כולל לחיי האדם כפרט וכחברה, וסדר לחייו ביקום הסובב אותו... מתוך ידע אבסולוטי העומד מול הבערות המוחלטת שלנו... ובה בעת אין האסלאם מבטל את המוח האנושי כמו שרצתה הכנסייה לעשות באותם ימים, אותו מוח שהוא המכשיר הכביר שאללה העניק לאדם כדי לפעול ולחדש, לא כדי לכבול ולא כדי לבטל אותו! ורק הקיף אותו בחומת הגנה מפני תאוה, מפני פזיזות, מפני שחצנות ומפני רגרסיה והתדרדרות. ונתן לו את התורה שתפקידה לתקן אותו שלא יסטה, שתדריך אותו שלא יתעה, ובה בעת תהיה ערבה הן לחירותו והן לתיקונו.

כך יחֶסֶה האדם, אדון החומר, בחסות התורה שברא יוצר האדם והחומר. ובחסות התפיסה המביאה לידיעתו את העובדה שהוא חייב לחלוק כבוד לאלוהים, ואת עובדת היותו עבד לו. בה בעת היא מביאה לידיעתו שהוא ממלא את מקומו של מלך כביר זה... מכל זה עולה בבירור שהאסלאם, לבדו, הוא התורה שאליה קורא מיסטר דאלס לעזרה – אולם הוא איננו פונה אליה! התורה

54. (Robert Stephen Briffault (1876–1948), אנתרופולוג ניוזילנדי.

55. Eugen Karl Dühring (1833–1921), פילוסוף גרמני. תורתו שילבה סוציאליזם עם גזענות.

המסוגלת להציל את האנושות מן הברבריות של הציוויליזציה התעשייתית, כפי שקורא לה דוקטור קרל, וממלכות הקומוניזם, כמו שאומר מיסטר דאלס. אנחנו, בעלי התורה האסלאמית, לבדנו, אלה המסוגלים לבצע את הקפיצה הנחשונית!

הציוויליזציה התעשייתית המקיפה את האנושות היום מנפצת את הדברים החשובים ביותר בהוויה של האדם ולוחמת ביסודות הנעלים ביותר של האנושות, בעוד שבמקביל היא מקלה עליה את החיים בצורה מופלאה. עם זאת, חיים קלים אלה מזיקים לעצם הווייתה החומרית, כפי שקובע המדען העולמי הדגול בכמה מקומות בספרו החשוב...

האסלאם, מטבעו, מתאר את המציאות הקוסמית ואת תפקיד האדם בה ככאלה שאינם שואפים לנפץ את התעשייה. תורתו המעשית-אמפירית גם היא כזאת מטבעה! האסלאם איננו שואף לבטל את החיים הקלים שהתעשייה מגישה לאדם, אלא רוצה, קודם לכל דבר, לשנות את ההסתכלות בתוצרי ציוויליזציה אלה וערכיהם... כדי להעניק להם את הערך הנכון, בלי להפריז אך גם בלי לגרוע! כדי שהרוח האמונית של האדם היא שתשלוט בהן. לא כדי שהן תשלוטנה בו ובהגותו, בטקסיו, בעמדותיו ובמוסדותיו...

האסלאם מבסס בתודעת האדם את ערכו העילאי ואת יסודותיו האציליים [של האדם], וגואל את רוח האדם מן הקלון שכפו עליה נְרווין וקרל מרקס ודומיהם! או אז הוא ירגיש שהוא האדון, זה שראוי כי ישלוט על המכונה, על החידושים החומריים ועל הציוויליזציה...

וכאשר הרוח האמונית של האדם היא שתשלוט, או אז יתחיל הוא ליהנות מחירותו, במסגרת אמונתו, כאשר ברשותו זכות הבחירה... הבחירה היא האלמנט החשוב הנעדר כעת מרוח האדם. לכן הוא ניצב כשהוא אנוס, כנוע ומושפל, בידי המכונה וההגות היונקת מסיבוביה המכניים!

יכולת הבחירה תאפשר לרוחו האמונית של האדם להכניע את הגורמים המזיקים בתוצרי ציוויליזציה אלה ולטפח את הגורמים הראויים, התואמים את הצרכים האמיתיים של ההווה האנושית. כן יאפשר שלטון הרוח האמונית לאדם להשתחרר מעמדות המכחישות את כבודו ומשיטות ייצור ותכנון עבודה שסגולותיו הנעלות מתבזבזות בהן! שיטות ייצור וארגון עבודה אינן חוקים מקודשים! הן בסך הכול אמצעים נצלניים שמטרתם להגדיל את כמויות הייצור החומרי על חשבון היסודות האנושיים! ברגע שהוחלט כי האדם הוא נכבד יותר ויקר יותר מן הדברים החומריים, שיטות הייצור וארגון העבודה משתנות כך שתהיה התאמה בין ייצור גבוה ליסודות אנושיים נכבדים...

עיסוק נוסף במדעי האדם יהפוך לבעל ערך אמיתי, במסגרת תוכנית כוללת, במצב אחד בלבד: מצב שבו צומחים הגות וערכים חדשים, היונקים מתורת החיים האסלאמית... הדבר יוביל להשתררות השליטה של רוח האדם האמונית על הציוויליזציה התעשייתית ועל מכשיריה ושיטותיה. [כל זאת] יחד עם יכולת הבחירה, שהיא המולידה את שלטון הרוח... כך תיענה גם דרישתו של מיסטר דאלס לתורה שאת תכונותיה הוא מתאר, אך איננו מסוגל למצוא אותה; ואשר הכנסייה שלו ומנהיגיה הרוחניים (והוא אחד מהם) אינם מסוגלים להעניק לו!

לאושרנו, הטבע האנושי עצמו, כפי שנוצר בידי אלוהים, שרוי בהרמוניה עם טבע היקום. וטבע היקום, כמו טבע האדם, מכיל את גורמי התנועה, היצירה, הצמיחה והקדמה... על כן הבריאה חשה שרבים מתוצרי תרבות אלה שרויים בהרמוניה והולכים יד ביד עם צרכיה האמיתיים והמתקדמים... והם מתנגשים רק במה שמזיק לעצם הווייתו של האדם... ו[דברים מזיקים אלה] צריך [ממילא] לשלול ולחסל...

זה מה שתורת האלוהים מסוגלת להבטיח לחיים: הדת הזאת...
 המושיע הזה שהמערב מחפש אולם דוחה אותו!!!

העתיד שייך לדת האסלאם

כאשר תתאמת ההכרה שהאסלאם, לבדו, הוא המסוגל להציל את האנושות מסכנת הכליה המכתרת אותה, אותה סכנה שהיא מתקרבת אליה כשהיא כבולה בשלשלאות הציוויליזציה המטריאליסטית הנוצצת; ושהוא לבדו מסוגל להעניק לה את התורה המותאמת לטבע שלה ולצרכיה האמיתיים; והוא לבדו יכול להתאים את החדשנות החומרית להתעלות הרוחנית שלה; ולו לבדו הכוח להקים לאנושות מערכת חיים מעשית, שבה תתגשם ההרמוניה שהאנושות לא הכירה עד היום, בכל ההיסטוריה שלה, כי אם באסלאם לבדו...
 כאשר כל זה יתאמת, יתברר הפשע הנתעב נגד האנושות כולה, שמבצעים אלה המנחיתים מכות אכזריות על חלוצי התחייה האסלאמית בכל אתר ואתר, ובראשם מיסטר דאלס הצווה פכרוכיה בבקשו תורה הדומה לאסלאם. כן [משתתפים בפשע זה] אלה המגייסים את כל כוחם כדי למחוק את סממני התורה האסלאמית ולהסתיר אותה מעיני האנושות המצפה למציל ופונה פה וכה בבקשה מושיע. [הם מתאמצים להרחיק את האנושות מן האסלאם] בשיטות שונות של רמייה, סילוף ושקרים!

זהו פשע מבחיל נגד האנושות כולה, אותה אנושות אומללה שהציוויליזציה הסותרת את בריאתה ואת צרכיה האמיתיים גרמה לה לאסון כבד, כפי שקבע המדען המערבי הדגול. [אותה אנושות] הנחרבת בגין השפעתה של הפילוסופיה המטריאליסטית, כפי שמתריע מיסטר דאלס. אותה אנושות המתקרבת בהדרגה אל התהום כשהיא כבולה בשלשלאות הציוויליזציה המטריאליסטית הזוהרת, ובכל רגע ורגע מתקרבת לתהום המפחידה. אין [לאנושות]

מציל זולת דת זאת, שאויבי האנושות נלחמים בה בכל מקום על פני האדמה, בתכניות שונות, במזימות שונות ובשיטות שונות! אלא שהמלחמה שנאסרה על האסלאם אינה גורמת לנו לאבד מאומה מן הביטחון המלא בכך ש"העתיד שייך לדת זאת". האסלאם עמד בחייו הארוכים בפני מכות חזקות וקשות יותר מן המכות האכזריות האלה, המכוונות היום כלפי חלוצי התחייה האסלאמית בכל אתר. הוא נאבק, כשהוא נעדר כוח זולת כוחו שלו, הוא ניצח ושרד, ושמר על אופיין של החברות ושל המדינות שעליהן הגן, כשהוא בלתי-חמוש!

האסלאם הוא זה שהגן על המולדת האסלאמית במזרח מפני התקפות המונגולים, כפי שהגן עליה מפני התקפות הצלבנים... לו ניצחו הצלבנים במזרח כפי שניצחו בספרד בעת העתיקה, או כפי שניצחו הציונים בפלסטין בעידן המודרני, לא הייתה נשאת לאומיות ערבית, ולא גזע ערבי, ולא מולדת ערבית... ספרד בעת העתיקה ופלסטין בעידן המודרני, שתיהן הוכחה לכך שהאסלאם, כאשר הוא מגורש מאדמה כלשהי, לא נותרת בה שפה ולא לאומיות, עם עקירת השורשים היציבים!

הממלוכים אשר הגנו על ארץ זאת מפני המונגולים לא היו מגזע ערבי, אלא מגזע המונגולים! אולם הם ניצבו בפני התקפות בני גזעם, כמגני האסלאם, כי הם היו מוסלמים! עמידתם הייתה בזכות אחוות האמונה האסלאמית, ובהנהגה רוחנית אסלאמית של האמאם המוסלמי אבן תימיה,⁵⁶ שעמד בראש היחידה הצבאית של אנשי הרוח, ולחם בראש הגייסות!

---

56. תקי אל־דין אבן תימיה (מת בשנת 1328), איש דת קנאי; הפונדמנטליסטים בתקופתנו רואים בו את מורם הרוחני. יצוין כי בניגוד לאחוזה האסלאמית שקוטב מנסה להמציא כאן, אבן תימיה התנגד לשלטון הממלוכי ואף מת בכלא הממלוכי.

צלאח אל־דין⁵⁷ הגן על ארץ זאת שלא יימחו ממנה הערביות, הערבים והשפה הערבית... והוא היה כורדי ולא ערבי... למרות זאת שמר על ערביותה ועל שפתה כשהגן עליה מפני התנפלות הצלבנים. ואולם בתודעה שלו, האסלאם היה זה שנאבק בצלבנים. גם בתודעתם של אל־זאהר ביברס,⁵⁸ של אל־מזפר קטז⁵⁹ ושל אל־מאלפ נאצר,⁶⁰ האסלאם הוא זה שנאבק במונגולים הברברים!

האסלאם הוא שנאבק באלג'יריה מאה וחמישים שנה. הוא זה ששמר על שורשי הערביות בה, גם אחרי שיסודות השפה והתרבות הערביים רוסקו כאשר צרפת הכריזה שהשפה הערבית באלג'יריה הנה שפה זרה שאסור ללמדה! אז קם שם האסלאם, והוא לבדו התעורר בתודעתם של האנשים והחל להילחם בכובשים. הוא התגבר עליהם כשהוא מסרב לכופף את ראשו בפניהם, כי הם אויביו הצלבנים! כך ורק כך נותרה רוח ההתנגדות באלג'יריה, עד שהתגברה מחדש בעזרת התנועה האסלאמית שהנהיג עבד אל־חמיד בן באדיס,⁶¹ ושוב נישא הלפיד שלה ברמה... זאת האמת שמנסים להעלים המשכיחים והמתעים, [האמת] שהצרפתים והצלבנים יודעים אותה היטב, כי הם צלבנים!

הם בטוחים שהאסלאם, שרוחו גוברת על אויביו, הוא זה שניצב בדרכם באלג'יריה. לכן הם מכריזים מלחמה על המוסלמים... לא על הערבים ולא על האלג'ירים!

-
57. צלאח אל־דין (1137-1193), ניצח את הצלבנים ב־1187, בקרב קרני חטיין.
 58. אל־זאהר ביברס, סולטאן ממלוכי (1260-1277). היה בין מפקדי הצבא שניצחו את המונגולים ב־1260 בעין חרוד. עלה לשלטון אחרי שרצח את קודמו, הסולטאן אל־מלכ אל־מזפר קטז.
 59. אל־מזפר קטז, הסולטאן הממלוכי הראשון (1250-1260). נטל את השלטון מידי השושלת האיובית.
 60. אל־מאלכ אל־נאצר מוחמד (1285-1340), סולטאן ממלוכי. ניצח את המונגולים ב־1303, בקרב מרג' אל־צ'פר בסוריה.
 61. עבד אל־חמיד בן־באדיס (1889-1940), איש דת אלג'ירי.

האסלאם הוא זה שהצית בסודאן את המהפכה הגדולה של המהדי⁶² נגד השתלטות הבריטים על החלק הצפוני של עמק הנילוס (מצרים), ואחר כך על החלק הדרומי שלו (סודאן). הכרזותיו של המהדי הגדול ואיגרות עֵת־מֵאן דְקִנָּה⁶³ לקיצ'נר, לקרומר ולתאופיק⁶⁴ מעידות בצורה חיה על קיומו של האלמנט היציב הזה [דהיינו האסלאם].

האסלאם הוא זה שנאבק בִּפְרָקָה⁶⁵ ובטריפולי נגד הכיבוש האיטלקי... במנזרים הסנוסים⁶⁶ ובבתי התפילה של זרם זה צמח זרע ההתנגדות ומהם נבע הג'האד של עֵמֶר אֶל־מַחְ'תָּאֵר, האציל העשוי ללא חת...

[גם] ההתקוממות (אֶנְתָּפָאדָה) הראשונה במרוקו נבעה מן הרוח האסלאמית, וסיבתה "המגן הִבְרָבְרִי"⁶⁷, אותה תקנה צרפתית משנת 1391, שבאמצעותה ביקשו הם [הצרפתים] להחזיר את שבטי הברברים שם אל עבודת האלילים, תוך ניתוקם מן השריעה האסלאמית... זה היה הניצוץ שהצית את המאבק של מרוקו נגד הצרפתים.

האסלאם נאבק כשהוא בלתי־מזוין, מכיוון שמוטיב הכוח טמון באופיו. הוא טמון בפשטותו, בבהירותו, בהיותו מקיף ותואם את הטבע האנושי, בספקו תשובה לצרכים האמיתיים של [טבע זה]... טמון בכך שהוא מתעלה מן השעבוד לעבדים אל השעבוד לאלוהים,

62. בשנות השמונים של המאה התשע־עשרה.

63. ממפקדי צבאו של המהדי בסודאן.

64. קיצ'נר היה באותה עת מפקד הצבא הבריטי בסודאן. קרומר שימש כקונסול הבריטי בקהיר אחרי כיבוש מצרים, ובעצם תפקד כמושל. תאופיק היה החדיו המצרי בין השנים 1879-1892.

65. האזור הצפוני־מזרחי של לוב (קירנאיקה).

66. סנוסיה – זרם צופי בלוב.

67. "זהיר (או הדהיר) הִבְרָבְרִי" (מאי 1930) היה תקנה צרפתית שנועדה להשתית את מערכת המשפט במרוקו על מנהגים ברבריים.

ריבון העבדים, וכן שהוא מוכן ללמוד רק ממנו ולהיכנע רק לו, ולא לבני אדם... הכוח טמון גם בכך שהאסלאם מרומם את מאמיניו מעל המציאות הארצית הטפלה, דוגמת הנפילה תחת שלטון הכובשים. שלטון זה, התיינה נגישותיו אשר תהיינה, נותר מחוץ למסגרת ההכרה הפנימית... על כן לא תתרחש תבוסה רוחנית כל עוד האסלאם שוכן בלב ובהכרה הפנימית, הגם שלפעמים מתרחשת תבוסה בעלת סממנים חיצוניים.

בשל מאפיינים אלה של האסלאם נלחמים בו אויביו מלחמה מגונה. זאת משום שהוא ניצב בדרכם, כשהוא מונע מהם להשיג את מטרותיהם הקולוניאליסטיות והנצלניות. כן הוא מונע מהם להפגין עריצות ולהכתיר את עצמם אֵלים על פני האדמה, כפי שהיו רוצים! בשל מאפיינים אלה [של האסלאם] מנהלים נגדו מלחמות דיכוי ואובדן, כמו שמנהלים נגדו מלחמות ניוול, רמייה והתעיה! ובשל כך הם [אויביו] רוצים להחליף את ערכי האסלאם בערכים אחרים ואת הגותו בהגות אחרת, שאינם מתאימים ללוחם העקשן הזה, כדי שהציונות והצלבנות והקולוניאליזם העולמיים יוכלו לנוח ממלחמתו של לוחם עקשן זה!

המאפיינים המהותיים של האסלאם הם אלה שאויבי האסלאם, המבקשים לגזול את המולדת האסלאמית, זועמים עליהם... זאת האמת על המערכה המתנהלת, וזהו המניע המקורי שלה...

אולם למרות כל זאת, אין ספק בכך ש"העתיד שייך לדת האסלאם"...

"מאופייה של התורה אשר דת זאת מציעה, ומן העובדה שהאנושות זקוקה לה, אנחנו שואבים את ביטחוננו הבלתי-מעורער, שהעתיד שייך לדת זאת. שיש לה תפקיד על פני האדמה שאותו היא נקראת למלא, אם ירצו אויבי האסלאם ואם לא ירצו. שתפקיד זה המיוחל, שום אמונה אחרת אינה יכולה למלא, ולא שום תורה

אחרת. שהאנושות כולה לא תוכל לוותר עליו במשך זמן... כמו שאמרנו בראשיתו של ספר זה...

אין שום צורך שנמשיך ונדגיש את האמת הזאת באופן זה. נסתפק כאן בהצגת לקח מן המציאות ההיסטורית האסלאמית, אולי הלקח המתאים ביותר במקום זה:

בשעה שסראקה בן מאלף רדף אחרי שליח האלוהים, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, ואחרי חברו אבו בכר, עליו השלום, כששניהם יצאו [ממכה] בעודם מסתתרים מעיני קריש, ובשעה שסוסו של סראקה היה מועד ומשליך אותו כל אימת שהיה בכוונתו לתפוס את השליח ואת חברו, כשהוא [סראקה] משתוקק לזכות בפרס המפתה ששבט קריש הבטיח למי שיביא את מוחמד ואת חברו או יספק מידע על אודותיהם... ובשעה שהוא התכוון לחזור, אחרי שהבטיח לנביא, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, שלא יעקוב אחריהם...

ברגע זה אמר הנביא, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום: הוי סראקה, מתאים לך לענוד את תכשיטיו של פֶּסְרָא [המלך הפרסי]?... [זאת אומרת] שהוא הבטיח לו את תכשיטיו של כסרא, שאה השאהים! (מלך המלכים!). אללה לבדו יודע מה היו המחשבות שחלפו בראשו של סראקה, אותו רודף יחיד, למראה מחזה מופלא זה... ומה חשב חברו [של הנביא, אבו בכר], זה שלא עשה דבר בלעדיו, ונמלט עמו בהיחבא ממכה!

ואולם השליח, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, הכיר את האמת שלו בה במידה שהכיר את השקר שבבערות, אשר שררה באותם ימים בעולם כולו... הוא היה בטוח שאמת זאת חייבת לנצח את השקר. והיה בטוח שלא ייתכן כי תתקיים אמת בצורתה זאת, ויתקיים שקר בצורתו זאת, בלי שיקרה מה שחייב לקרות!

שורשיו של העץ העתיק נאכלו לחלוטין, עד כי מים ודשן לא הגיעו אליו כלל... הם נרקבו עד שלא היה מנוס מלעקור אותם... אולם בידו [של הנביא] היה הזרע הטוב, כשהוא מוכן לשתילה ולצמיחה... והוא היה משוכנע בכך בביטחון מלא...

אנחנו נמצאים היום במצב שכל נסיבותיו וכל סימניו דומים [למצב דאז]. הבערות כולה סביבנו... אסור אפוא שנחסר ביטחון בתוצאה ההכרחית, התוצאה שכל דבר סביבנו מוביל אליה, וזאת למרות כל התופעות המקיפות אותנו, המוליכות אותנו שולל! הצורך שיש לאנושות בתורה זאת כיום איננו פחות מזה שהיה לה באותם ימים... ומשקלה של תורה זאת במאזניים, ביחס לכל התורות [האחרות] שברשות האנושות, איננו פחות ממשקלה באותם ימים...

לכן ראוי שלא יטריד אותנו הספק בכך שמה שקרה פעם אחת בתנאים דומים, יקרה שוב. אסור שהספק יחדור ללבנו בשל מה שאנחנו רואים סביבנו: את המכות האכזריות הניחתות על חלוצי התחייה האסלאמית בכל מקום, ואת ממדי היסודות שעליהם מושתתת הציוויליזציה המטריאליסטית... מה שקובע הוא לא גודל השקר, גם לא עוצמת המכות הניחתות על האסלאם. מה שקובע הוא כוח האמת ומידת העמידות בפני המכות!

איננו לבדנו... טבע הבריאה כולה אתנו... טבע היקום וטבע האדם... והבריאה היא עצומה וענקית... גדולה מן הנטל שהציוויליזציה עלולה להטיל עליה... וכאשר הבריאה והציוויליזציה יתעמתו, אין ספק שהניצחון יהיה של הבריאה... בין אם יקצר המאבק ובין אם יארך.

דבר אחד חייבים אנו לקחת בחשבון... ניצב בפנינו מאבק מר, קשה וארוך להצלת הבריאה מפני הגלים המאיימים עליה, ואחר כך להשלטת הבריאה על גלים אלה.

מאבק ארוך, שאנחנו חייבים להתכונן אליו ארוכות... עלינו להתכונן כדי להתרומם לרמתה של דת זאת... אנחנו נתרומם לרמתה באמונה אמיתית באלוהים ובהכרה אמיתית באלוהים, כי לא נוכל להאמין בו באמת אם לא נכיר אותו באמת... אנחנו נתרומם לרמתה בעבודתנו את האלוהים. כי לא נכיר את האלוהים באמת, אלא אם כן נעבוד אותו עבודה אמיתית. נתרומם לרמתה בכך שנתוודע אל מה שסביבנו, ונכיר את שיטות תקופתנו... האלוהים אוהב אדם המכיר את תקופתו ואשר דרכו נכוחה.

נתרומם לרמתה בכך שנפגין בקיאות בערכי הרוח (ת'קאפה) של תקופתנו ובציוויליזציה (חדארה) שלה, ונעסוק בערכי הרוח ובציוויליזציה מתוך ניסיון ומתוך בחירה... לא נוכל לקבוע מה ראוי ליטול מן הציוויליזציה ומה ראוי להניח, אלא אם נכיר אותה ונתמחה בה. מן ההכרה ומן ההתמחות נרכוש את יכולת השליטה והבחירה...

נתרומם לרמתה בכך שנתפוס את טבע חיי האנושות, את צרכיה האמיתיים המתחדשים, נדחה מה שנדחה מן הציוויליזציה ונותר מה שנותר, מתוך ניסיון במהות החיים שיאזן את הניסיון שלנו באמצעות הציוויליזציה!

זהו מאבק מר... מאבק ארוך... אולם הוא מאבק נכון ושורשי... האלוהים עמנו...

מלחמתנו ביהודים

תרגום מערבית: שאול ברטל

פרק א: הוי הלוחמים המקריבים עצמם...

המשיכו בדרככם⁶⁸

"אם יהיו בכם עשרים עזי רות, יהיה עליהם לגבור על מאתיים, ואם יהיו בכם מאה, יהיה עליהם לגבור על אלף כופרים".⁶⁹ הגיע הזמן שנקום ונאמר לממשלה⁷⁰ בקול רם וצלול, שנצחיר קבל עם, ללא בלבול, ללא ערפול ובבהירות. הגיע הזמן שנאמר

---

68. [הערה המופיעה במקור הערבי] מאמר זה התפרסם בתאריך 20 בנובמבר 1951 בעיתון **אלידעוה**, שבועון אסלאמי אשר יצא לאור בקהיר עד שנת 1954. [עד כאן ההערה במקור]. יודגש כי מדובר בכתב עת שהיה מזוהה עם "האחים המוסלמים" וגילוינו הראשון ראה אור ב־30 ינואר 1951. זמן לא רב לפני פרסום המאמר הסתיים במצרים מצב החירום שעליו הוכרז ב־1948 ו"האחים המוסלמים" נאבקו לשוב לפעילות סדירה. באוקטובר 1951, נכנס לתפקידו המנהיג (אל־מרשד אל־עאם) השני של "האחים המוסלמים", חסן אל הודיבי, אחרי שחסן אל־בנא, המנהיג הראשון, חוסל בפברואר 1949. סייד קוטב, שעשה אז את צעדיו הראשונים בארגון, היה בין כותביו הבולטים של העיתון.

פעילות **אלידעוה** הופסקה בשנת 1954 אחרי ניסיון ההתנקשות של האחים בנאצר, שהיה אז ראש ממשלת מצרים. רוב הפרקים בספר **מלחמתנו ביהודים**, למעט הפרק "מלחמתנו ביהודים" (פרק ד'), הם מאמרים שפורסמו ב**אלידעוה**. בתחילת כל פרק ניתנה הערה על תאריך פרסומו כמאמר.

69. סורה 8; 65. המשך הפסוק מתאר את הכופרים במילים "כי הם עם אשר לא יבין".

70. הממשלה ששלטה במצרים בתקופה זאת (עד סוף ינואר 1952) הייתה ממשלת הַנֶּפֶד האחרונה לפני מהפכת הקצינים החופשיים. מצרים הייתה נתונה באותה עת במאבק סוער לעצמאות מהשלטון הבריטי, וביטחון הפנים היה מעורער.

לה באומץ: לא! גדודי הלוחמים⁷¹ לעולם לא ייכנעו למסע הרדיפות שיוזמים השלטונות!⁷² הלוחמים לא יגזרו על עצמם עונש מוות ולא יוותרו על חובתם [הלאומית] בקלות כזאת. לא! תעשה הממשלה מה שהיא רוצה, אך העניין לא ישוב להיות עניין של ממשלה הכבולה במחויבויות בין-לאומיות, בהתנהלות רשמית, ממשלה החושבת בהיגיון של שלום במהלך מסע המלחמה; ממשלה המשתמשת באמצעים דיפלומטיים, בעוד דם המצרים וכבודם נפגעים בכל אתר ואתר.

הממשלה, המשוכנעת שאנחנו במצב של שלום עם האנגלים, תובעת את המשך קיומם של הקשרים המדיניים והקונסולריים בין שתי המדינות [מצרים ואנגליה]. היא תובעת גם את המשך הקשרים הכלכליים השגרתיים בין שתי המדינות ואת המשך שיתוף הפעולה של המשטרה המצרית עם הרשויות האנגליות ברדיפת הלוחמים, תוך ביצוע חיפוש בבתיהם אחר נשק גנוב.

ממשלה זו אינה ראויה לכך שהלוחמים יסגירו את עצמם לידיה, יחד עם כלי נשקם, כדי שהיא תשבית את מלחמתם [הצודקת], כפי שעשתה לצבא ולמשטרה, ולא [ראוי] שתכפה עליהם חיפושים של האנגלים אחר נשק גנוב, כפי שכפתה על הצבא והמשטרה.

אינני מאשים ממשלה זאת בבגידה; אני מתאר את המציאות. אני קובע שזאת איננה ממשלה של מאבק! הם אינם חדלים לחשוב על

71. קוטב משתמש כאן במושג "פדאיון", שמשמעותו לוחמים המקריבים את עצמם למען הכלל. המונח "פדאא" מצייין במקור פדות והצלה בעקבות הקרבה אצילה. המושג פדאאי נפוץ בספרות ובפוליטיקה הערבית לצורך תיאורם של לוחמי הקומנדו המקריבים את עצמם למען הכלל.

72. [הערה המופיעה במקור הערבי] אחרי 81 שנה של רדיפות הממשלה כלפי תנועת הלוחמים. [הספר מלחמתנו ביהודים פורסם לראשונה ב-4591 וככל הנראה כוונת העורך היא מאז חתימת ההסכם האנגלו-מצרי ב-6391].

פעילות [לא מלחמתית] של משא ומתן, של שיחות ודיפלומטיה. הם מבקשים להסתפק בשליחת מכתבים, במחאות ובהתנגדות פסיבית. איני דורש מהממשלה המצרית להכריז על מלחמה או לדחות את הצבא למלחמה בנסיבות האלו. אבל אני דורש כי תודיע לעם שעליו למלא את חובתו. נלא, העם יקיים את חובתו בין שתרצה הממשלה ובין שלא תרצה. העם ימלא את חובתו בין שהממשלה תהיה לצדו ובין שתהיה נגדו. עליה תיפול האחריות למלחמת האזרחים שהיא תגרום לה, אם תבחר לעמוד בדרכו של העם ואם תנסה למנוע ממנו לבצע את חובתו המקודשת בתנאים שאין קשים מהם.

אני יודע שהפאודליזם שהממשלה הזאת מתקימת בצלו⁷³ מפריע לעם לאחוזו בנשק. ומפריע לעם להכשיר את עצמו למאבק לשחרור. המשטר הפאודלי רועד מפחד מעצם המחשבה שעגלת העם תתחיל לנוע, גם אם מדובר במאבק נגד אויב מבחוק; משום שעגלה זו לא תעצור שוב בטרם תגשים את כל החירויות כולן.

אני יודע שהפאודליסטים חושבים כך. לכן הם רועדים מפחד העם, ומפחד התנועות של העם, ומפחד התחמשותו. אינני רוצה להאשים אותם היום בבגידה. אבל אני מתאר מציאות קיימת. הפחד מפני העם הוא שמניע את שרי הממשלה האלה לרדוף את הלוחמים ואת גדודי השחרור.

אני קורא בקול רם לעם ולצעירים הלוחמים שלו שיזוהרו ושלא יפסיקו למלא את חובתם המקודשת תחת שום לחץ. לו רק שמעה הממשלה את קול האזהרה, לו רק הניחה לעם להילחם והפסיקה

---

73. סייד קוטב מכוון לשלטון ה"באשאואת" במצרים שהתקיים עד יולי 1952. שלטון זה הובל בידי עלית מצומצמת של בעלי קרקעות ששירתה את האינטרסים הסוציו-אקונומיים של עצמה. יצוין כי בשנים אלה העסיק הנושא החברתי את סייד קוטב והדבר בא לידי ביטוי בכמה מספריו, כמו הצדק החברתי באסלאם (1948) והמאבק בין האסלאם לקפיטליזם (1952).

לרדוף את הלוחמים, התודה והסליחה לה. איש מאתנו אינו דורש ממנה יותר ממה שהיא יכולה לתת.

אין בנו מי שיכול לומר לממשלה: "הכריזי מלחמה היום לפני שתושלם אגירת הציוד הדרוש",⁷⁴ אולם אנחנו נשתמש באמירה זאת כדי להמריץ אותה: "הישמרי לך פן תגזרי את ציפורני העם. הישמרי לך מפני רדיפת תנועת המאבק העממי כי האומה אורבת [לך]. הלוחמים כבר פה!"

אני אומר לכם ואני יודע על מה אני מדבר. תנועת ההקרבה (אל-חרכה אל-פדאא'יה) חזקה היום יותר מהממשלה! היא – תנועת ההקרבה – לא תסכים לקבל את הבלי השקט והשלווה והכניעה [של הממשלה]. היא נלחמת מלחמת קודש נגד האנגלים והורגת באנגלים ומונעת מן האנגלים להצטייד... אם הממשלה תפנה לה את הדרך, מה טוב. וְלֹא, תסיר תנועת ההקרבה בעצמה את המכשולים ותנקה את הדרך.

אני אומר ויודע על מה אני מדבר. אני ירא וחרד מן התוצאות המזיקות של עמידת הממשלה [המצרית] בדרכם של הלוחמים. אם תנסה הממשלה ליישם את החוק האוסר על נשיאת נשק בידי הלוחמים, כפי שאימה – הדבר יוביל לתוצאה מפחידה ולא יעבור בקלות. כי תנועת ההקרבה נחושה בפעילותה ואבוי לו לזה שיעמוד בדרכה! הממשלה יכולה להשתלט על הגדודים הגלויים, "גדודי התופים והחלילים", הללו הצועדים בסך ברחובות ובכיכרות. לגדודים אלה ממילא אין ערך והאומה לא תפסיד דבר מצירופם לממשלה...

ואולם הלוחמים האמיתיים, הלוחמים אשר אינם מכריזים על עצמם ולא על שמם ולא על מקומות כינוסם ואימוניהם, הלוחמים

74. [הערה המופיעה במקור הערבי] להשלים את ההתחמשות בציוד הלחימה!! זה היה התירוץ של ראשי המשטר המלוכני לסגת מהג'האד, וזהו גם התירוץ של ראשי המשטר הנוכחי.

אשר אינם מכריזים על [עצמם] ופועלים ללא פאר, ללא תוארי כבוד וללא מדליות, הלוחמים אשר מסרו נפשם למען החובה המקודשת הזאת והם נחושים בדרכם – אלו הם שאינם משלימים עם עמדת הממשלה ואינם מאפשרים לה לרדוף את תנועתם הנאמנה לאלוהים ולמולדת. הם גם אינם שובתים ואינם יושבים בחיבוק ידיים מול אף כוח שמנסה לפגוע בהם מאחור בנסיבות שאין קשות מהן.

כחובה לאומית הנה אני מעניק עצה לממשלה. הכרחי ליעץ לממשלה, לא למענה אלא למען המולדת, שייתכן שכוחותיה יתפצלו והיא תמצא את עצמה נלחמת בשתי חזיתות. הניסיון לרדוף את תנועת המאבק העממי, כביכול לשם ארגון מחדש או לשם גירוש יסודות מסיתים, הוא פעולה שקופה שלא תשיג את מטרתה. כי העם הזה ערני, פיקח ומתבונן נכוחה [במהלכי הממשלה].

לממשלה יש רצון לעשות מעשה מתועב שיוביל לתוצאה קשה מנשוא. אין פעולה זו מבוצעת מתוך מצפון נקי. ואולם אתם, לוחמים, התמידו בדרככם. אל תשימו לב לניסיונות לרדוף את תנועתכם הזכה. ואל תשליכו את נשקכם באמצע המערכה.

המשיכו בדרככם, הילחמו למען האלוהים, הרגו ותיהרגו.⁷⁵

המשיכו למלא את חובתכם הקדושה, טהרו את עמק הנילוס⁷⁶

מהשיקוצים של שודדי הים.⁷⁷

המשיכו בדרככם כסופה ההורסת הכול במצוות ריבונה, מחריבה

את הכיבוש, את יסודותיו ואת סוכניו.

75. עליפי הנאמר בסורה 9; 111.

76. במקור: אל־ואדי – "הוואדי" – כינוי לעמק הנילוס ולמעשה כינוי למצרים כולה.

77. במקור: קראצנה – שודדי הים, פיראטים. כינוי לאנגלים. המחבר יוצא נגד הטומאה וההשפעה הזרה של האנגלים.

המשיכו בדרככם, בקשו את המוות והדבר יעניק לכם חיים או שיעניק לכם את ההקרבה ומות הקדושים. אתם תזכו, בכל מקרה, בהישג הגדול ביותר.

"אל תחשוב כי הנהרגים לשם אלוהים מתים המה. לא, כי חיים הם, ואצל אלוהים פרנסתם".⁷⁸

פרק ב: מה עשיתם לגיבורי פלסטין?⁷⁹

הבטתי בעודי סוקר את הרשימות הארוכות של קידומים של קציני הצבא. בחנתי בעיון את המספרים בתקציב העצום של משרד ההגנה ובדקתי את ההקצבות הנוספות המשלימות בתוך התקציב העצום הזה. סקרתי בעיון ולא קראתי ולו מודעה קטנה ולא גיליתי ולו סימן כלשהו להערה על אודות הגמול לגיבורים אשר הצטיינו במעשיהם ואשר עזבו מאחוריהם ילדים רכים, נשים אלמנות ואימהות שכולות. לא נתקלתי בשום שריד ולא בידיעה המתייחסת לגיבורים אלה [אותם לוחמים אשר הלכו וחירפו את נפשם בשדות פלסטין].

מה זה מוכיח? זה מוכיח שרוח "ספינקס באשא"⁸⁰, מפקח הצבא האנגלי, היא אשר ממשיכה להטעות את הצבא המצרי בעצם ימים אלה. זה מוכיח כי רוחו של הנציב העליון הבריטי היא שמוליכה באף את הצבא המצרי, וכי היא המניעה את עבודת הממשלה. וזה מוכיח כי "האנגלים הלבנים" שעזבו את המנהל הממשלתי במצרים,

78. סורה 3; 169. המוות הוא שאיפת חייו של המאמין. "סוף כל נפש לטעום את המוות וביום הדין ישולם לכם שכרכם במלואו", סורה 3; 185.

79. [הערה המופיעה במקור הערבי] אלי'דעה, 25 בספטמבר 1953.

80. עד 1936 היה הצבא המצרי נתון לשליטה מלאה של בריטניה, ובראשו עמד "מפקח כללי". "ספינקס באשא" היה כינויו של אחד הקצינים הבריטים שמילאו תפקיד זה בשנות העשרים.

לא עזבו את מעמדם הקודם באמת. הם השאירו אותו ל"אנגלים השחורים", [מצרים] שהחליפו אותם כשהם מזמרים אותן זמירות [של האנגלים הלבנים], בקיאים במקצועם ומיישמים את מטרותיהם בנאמנות ובמסירות!!

האנגלים הראשונים שהגיעו לארץ הזאת, תפקידם הראשון היה לחסל את רוח העמידה של התושבים.⁸¹ זאת באמצעות פיזור זרעי הייאוש והחולשה בנפש האומה, כסימן קבוע לעם הזה לבל יחשוב שביכולתו לבצע מעשה כלשהו, שכן אין הוא מסוגל למאומה. לפיכך טוב לו לעם כי יתייאש, כי יפרוש מפעילות ויסתפק במה שיש לו ובמה שהשליטים הקולוניאליים רוצים ממנו.

המאמץ הרב ביותר של האנגלים היה מכוון להרוס את רוח הלחימה, כיוון שהם הבינו היטב כי התעוררות הרוח הזו היא הסכנה הגדולה ביותר המאיימת עליהם. הנאומים, המאמרים, ההכרזות, מחיאות הכפיים, הקריאות בגרון ניחר ומחיאות הכפיים הסוערות, דבר מכל אלה לא זעזע את המשך הקולוניאליזם האנגלי. [האנגלים] לא ראו בעיה בכך שהמצרים יכתבו או ינאמו, ימחאו כפיים או ידברו. ואולם הם ידעו היטב שאם תתעורר הרוח הצבאית בנשמותיהם [של המצרים], זאת הסכנה היחידה והוודאית לשלטונם הקולוניאלי במצרים.

לכן השאירו האנגלים את צבא מצרים בחולשתו. לכן פעלו לכך שהשירות הצבאי יהיה לאסון מסליד. לכן החליטו כי יחלקו את הצבא לשני מעמדות שאינם נפגשים לעולם. הם הפרידו את מעמד הקצינים ורוממו אותו גבוה מעל מעמד החיילים.

האנגלים נתנו לקצינים מכל טוב והעדיפו אותם על פני כל שכבות הפקידים בני מעמדם במדינה כולה. [לעומת זאת] נהגו בקמצנות וקפצו את ידם כלפי החיילים עד שמשכורתם הפכה

---

81. רוח מענויה – רוח המורל והכוח של התושבים להחזיק מעמד בשעת חירום.

לנמוכה בעולם בקרב עמיתיהם. הקצינים עצמם נבחרו מקרב המעמד האריסטוקרטי המיוחד. האנגלים הפכו את "מס הדם" בקרב החיילים לשם נרדף לניווה של הסביבה, לעוניה ונחיתותה הכספית. הם הפכו את החיילים לעבדים המשרתים את הקצינים אפילו בבייתם. זה הכיעור הקיים בצבא המצרי אשר לא קיים באף צבא מצבאות העולם.

אז פנו האנגלים להפוך את השירות הצבאי לאסון. אסון שפגע במשפחה שנגזר עליה כי בניה ישרתו בצבא. אסון שבו נעקר הבחור העני לבדו ונלקח מביתו, שאותו פרנס בזיעת אפיו. מאחוריו השאיר את אשתו וילדיו, ופעמים רבות אב ואם זקנים. הוא היה נוטש אותם למשך חמש שנים שלמות ללא הכנסה וללא תמורה. (משכורתו העלובה של מחבר שורות אלה אינה מאפשרת לו להעניק להם משהו ממנה...) הוא היה עוזב אותם למשך חמש שנים תמימות, שאותן בילה בשפלות, בייסורים ובעליבות שנצטרכו בזיכרונו כזיכרון מר ונחרתו בדמיונו כנקודה אפלה.

כך הפכו האנגלים את השירות הצבאי המכובד במזרח לדבר שפל וחסר כבוד הכולל החרבת בתים וריסוק משפחות ולאסון שאנשים נשמרים מפניו, ובדמיונם הוא כרוך תמיד בזיכרונות של מסכנות, עליבות והשפלה.

אם כן, מטרת משכורותיהם העצומות של הקצינים במשטר זה היא:

ראשית: הענקת כוח מוגזם לקציני הצבא על חשבון החיילים. שנית: בזבוז כל התקציב הצבאי כדי שלא יישאר ממנו דבר לחימוש.

שלישית: הצפת קציני הצבא בחיי תענוגות כדי שלא יכירו את חיי הצבא המחוספסים.

רביעית: ליבוי תשוקתם [של קציני הצבא] לחיי תענוגות וחרדתם מפני אובדנם. זאת בשעת חירום [כמו השעה הנוכחית],

שבה הם עשויים להיקרא למלא את חובתם, וכאשר המולדת תרצה לגייסם לשורותיה נגד זה שהשפיע עליהם כספים וסיפק להם יוקרה וטובות הנאה.

האנגלים חשבו כי אכן הצליחו. הם מוטטו את הרוח הצבאית בעם הזה והובילו להרס חסר תקנה.

כי החיילות הפכה למעין "אלע'ול"⁸² שהנטייה הטבעית של העם היא לברוח מפניו, והוא מזעזע ומפחיד את המשפחות והבתים. האנשים נמלטים מפני החיילות כפי שהם נמלטים מפני השפלה ומפני מסכנות וחורבן. [עם זאת] טבעה של האומה הזאת חזק יותר ואמונתה מוצקה יותר. בנשמות האנשים נבע אור חדש שהאנגלים לא העריכו כראוי. ושמא העריכו, אך ההערכה תעתעה בהם. להבת האסלאם התלקחה מחדש בלבבות קבוצת המאמינים. כך הופיעו "האחים המוסלמים" כשהם נושאים את הלהבה המקודשת... המזימה שהקולוניאליזם שקד לטפח במשך שישים שנה התגלתה ככוזבת. לוחמי הקודש אשר מכרו את נפשותיהם לאלוהים שבו לפעול. המתנדבים אשר נלקחו מבתיהם לצבא בכוח, הציעו [כעת] להתנדב מרצונם החופשי. כך התהפכה המזימה המגונה כולה כהרף עין... כאשר הגל החל בדרכו, הוא סחף, אם כן, את כל המזימות שתכננו האנגלים ואת כל הסכרים שהם הקימו, והאומה הזאת החזירה לעצמה את רוחה הצבאית המפוארת כשהיא בוטחת ביכולתה לרסק את הקולוניאליזם. מה משמעות ההתגייסות לניצחון תוך הקרבה עצמית? מה משמעות הנכונות להקריב הכול כדי להגיע להצלה? אין זאת כי אם היכולת הכבירה אשר מזעזעת את הקולוניאליזם מיסודו, כך שלא תהיה לו שוב תקומה לנצח נצחים.

חובה, אם כן, לשבור את גדודי "האחים המוסלמים" לחלוטין. חובה, אם כן, לקבור את רוח ההקרבה העצמית באומה הזאת.

82. ע'ול או ע'ולה – שד אגדי או מפלצת מהאגדות. מופיע רבות בפולקלור המזרחי. לרוב פעיל בשעות הלילה ומפחיד את בני האדם.

חובה לכבות את האור אשר מאיר את הדרך. חובה שתכבה הלהבה שהאמונה הציתה. יש להוביל את האומה אל הייאוש הממית, אל הדיכאון והאפלה. ולפני הכול, חובה שכל המעצמות יכרתו ברית לשחוק את כוחו של הצבא המצרי החדש, בפלסטין, עד שחזרו שרידי הצבא המובס [משם למצרים] כשהם מותירים מאחוריהם בתים שנפגעו מאסון ומשפחות שכולות. שם בפלסטין היה שטח הפעולה,⁸³ והאומה הזאת למדה לקח שלא יישכת.

כאן מצאו האנגלים השחורים את מבוקשם. אותן משפחות שהותירו אחריהם הקדושים;⁸⁴ אותם ילדים, נשים ושכולים. את אלה, כולם יחדיו חייבים להפקיר, ועליהם להפוך למשל ולשנינה לכל מי שנפשו תאמר לו ביום מן הימים כי עליו לשלם את "מס הדם". העם צריך לראות בהם דוגמה מטילת אימה, שתקטול את עוז הרוח, את הגברות⁸⁵ ואת אומץ הלב. היום אנחנו שומעים ורואים. היום אנחנו שומעים על הטרגדיות והיום אנחנו רואים דברים הממיסים את הלב מרוב צער. ההזנחה מצד הרשויות היום מעידה שרוחו של "ספינקס פאשא" שולטת עדיין על הצבא ושרוחו של הנציב העליון הבריטי עדיין פועלת במדינה. היום אנחנו קוראים את טבלת הקידומים ואת מספרי התקציב. ואנחנו יודעים שפוליטיקה היא פוליטיקה ומטרות הן מטרות.

היום אנו מבקשים לקרוא משהו על הקדושים הגיבורים ועל מה שהמדינה עשתה למען אלה שעזבו מאחוריהם צאצאים חלשים, אלמנות ושכול. ואולם איננו מוצאים מכל זה דבר, כי האנגלים השחורים מאמצים בנאמנות את מדיניותם של האנגלים הלבנים.

83. [הערה המופיעה במקור הערבי] הפעולה להפצת רוח התבוסה באומה ולהרמת הידיים תוך כניעה לאנגלים של אתמול או ליהודים של היום, תוך הסתמכות על מציאות מוחשית נעשתה מטרה... מציאות של צבא מובס.

84. אלי־שהדאא'.

85. מְרואה, התכונות הגבריות הטובות של הגבר, אומץ לב, מסירות ונדיבות.

יבוא היום שבו יגיע תורה של האומה להגיב על מדיניות שפלה זאת. יבוא היום שבו יגיע תור האומה להוכיח את קיומה, להכריז שהלהבה המקודשת שאותה הצית האלוהים לא תכבה בידי האדם. כי רוח הנציב העליון הבריטי היא שפועלת היום בקרב הממשלה. רוח "ספינקס פאשא" היא השולטת היום בצבא. הוי האומה! הראי את רוחך! הוי העם! הראה שאתה קיים!

הנכבדים⁸⁶ במצרים תורמים לצרפת; הם לא ממצרים ואינם פועלים למען מצרים. ואולם אתה, הוי העם! אתה יודע את דרכך. אתה מכיר את קדושיך ואת גיבוריך. אמור לאנגלים השחורים ולאדוניהם מקרב האנגלים הלבנים: אנחנו כאן. אנחנו נמלא את חובותינו.

תפקידך, הוי העם, יהיה להוסיף עוד ביטחון, להוסיף עוד הקרבה, להוסיף עוד גבורה. הנה הגיע יומך; הנה הגיעה ההזדמנות שלך. היום שבו תשליך את האנגלים הלבנים מעבר לגבולות ותקים לאנגלים השחורים "בתי משפט עממיים".⁸⁷ ואז "עוד נעמידכם במבחנם של סכנות ורעב ואבדות ברכוש ובנפש וביבול. בשׁר טובות לעומדים בעוז רוח, אשר בפקוד אותם אסון, יגידו, אנו ביד אלוהים ואליו סופנו לשוב. כל אלה, יישא ריבונם את תפילותיו עליהם ואת רחמיו, והם המישירים לכת".⁸⁸ נאמן האלוהים העצום.

86. במקור: באשאואת.

87. "מחאכם אלשעב" – הגרשיים מופיעים במקור הערבי. זהו כינויים של בתי המשפט העממיים שנוסדו במצרים לאחר מהפכת 23 ביולי 1952. בבתי דין אלו נשפטו מתנגדי המשטר ובהמשך גם פעילים רבים מטעם ארגון "האחים המוסלמים".

88. סורה 2; 157-155.

פרק ג: התחרות להקרבה ולחירוף הנפש⁸⁹

הצעירים האלו אשר נדחקים בשערי המפלגות והוועדים השונים בימים אלו כמו שנדחפים זרמי השיטפונות מאחורי הסכרים, למה הם נדחפים ומה היא המטרה אשר הם מכוונים אליה מה עומד מאחורי הדוחק וההתחרות ביניהם?

אני כבר ראיתי את הצעירים הללו. ראיתי אותם בכל מקום. ראיתי אותם נדחקים ומצטופפים עד שמעקה המדרגות קרס תחת הלחץ של מאות ואלפי אנשים. ראיתי אותם בבית המרכז הכללי לאגודות "הצעירים המוסלמים"⁹⁰, [עומדים] שורות שורות, כשהם מצפים חסרי מנוחה, וההמתנה קשה עליהם.

אשר לאחים המוסלמים, להם יש מערך מיוחד לקליטת הנוער ולהדרכתו. הוא מתמלא בימים אלה בוותיקים ובחדשים המצטרפים אליו. על מה באים ונדחקים הצעירים הללו? מהי המשמעות ומה כוונתם בצעדיהם? מה עומד מאחורי הדוחק והתחרות שלהם זה עם זה?

הם אינם נדחקים כדי להשיג תואר כבוד בעולם הזה. אין כוונתם לזכות בתועלת גשמית. אין הם נדחקים בתור כדי להיכנס למסיבה או לחתונה. הם נדחקים כדי להגיע למוות. כוונתם היא הקרבה עצמית והם מתחרים ביניהם מתוך רצון להתמסר.⁹¹ הם נענים לפניית שומרי המולדת הנמצאת בשעתה הקשה, [נענים] לקריאת החירות הבוקעת במערכה הגדולה ולקולה של החובה בשעת המצוקה. הוא [הצעיר] מקדיש את חייו, מקדיש את ממונו, מקדיש את עתידו ותקוותיו, מוותר על הנאותיו ומקדיש את העולם הזה כולו ואת מה שבו.

89. [הערה המופיעה במקור הערבי] **אלידעה**, ב־13 בנובמבר 1951.

90. הצעירים המוסלמים, אגודה שהקמתה קדמה לאגודת "האחים המוסלמים".

91. פדאא.

הוא נותן הכול ואינו לוקח דבר בתמורה. כמה הרבתה מצרים להתלונן על אלה הלוקחים הכול ואינם נותנים דבר! הוא מוכר הכול ולא קונה דבר. כמה הרבה התלוננה על אלה הקונים הכול ואינם מוכרים דבר. הוא מפצה את המולדת על כפירת הכופרים, על ליצנות הליצנים ועל הזנחת המזניחים.⁹² הוא הולך בדרך שבה הלכו החופשיים בכל מקום ובכל זמן; דרך החירות, דרך התפארת, דרך ההצלה.

התנפלותם של צעירים אלה, הנדחקים בפתחי המפלגות והוועדים כדי להצטרף לשורות גדודי השחרור, היא הוכחה מאין כמוה כי שחר חדש מפציע בחיי האומה הזאת. האומה שהקולוניאליזם התאמץ שבעים שנים תמימות⁹³ לכבות את גחלת החירות [שפיעמה] ברוחה, להמית בתודעתה את רוח ההקרבה, וללמדה לתעב את החיילות ואת חיי הצבא. זאת עד אשר ברגע אחד התנערה האומה והשליכה מעליה את המשא הכבד שהקולוניאליזם עמל להערים על רוחה.

הקולוניאליזם השקיע את כל כוחו כדי להרוג את רוח החיילות בעם הזה ונקט לשם כך כמה דרכים. אחת הדרכים הייתה ארגון השירות הצבאי באופן שיטיל את "מס הדם" על שכבות העניים

92. יש פה משחק מילים ציני המתייחס במידה רבה לשלטון המלוכני שהיה באותה עת במצרים. **תקציר אלי־מקצרין** – כישלונם של תומכי הארמון (אלקצר) תחת שלטונו של המלך פארוק בהגשמת מדיניות אסלאמית לאומית שאינה נכנעת לתכתיבים הבריטיים.

93. הכיבוש הבריטי הישיר החל למעשה בדיכוי המרד של קולונל אחמד עראבי, נגד ארמון המלוכה והמדיניות של כניעה לזרים אותה נקטו שליטי מצרים. ב־13 בספטמבר 1882, נערך קרב תל אל־כביר בו לא היה סיכוי גדול לצבא המצרי הקטן בראשות קולונל עראבי להתמודד מול העוצמה הבריטית. קוטב מונה את התקופה של 70 שנות שלטון בריטי קולוניאלי, מתחילתו של מרד עראבי ב־1881. Peter Woodward, *Nasser* (London and New York: Longman, 1992), pp. 6–7.

חסרות האונים, שנזקקו לידיים העובדות של בניהן לפרנסתן. זאת כדי להחריב בתים אלה וכדי ליצור בתודעת השכבות האלה קשר בין חיילות ובין חורבן, עליבות ורעב! שיטה נוספת הייתה היחס למגויסים בצבא, אחרי שנקבע כי הקצינים לא יבואו מקרב המוני העם. הללו נהגו במגויסים כאילו היו אלה עבדים או בהמות. הקולוניאליזם הקפיד למחות מנפשות המגויסים כל זכר לגאווה לאומית, וכל סימן לכבוד עצמי, לאצילות וליתר הדברים המקודשים.

פשעי הקולוניאליזם הגיעו לידי כך שהוא טרח רבות לקלקל את מידותיהם של התלמידים במכללות הצבאיות ואת מידותיהם של המגויסים לצבא. כל זאת כדי למחות מנפשותיהם כל זכר לכבוד עצמי. וכאשר הכבוד העצמי פוחת, פוחתים המחויבות למולדת והכבוד הלאומי, ופוחת ערכם של הדברים המקודשים שתפקידו של הצבא להגן עליהם. וזה נוסף על היחס הגרוע למגויסים, ומה שנגלה להם אחרי שהשתחררו מן האכזריות שנחשפו אליה, ומן הקלון שהיו כפופים לו ומהתועבה שטעמו. כל זה הספיק להשניא עליהם את החיילות ולחשוש מן הגיוס. מאמצים אלה הושקעו בקרב העם, ששילם לבדו את "מס הדם", על-ידי הקולוניאליזם שחשש מהיום שבו תתעורר מצרים ותאמר לפיראטים [האנגלים] את המילה שהיא אומרת להם היום: צאו מארצנו.

כל זה הביא להתקוממות מצרים, שהשליכה את המשא מכתפיה ברגע. ונעריה מצטופפים בשערי המפלגות והוועדים. אין הם מבקשים משרות, אין הם מבקשים שלל ואין הם מבקשים שכר. אלא הם מבקשים את המוות למען התפארת ואת מות הקדושים למען הארץ.

היריבות המפלגתית הייתה מאז ומעולם מכה קשה במולדת זאת. זאת משום שהיא ייצגה תחרות על השלטון ועל השגת שלל. ואולם התחרות של היום בין המפלגות ובין הוועדים היא דבר טוב,

תודה לאל. היא יוצרת תחרות לא למען שלל אלא למען הפסדים [לכאורה]. היא איננה למען השטן אלא למען האלוהים.

יתחרו אפוא המתחרים ויתמודדו בינם ובין עצמם על הרכבת הגדודים, על ריכוז הכוח [הלוחם] ועל איסוף הגברים. תחלחל הקנאות המקודשת בין הבסיסים השונים, כל עוד היא נמשכת באופן זה ובתחום זה.

כל צעיר שמצטרף לגדוד, יהיו אשר יהיו מפקדיו, הוא צעיר אשר זכה בתכונות הגברות והמעלות הטובות. הוא צעיר אשר קצה רוחו בחיי התפנוקים, ברפיון וברכרוכיות. הוא צעיר אשר נטהר מהשחיתות, מהלכלוך ומהזוהמה. הוא צעיר אשר מוכן להתמסר ולהקריב את עצמו. הוא נחליץ מהאנוכיות, מהרשע שנובע ממנה ומקללת האינדיבידואליזם. אם יחיה אחרי המלחמה, יזכה להיות גבר שהאומה תתברך בו. אם יזכה למות קדושים, הן יפגוש את ריבונו בטוב. הוא יזכה לשכר של עבד מאמין המוסר את נפשו למטרות נעלות יותר מעצמותו וגדולות יותר מהחיים.⁹⁴

סימני הניצחון מופיעים כבר מאחורי הפורענויות אשר באו עלינו בימים אלו. הניצחון יבוא כאשר ננצח את יצרנו, את תאוותינו ואת תשוקותינו המערביות על האדמה הזאת. וכאשר נכוון את מבטנו אל המטרות הכלליות, מעל צורכי הפרט ומעל הנאות הפרט. מתי כל זה יקרה? הניצחון הריהו קרוב. העוצמה [הרוחנית] אינה יוצרת דבר אלא אחרי שמתכינים אותה ומטהרים אותה מסיגים, ואחרי שהיא יוצרת גברים וגיבורים.

94. כאן מתכוון קוטב לפסוק הידוע: "אל תחשוב כי הנהרגים לשם אלוהים מתים המה. לא, כי חיים הם, ואצל אלוהים פרנסתם". (סורה 3; 169). פסוק זה מופיע לרוב בכל התייחסות לשהידים אשר נהרגו בפעולות הג'האד נגד הכופרים, בין יהודים ובין נוצרים. כך למשל בספר השהידים של חמאס המציג את השהידים מאנתפאדת אל-אקצא, מופיע פסוק זה בעמוד הפתיחה. אחמד מחמוד מחמד אלקאסם, **שהדאא אנתפאדת אל-אקצא** (רמאללה, 2002).

הפיראטים הכובשים לא יצליחו להתגבר עלינו בכוח הזרוע, אבל הם יכולים להתגבר עלינו תוך שימוש באנשים מתוכנו ומשורותינו. הם התגברו עלינו ביום שבו נכנענו לאשליה שהגזע הלבן עולה על הגזע בעל הצבע ושהתרבות המערבית טובה מתרבותנו, ושאינ לנו מה להעניק לאנושות כי זמננו עבר.

האנגלים אינם יכולים למשול בנו אם איננו מסייעים להם בעצמנו. הם הראשונים שאינם מסוגלים לספק את צורכי עצמם ללא הסיוע שלנו. אכן, יש בנמצא קבלנים בוגדים אשר מגישים להם שירותים שונים. לא חסרים גם קבלנים בוגדים שמציידים אותם באספקה מגוונת ומלשינים בוגדים המסייעים להם באיסוף ידיעות מודיעיניות. לו כל זה היה נפסק, לא הייתה להם תמיכה להישען עליה, וכוחות התחזוקה שלהם היו צריכים להתאמץ הרבה יותר.

אינני ירא פן האנגלים יכבשו שוב את כל מצרים.⁹⁵ זאת יכולה אפילו להיות הזדמנות יוצאת מן הכלל להפיל את כוחותיהם ואת חייליהם למלכודות שיפרשו להם הלוחמים המצרים לכל אורכו ורוחבו של עמק הנילוס. אלה המאיימים עלינו בחזרת הכיבוש הצבאי הם בעלי פניות הרועדים מפחד, או אנשים חלשים ופתאים. בכל מקרה, הניצחון לנו הוא. גדודי השחרור יטהרו את מצרים מהבגידה, מהמלשינים וממפיצי שמועות כזב.

או אז לא ימצא הכיבוש לעצמו תומך ולא יועיל לו, אם כן, כוחו המלחמתי. עשרים מיליון איש יארבו לפיראטים בכל סנטימטר של אדמה. הם יגנו עליה ברוח הזו המופלאה, תוך התחרות אלו באלו, בשדה ההקרבה האצילה. הבה ילכו כולם, בברכתו של האלוהים,

95. [הערה המופיעה במקור הערבי] היו שאמרו שהסיבה לתבוסה ביוני 1967 היא: אנחנו בשום אופן לא נהיה אלו שיתחילו במלחמה אף-על-פי שידענו כי ישראל תכה את מצרים ביום 5 ביוני, כיוון שפחדנו שהאמריקנים יכבשו את מצרים כולה!!!

בדרך התהילה. יתחרו ויתמודדו, בברכתו של האלוהים, בשדה המערכה הנאצל.

פרק ד: מלחמתנו ביהודים

"מצוא תמצא כי היהודים והמצרפים⁹⁶ שותפים לאלוהים, איבתם למאמינים גדולה מכל".⁹⁷

האומה המוסלמית לא חדלה מלהתענות ממזימות היהודים ומרמאותם, כפי שהתענו אבותיה הראשונים של האומה מאותן מזימות ומאותה רמאות. ואולם למרבה הצער, האומה המוסלמית אינה מפיקה את הלקחים הדרושים מהוראות הקוראן ומההדרכה האלוהית שלו:

התחפצו כי יאמינו לכם? הן יש וחבורה מהם תשמע את דבר אלוהים ואז תטה אותו ביודעין לאחר שעמדה על פשרו. בפוגשם את המאמינים, הם אומרים, מאמינים אנו, ואולם בהתייחדם זה עם זה, יגידו, התעזו לספר להם את אשר גילה אלוהים בפניכם? הן כך יוכלו לנגח אתכם בפני ריבונכם! וכי לא תשכילו להבין? האינם יודעים כי אלוהים יודע את כל אשר יצפינו ואת אשר יגלו?⁹⁸

האומה האסלאמית אינה מפיקה את הלקחים הדרושים, בניגוד לאבותיה שהצליחו לגבור על תחבולות היהודים ומזימותיהם בעיר אל-מדינה בעוד הדת החדשה צומחת והחברה האסלאמית עוברת חבלי לידה.

---

96. מְשַׁרְפֵּן, כינוי לכופרים המשתפים אל זר או יותר לאללה.

97. סורה 5; 82.

98. סורה 2; 77-75.

היהודים, בשפלותם ובמזימותיהם, לא חדלו להתעות את האומה הזאת מדתה ולהרחיק אותה מדברי הקוראן, אותו קוראן שממנו נטלו המוסלמים בעבר את נשק המאבק ואת ארגז הכלים המושלם שלהם. ביטחון [היהודים] מובטח כל עוד הם מוודאים כי האומה [המוסלמית] תמשיך להיות מורחקת ממקורות כוחה האמיתי וממעיינות הידע הזכים שלה. כל מי שמנסה להרחיק אומה זאת מדתה ומספר הקוראן שבידה, הרי הוא סוכן של היהודים. בין שהוא מודע לכך ובין שאינו מודע לכך, בין שהוא רוצה בכך ובין שאינו רוצה. היהודים יהיו אפוא מוגנים תמיד בחסות האומה האסלאמית כל עוד היא מרוחקת מן האמת היחידה והייחודית שלה. האמת אשר ממנה היא שואבת את קיומה, את כוחותיה ואת ניצחונותיה. אמת האמונה הדתית, והתורה האמונית, וההלכה האמונית... זוהי הדרך ואלו הם ציוני הדרך.⁹⁹

***

היהודים בעיר אל־מדינה נהנו ממעמד, מקשרים כלכליים ומבריתות עם תושביה. איבתם הנחושה של היהודים למוסלמים לא הייתה ברורה אז. גם המוסלמים עצמם טרם הבשילו אז להבין בתוך תוכם כי אמונתם שלהם לבדה היא הברית, היא המולדת, והיא הבסיס לכל פעולותיהם ולכל המחויבויות שלהם. לא ייתכנו שום יחסי גומלין קבועים ושום קשר קרוב אם יש בהם סתירה לאמונת האסלאם!! כתוצאה [מיחסי גומלין] מעין אלו, נוצרה הזדמנות ליהודים להתעמת ולזרוע ספקות ובלבול [בקרב האומה

99. זהו גם שם ספרו של קוטב המגובש יותר מבחינת תפיסת העולם החברתית, שיצא לאור ב־1964, בשם **מעאלם פי אל־טריק** [ציונים עלי דרך], שאמנם אינו עוסק ביהודים אלא במשמעות האמונה ובמהות השלטון האסלאמי הנכון. הספר נותן לגיטימציה לפעול נגד שלטון מוסלמי שאינו נוהג לפי עקרונות האמונה. ראו: עמנואל סיון, **קנאי האסלאם** (הוצאת עם עובד, תל־אביב, תשמ"ו-1986), עמ' 36-37.

המוסלמית]. כבר [באל־מדינה] היו בחברה האסלאמית מי ששמעו לקולם והושפעו מהם. היו גם מי שהגנו עליהם מפני הצעדים שרצה הנביא, תפילת אלוהים וברכתו עליו, לנקוט נגדם מתוך רצון להגן על המוסלמים ממזימותיהם. "כך אירע למשל, בעת תיווכו של עבדאללה בן אַבִּי מבני קִינְקָאע ודברי גסותו כלפי השליח הזה, תפילת אלוהים וברכתו עליו".¹⁰⁰

***

אויבי החברה האסלאמית לא נלחמו בה בשדה הקרב, בחרב וברומח בלבד; [הם] גם לא קיבצו נגדה אויבים שיילחמו בה בחרב וברומח בלבד. הם נלחמו בראש ובראשונה באמונה שלה!! הם נלחמו בה בקנוניות והטלת ספקות, בהפצת חשדנות ובמניפולציות!

הם פנו תחילה לפגוע באמונתם הדתית [של המוסלמים], שממנה נבעה כל הווייתה של החברה האסלאמית וממנה היא נוצרה. הם הפעילו נגדה את מכושי ההרס והרפיון. הם הבינו – כמו שהם מבינים היטב כיום¹⁰¹ – כי רק כך אפשר לפגוע באומה

100. שבט בנו קינְקָאע היה אחד משלושת השבטים היהודים שחיו באל־מדינה. עבדאללה בן אבי היה אחד מראשיהם שהתאסלם. השבט היה עשיר ביותר ועסק במסחר. בתחילה רצה מחמד להרוג את אנשי השבט אך לבסוף נמנע מכך בשל התערבותו של עבדאללה בן אבי. במקום זאת הוא גירש את אנשי השבט מאל־מדינה, החרים את רכושם וחילקו שלל כשהוא נוטל לעצמו כמובן את החומש המגיע לו "לפי החוק" שהוא קבע וקיבעו בהלכה הדתית. אפרים הררה וגדעון מ. קרסל, ג'האד, בין הלכה למעשה (תל־אביב, 2009), עמ' 54-55. כותבים מוסלמים מנסים לתרץ את יחס מחמד ליהודים כנובע מבגידתם בו ומכך שהפרו את בריתם עמו וקשרו נגדו עם אויביו משבט קורישי. לכן עונשיהם של היהודים באל־מדינה היו מוצדקים. לפי זה, עונשם של בנו קינְקָאע היה צריך להיות מוות. רזא אסלאן, אין אלוהים מלבד אלה: מקורותיו של האסלאם, התפתחותו ועמידו, תרגם מאנגלית: יואב איתמר (תל־אביב, 2010), עמ' 146-148.

101. [הערה המופיעה במקור הערבי] ניתן לראות את הפעולה להטלת הספקות (אל־תשכיכ) באמונה ואת העייפות הקשה שהייתה בצבא הערבי, שפעל נגד

הזאת; היא לא תתערער אלא אם תתערער אמונתה ולא תובס אלא אם תובס רוחה.¹⁰² אויביה לא ישיגו דבר כל עוד דבקה האומה במשענת האמונה, נסמכת על משענתה, הולכת בתורתה, נושאת את דגלה, מייצגת את מאמיניה ומתגאה בייחוס זה לבדו. מכאן אפשר לראות שהאויב הגדול ביותר של אומת האסלאם הוא כל דבר שמרפה את אחיזתה באמונתה הדתית, גורם לה לסטות מתורת האלוהים ומדרכו ומעוור אותה מלראות את האמת של אויביה ואת מטרתם לטווח הרחוק.¹⁰³

המלחמה בין אומת האסלאם ובין אויביה היא, לפני כל דבר אחר, מלחמת אמונת האסלאם. אפילו כאשר אויביה של האומה רוצים לגבור עליה בנושאים הקשורים לטריטוריה, ליבולים, לכלכלה ולחומרי גלם, הם ינסו, בראש ובראשונה, לגבור על האמונה. זאת מכיוון שהם למדו מניסיונם הארוך שלא ישיגו דבר ממה שהם רוצים כל עוד האומה המוסלמית ממשיכה לדבוק באמונתה תוך מחויבות לדרכיה, כל עוד היא מבינה את תחבולות אויביה... מכיוון שכך, משקיעים אויבים אלה וסוכניהם מאמצים כבירים לרמות את האומה האסלאמית, למען לא תבין את האמת שמאחורי המלחמה. זאת כדי שיוכלו לזכות בקולוניאליזם ובנצלנות

האמונה באלוהים לפני שהובס ב־1967 תוך שבוע!! אחר כך כבר עמדו על כך רבות האנשים שהדבר נבע בשל התרחקות האסלאם מבעיית פלסטין למשל. 102. בספרות זיכרונות של אסירים מצרים פעילי "האחים המוסלמים" מ־1967 רווחה הגישה כי נאצר וחבורת הקצינים החופשיים וישראל הם היינוריה, אלה גם אלה הם אויבי האסלאם. "כעת הם נלחמים ביניהם מטעמים ארציים אך בכפירה הם אחד". הצעירים שהונהגו בידי שיח' עלי עבד אסמאעיל סברו כי התבוסה ב־1967 היא עונש מאלוהים על התרחקות מהאמונה. עמנואל סיון, **קנאי האסלאם**, עמ' 28-30.

103. כתבים מוסלמים מציינים תדיר כי היהודים זייפו את התורה בשל איבתם למוסלמים והתנגדותם למוחמד. Mark A. Gabriel, *Islam and the Jews: The Unfinished Battle* (Florida, 2003), pp. 93-95.

שהם מבקשים לעצמם, כשהם מוגנים מפני נחישותה של אמונה זאת בלבבות מאמיניה.

ככל שהתקדמו אמצעי הכחש נגד אמונה זאת, והטלת הספקות בה, והרפיון בעקרונותיה, השתמשו בהם אויבי האסלאם לשם אותה מטרה ישנה. [כמו שכתוב]: "בני עדה אחת מבעלי הספר היו רוצים להתעותכם"¹⁰⁴!!

זו היא המטרה התמידית הנסותרת [של האויבים]!!

לכן הקוראן, מגן קודם כל מפני הנשק המורעל הזה... הוא מחזק את האמת שלו בפני החברה האסלאמית, שולל כל דבר מפוקפק וכל ספק שמטילים אנשי הספר¹⁰⁵ באסלאם ומגלה את האמת הגדולה אשר כלולה בדת זאת. הוא משכנע את החברה האסלאמית באמת שלה, בערך שלה על פני האדמה, בתפקידה ובתפקיד האמונה שלה במהלך ההיסטוריה האנושית.

הקוראן מזהיר את החברה האסלאמית ממיזמת הזוממים ומגלה למוסלמים את כוונותיהם הנסותרות, את אמצעיהם הנתעבים, את מטרותיהם המסוכנות ואת איבתם לאסלאם ולמוסלמים. איבה שסיבתה היא המעלה הכבירה הזאת [האמונה] ששייכת להם.

[הקוראן] מציג בפני החברה האסלאמית את האמת על מאזן הכוחות בעולם ומבהיר לה את חולשת אויביה ואת אפסותם בעיני האלוהים. הוא מבהיר את גודל סטייתם [של היהודים] ואת כפירתם במה שנמסר להם על-ידי האלוהים בעבר, ואת דבר רצח הנביאים על ידם. הוא גם מבהיר לחברה האסלאמית שאלוהים עמה וכי הוא מלך המלכים, המרומים אף משפיל, לבדו, ללא שותף. הוא אשר

---

104. סורה 3; 69. מעניין שקוטב אינו מצטט את המשך הפסוק: "ואולם רק את עצמם יתעו בלא שיחושו", ולא בכדי. שכן לשיטתו ליהודים יש בכל זאת הצלחה מסוימת בהטעיית קבוצת מוסלמים, כפי שיצוין בהמשך.

105. אהל אליכתאב, יהודים ונוצרים.

יענה את הכופרים היהודים ויעניש אותם, כמו שעשה למשתפים¹⁰⁶ בעבר.

***

אומתנו סבלה מהטעייתם של יהודים וממזימותיהם. "הוי בעלי הספר, מדוע תערבו את האמת בהבל ותסתירו את האמת בידועין?"¹⁰⁷ זהו אופיים של אנשי הספר, שהמוסלמים חייבים לראות נכוחה ולהיזהר מפניו.

מתכונות ההטעיה מדרך האמת וחרישת המזימות. אלה מעשי אנשי הספר שהאלוהים – ישתבח שמו – הוקיע אותם באותה עת. זה הדבר שעל־פיו פעלו מהזמן ההוא (של מוחמד) עד הרגע הנוכחי... זוהי דרכם במשך כל ההיסטוריה. היהודים התחילו [להיאבק במוסלמים] מהרגע הראשון... אחר כך המשיכו בכך הצלבנים.

במהלך דורות ארוכים, למרבה הצער, הם זממו לפגוע במורשת האסלאמית. אין דרך לגלות זאת אלא במאמץ של דורות!! הם בלבלו את האמת בשקר בכל המסורת, להוציא, הו אלוהים, בספר הקוראן השמור היטב. הספר אשר ערב לו האל לשומרו לנצח נצחים וברוך השם על חסדו העצום.

הם [היהודים] זממו והכניסו בלבול בהיסטוריה האסלאמית, באירועיה ובאישיה השונים. הם זממו נגד המסורת הנבואית¹⁰⁸ עד אשר הועיד האלוהים את אנשיו שהעלו את המסורות על הכתב.

106. ראו הערה 28.

107. סורה 3; 71.

108. במקור: אל־חדית' אל־נבני (מסורת הנביא). זוהי המסורת האסלאמית המיוחסת לרוב לנביא מוחמד. לעתים מיוחסת גם לבני לווייתו ולמאמיניו הראשונים ממכה ומאל־מדינה. דברי הנביאים אף הם מובאים בתור מסורת שחובה לנהוג לפיה.

בכך הם שחררו אותן מן המזימות, במאמץ [כביר] שהוא מעבר למגבלות האנושיות.

הם [היהודים] זממו והכניסו בלבול גם בפירוש הקוראן. כן זממו מאמץ רציני ומסוכן: הם החדירו [לאסלאם] אנשים ומנהיגים שמטרתם הייתה להונות אומה זאת. מאות ואלפים זממו נגד עולם האסלאם, והם עדיין עושים זאת באמצעות מזרחנים ותלמידי מזרחנים המחזיקים במשרות בתחום חיי הרוח בארץ, אשר אומרים אנשיה: אלו הם המוסלמים!¹⁰⁹

עשרות אנשים הוחדרו לאומה המוסלמית במסווה של "גיבורים", בפיקוחם של הציונים,¹¹⁰ כדי שיגישו לאויבי האסלאם שירותים שהאויבים הללו לא יכלו לקבל כשהם גלויים.¹¹¹

109. יש כאן הד לגישתו של אדוארד סעיד, כפי שבאה לידי ביטוי בספרו המוכר: אורינינטליזם. אדוארד סעיד, אורינינטליזם (תל-אביב, 2000). המזרחנים המציגים את האסלאם בעיניים מערביות מוגדרים בכתבים רבים כאויבי האסלאם. עיקר קצפם של המוסלמים יוצא על הפרשנות ועל אופן הצגת החדית' והמסורת האסלאמית במחקריהם של יהודה ליב גולדציהר (-1921 1850) ושל יוסף שאכט (1902-1969). עמנואל קופלביץ, עולמו של הנביא מחמד, חברה ודת על-פי החדית', מתוך אוסף המסורות של אל-בוח'ארי (ירושלים, 2011), עמ' 29-35.

110. [בהערה המופיעה במקור הערבי, ציטט המביא לדפוס את הקטע הבא מתוך הפרוטוקולים של זקני ציון] "בעתיד הקרוב נמנה מנהיג שיישא באחריות. או אז נוכל להעז וליישם את תוכניתנו, שמי שיופקד עליה יהיה בובה בידנו. כדי שנוכל להגיע לתוצאות אלה, נבחר מנהיגים מסוג זה מקרב אלה שעברם הוכתם בשערורייה כלשהי או באיזושהי עסקה סודית ומפוקפקת... מנהיג מסוג זה יבצע באופן מושלם את מטרותינו, בשל החשש שלו מפני פרסום [מעלליו]. הוא יהיה נתון לשלטון הפחד האוחז תדיר באדם אשר הגיע לשלטון ומשתוקק לשמור על הפריבילגיות ועל התהילה הקשורות במעמדו הרם". מתוך הפרוטוקולים של זקני ציון, הפרוטוקול העשירי.

111. הפרוטוקולים שעליהם קוטב מתבסס, הגם שאינו מזכירם במפורש, מקובלים עד היום בקרב חוגים ערביים שונים. כבר בוועידת "האחים המוסלמים" שנערכה באוקטובר 1938 בקהיר בראשות חסן אלבנא, הוצגו התרגומים

מזימה זאת לא תחדל להתקיים ותימשך בהתמדה. כך ימשיך להתקיים גם מקור הביטחון וההצלה מפניה, המפלט בספר הזה (הקוראן), השמור. יש לחזור אליו ולהתייעץ בו במערכה הזאת המתפרצת ונמשכת במהלך דורות אלה.

***

מתקפת הטלת הספקות מצד היהודים כלפי האומה המוסלמית נמשכת:

”בני עדה אחת מבעלי הספר אמרו, הכריזו בבוקר כי מאמינים אתם באשר הורד אל המאמינים ממרומים, וכפרו בו עם ערב, למען יחזרו בהם. אבל אל תאמינו לאיש כי אם להולכים בדתכם שלכם”¹¹² זוהי דרך נכלולית ושפלה [באמת]. אימוץ האסלאם כלפי חוץ ונטישתו אחר כך אמנם פגעו בחלק מהאנשים ומבעלי הבינה שלא שוכנעו באמיתות דינם וטבע דתם, והם נפלו לתוך בלבול ומבוכה. כאשר ראו את היהודים מאמינים באסלאם ואחר כך שבים ממנו,¹¹³ חשבו שהם כפרו משום שגילו בדת זאת משהו חבוי, או [משום] שגילו מגרעות. לכן התנדנדו בין שתי מגמות, ולא הייתה להם יציבות באף מצב.

דרך הרמאות הזאת [של היהודים] לא פסקה עד היום. היא נמשכת בכמה צורות, בהתאם להתפתחות הנסיבות והאנשים בכל דור. אויבי המוסלמים התייאשו מכך שהללו יפלו בפח של תרמית

הערביים של ספרו של היטלר, *מיין קאמפף* (מלחמתי), ושל הפרוטוקולים של זקני ציון בערבית. David Patterson, *Anti-Semitism and its Metaphysical Origins* (New York, Cambridge University Press, 2015), pp. 91–92; Matthias Küntzel, *Jihad and Jew Hatred: Islamism, Nazism and the roots of 9/11* (New York, Telos Press Publishing, 2007), p. 25.

112. סורה 3; 72-73.

113. מרתד, חוזר מן הדת. סוג הכפירה הגרוע ביותר. דינם של מרתדון הוא מוות.

זאת ולכן פנו הכוחות המתנגדים לאסלאם, ברחבי העולם, לכמה שיטות המבוססות על התרמית הישנה.

לכוחות אלה יש היום בעולם האסלאם צבא עצום של משתפי פעולה המורכב ממורים, פילוסופים, דוקטורים וחוקרים, לעתים גם סופרים, משוררים, אמנים ועיתונאים הנושאים שמות מוסלמים היות שמוצאם הוא מוסלמי! חלק מהם [מצבא משתפי הפעולה] מורכב גם מ"אנשי דת" מוסלמים.

צבא זה של "אנשי דת" מונחה לזעזע¹¹⁴ את האמונה [האסלאמית] אצל מאמיניה בכמה שיטות: באמצעות מחקר, מדע, ספרות, אומנות ועיתונות... זאת תוך החלשת האמונה וההלכה במידה שווה. נוסף על כך, העניקו לאמונה פירושים דרשניים והעמיסו עליה דברים שהיא לא יכולה כלל לשאת, תוך חזרה על זה שהיא "ראקציונית!" [כל המבקשים לפגוע באסלאם] קוראים לשחרור [המוסלמים] מהאמונה ולהרחקתה ממעגל החיים. הם טוענים שיש לגונן על האמונה מפני החיים, או שיש לגונן על החיים מפני האמונה!! הם מחדשים [בדת]¹¹⁵ מחשבות, אידיאלים, עקרונות והבחנות והתנהגות המנוגדים לעקרונות האמונה ומופתיה, ואף גורמים להרס שלהם... אז הם מייפים מחשבות מחודשות אלה כך שיעוותו את הרעיון והאידיאלים של האסלאם. הם שחררו כל רסן מהתאוות והרסו את הבסיס המוסרי שהאמונה הטהורה נשענת עליו. זאת מתוך מטרה שהאמונה [האסלאמית] תיפול לתוך הזוהמה שהם מפיצים לכל

114. [הערה המופיעה במקור הערבי] לא יהיה קיום לאף דת חוץ מדתנו. מסיבה זו, הכרחי להרוס את כל מערכות האמונה האחרות. התוצאה הנחרצת של יישום רצון זה תהיה הפרות שאנו זכאים להם מהכפירה. מתוך הפרוטוקולים של זקני ציון, הפרוטוקול הארבע-עשרה.

115. המושג בְּדֵעָה (חידוש), שנעשה בו שימוש במקרה זה, הנו מושג עתיק יומין שהאסלאם מעניק לו משמעות שלילית. הוא מתייחס להחזרת חידושים לדת שאינם חלק מהמסורת האסלאמית.

עבר על פני האדמה. הם הטילו מום בכל ההיסטוריה וסילפו אותה, בדיוק כמו שהם מזייפים טקסטים כתובים.

ואחרי כל זה הם [הפוגעים באסלאם] מוסלמים!! האם הם לא נושאים שמות מוסלמיים? בשמות אלה הריהם מכריזים על האסלאם במהלך היום!! ובניסיונות אלה הם כופרים בו בסופו של היום!! "בעזרת דברים אלו או אחרים הם ממלאים את התפקיד עתיק היומין של היהודים".¹¹⁶ שום דבר לא השתנה פרט לצורה ולמסגרת של תפקיד עתיק זה!

הם הפגינו את האסלאם שלהם כלפי חוץ בראשית היום – והוכחה לכך שמותיהם המוסלמיים – וכפרו בו בסוף היום. זאת כדי שאולי המוסלמים יעזבו את דתם.

אבל שזה יישאר בינינו, [כדי] שאף אחד לא יבין פרט לאלו החושבים כמונו ומודאגים מסכנת ההרס של דת האסלאם. "אבל אל תאמינו לאיש כי אם להולכים בדתכם שלכם".¹¹⁷

סוכני הציונים כיום הם כמותם... הם מסכימים אחד עם השני על דבר אחד... וזה חיסול האמונה [האסלאמית] בהזדמנות המתאימה, שהם חוששים שמא לא תשוב עוד... הקונצנזוס [היהודי הזה] לעולם לא יוכרז בגלוי בחוזה או בוועידה [כלשהי]. זה קונצנזוס [סודי] בין סוכן [ציוני] אחד לשני על חשיבות המשימה [של הרס הדת] הנדרשת מכל בן הגזע [היהודי].¹¹⁸

[יהודים] מאמינים רק זה לזה. הם מספרים סודות רק אחד לשני... אז הם מעמידים פנים, חלקם לפחות, ומציגים כלפי חוץ

116. לא ברור מהיכן או ממי קוטב מצטט ציטוט זה.

117. סורה 3; 73.

118. [הערה המופיעה במקור הערבי, ציטוט מתוך הפרוטוקולים של זקני ציון] "אף אחד מהחברים לא יחשוף את המידע הסודי בפני אדם אחר, משום שאף אדם אחר אינו מורשה להיכנס לעולמנו. אלא אם כן ביצע בעברו פשע של חרפה וקלון". מתוך הפרוטוקולים של זקני ציון, הפרוטוקול השלושה-עשר.

דברים שונים ממה שהם רוצים באמת וממה שהם זוממים... הסביבה המקיפה אותם מוכנה... והאמצעים מסביבם מוכנים... אלו שמבינים מה האמת של דת זו על פני האדמה, עליהם להתחבא או לברוח!!

***

הקוראן דיבר רבות על היהודים [המוזכרים בו] והסביר את הפסיכולוגיה המרושעת שלהם. אין זה צירוף מקרים שהקוראן מפרט [בעניין זה]. זאת מכיוון שאין עוד אומה כמו בני ישראל שההיסטוריה שלה מעידה על אכזריות, על שלילה ועל התנכרות להדרכה השמימית. הם אלו שהרגו, שחטו "וניסרו במסורים"¹¹⁹ רבים מנביאייהם. אלה המעשים המשוקצים ביותר שנקטה אומה כלשהי [שחוותה התגלות אמיתית] כלפי מכריזי האמת והמושיעים. היהודים כפרו בצורה המשוקצת ביותר, ותקפו בצורה המשוקצת ביותר, וחטאו בצורה המכוערת ביותר. בכל תחום שהוא, הם ביצעו מעשים נפשעים שאין כדוגמתם!

מיצורים כאלו שהרגו, שחטו וניסרו את הנביאים במסורים לא נשאר לצפות אלא שיתירו שפיכת דם ויתירו כל אמצעי מלוכלך שיכול לקדם את מזימותיהם ואת רשעותם.

***

הקוראן הנכבד מספר לנו פלאי פלאים על התנהגותם המוזרה של היהודים: "אמור, כל השם עצמו אויב לגבריאל – הן הוא זה אשר הוריד אותו ממרומים אל לבך ברשות אלוהים, למען יאשר את אשר לפניו, ויהיה מקור הדרכה ובשורה למאמינים. כל השם עצמו אויב לאלוהים ולמלאכיו ולשליחיו ולגבריאל ולמיכאל – הן אלוהים הוא אויב הכופרים".¹²⁰

119. דימוי זה לקוח מתוך חדיית' על מות ישוע "וחבריו", ש"נוסרו במסורים ונצלבו על עץ".

120. סורה 2; 97-98.

בסיפור על ההתגרות הזאת אנו יכולים להבין עוד תכונת אופי של היהודים... תכונה מוזרה באמת... אנשים אלו הגיעו לידי כעס וזעם בצורה העוברת כל גבול. זאת משום שהאלוהים בטובו בחר להוריד את השכינה על אחד מעבדיו. זה הוביל את [היהודים] לסתירה פנימית שלא ניתן להסבירה בצורה הגיונית... היהודים שמעו כי גבריאֵל נשלח במצוות האלוהים אל מוחמד, תפילת אלוהים וברכתו עליו. מאחר שאיבתם למוחמד הגיעה אז לשיא של שנאה וזעם דבקו בטינתם והמציאו סיפור מופרך ו"הוכחות" ריקות מתוכן. הם טענו כי גבריאֵל הוא אויבם משום שהוא [תמיד] מגיע עם נבואות אובדן והרס, וזה מה שמונע מהם להאמין במוחמד, בגלל חברו גבריאֵל. לו מביא ההתגלות [למוחמד] היה [המלאך] מיכאל, [טענו היהודים], כי אז היו מאמינים, כיוון [שלדעתם] מיכאל מביא שפע, גשם ופוריות.

[טענתם של היהודים על גבריאֵל] טיפשית ומגוחכת... אולם הכעס והשנאה מובילים לטיפשות אף גדולה מזאת: וכי לו נכשל גבריאֵל [בשליחותו], ההיו הולכים אחריו? האם גבריאֵל הוא באמת בשר ודם העובד אתם או נגדם או מכוחה של תוכנית עצמאית משלו? [הן] גבריאֵל הוא רק עבד האלוהים הפועל בהתאם לרצון הבורא ואינו מודרך על-ידי מה שהאלוהים לא ציווה!

טינתם האפלה של היהודים נגד גבריאֵל – עליו השלום – התפשטה כלפי [מוחמד], שליח האלוהים – ברכת אלוהים ותפילתו עליו. מה שהוביל אותם לכך היה קנאתם בשליח – ברכת אלוהים ותפילתו עליו, על כך שהאלוהים בחר בו להיות שליח (תפקיד שהם ציפו כי יהיה שלהם) וכעסם על שהאלוהים בחסדו השרה את שכינתו על מי שבחר מבין עבדיו.

טבע היהודים המתואר כאן הוא טבע כפיות הטובה; אופי של אנוכיות צרה המתקיימת בתוך מסגרת של קנאות עזה וחשה כי כל

טובה הצומחת לאחרים, כאילו נלקחה מהם עצמם. קנאות זאת אינה חשה בסולידריות האנושית הגדולה הרחבה אשר מאחדת את כל בני האדם.

כך חיו היהודים חיים של בידוד.

[היהודים] חשים שהם ענף שנקצץ מעץ החיים והם רק מחכים שהאנושות תפגע מאסונות. הם שונאים בני אדם, [לכן] סובלים עונשים של שנאה ושל כעס וגורמים להתעוררות המשטמה המפלגת באנושות, שאותה הם מלבים בין העמים. הם מעוררים מלחמות כדי להפיק רווחים, מבעירים בהן את להט שנאתם שלעולם לא תכבה. כך משתלטים על בני האדם וגורמים לכלייתם... הרוע הזה מתעורר רק מתוך יצר האנוכיות המתועב שלהם. "...רק משום שצרה עינם בברכה אשר שלח אלוהים ממרומים אל אשר יחפוך מבין עבדיו!"¹²¹

טינתם האפלה של היהודים לשליח האלוהים, לקוראן ולאסלאם גרמה להם לתמוך בשיתוף (שֶׁרֶפ) – אף-על-פי שהם אנשי הספר – על פני האסלאם.

היום הם מפיצים את הקומוניזם... זאת אומרת, עוד קשר מרושע נגד האמונה הזאת (אסלאם). ויתרה מזו: הם יסדו את האסכולות האתאיסטיות שלהם¹²² כדי להילחם באסלאם!

121. סורה 2; 90.

122. [הערה המופיעה במקור הערבי] "אל תחשוב כי ההצהרות שלנו הן ריקות מתוכן. קח בחשבון את הארגון שלנו להצלחת [קרל] מרכס, שהייתה מתוכננת מראש. אנחנו תמיד בנינו את הקומוניזם, מעמידים פנים שאנו בעלי כוונות טובות (מתטהרין) העוזרים לפועלים לבנות אחוות אחים ועובדים למען הטובה הכללית של האנושות. זה מה שאגודות הבונים החופשיים מטיפות". מתוך הפרוטוקולים של זקני ציון, הפרוטוקול השני והשלישי.

מפי מוחמד בן אצחאק¹²³ נמסר, בשלשלת המוסרים הרגילה שלו, שאמר מפי קבוצת אנשים:

מעשה הקשור בקרב התעלה,¹²⁴ לפיו קבוצת יהודים, בהם סלאם בן אבו אל-חקיך אל-נדר, היא בן אח'טב אל-נצרי, כנאנה בן אבו אל-חקיך אל-נדר, הוזה בן קיס אל-ואאלי ואבו עמאר אל-ואאלי... בתוך קבוצה מבני שבט בנו אל-נדר [היהודי], יחד עם חבורה משבט בנו וואאל, הם אלו אשר קיבצו את הצבאות השונים נגד שליח האלוהים – תפילת אלוהים וברכתו עליו. הם יצאו לבני שבט קריש במכה והסיתו אותם להילחם בשליח האלוהים – תפילת אלוהים וברכתו עליו. הם אמרו: אנחנו נאחד עמכם כוחות [במלחמה נגד הנביא] עד אשר נשמיד אותו. אמרו להם [בני שבט] קריש: הוי אתם היהודים... אתם אנשי הספר הראשון [התנ"ך] ואתם יודעים מה מחלוקתנו עם מוחמד. האם הדת שלנו טובה יותר מדתו???

השיבו היהודים: אכן, הדת שלכם טובה יותר משלו, וטענותיכם צודקות משלו!!!¹²⁵

הם אלו שהאלוהים, יתעלה, הוריד עליהם את הפסוק: "האם לא ראית את אלה אשר קיבלו חלק מן הספר? הם מאמינים בגילולים ובשיקוצים ואומרים על הכופרים, הללו דרכם ישרה מדרך

123. ראשון כותבי הביוגרפיה של הנביא (סירה), בן המאה השמינית. יצירתו לא שרדה בשלמותה, אך אותרה בתוך הביוגרפיה שנכתבה על-ידי אבן השאם, שחי אחריו.

124. קרב התעלה (627); מתקפה של אויבי מוחמד, כולל יהודים, על העיר אל-מדינה, שבה התבצרו המוסלמים. על-פי המסורת יעץ אדם שכונה סלמאן הפרסי לנביא מוחמד להגן על העיר באמצעות תעלה. הקרב נקרא גם קרב הצבאות (אל-אחזאב).

125. יוסף יואל ריבלין, חיי מוחמד (תל-אביב: הוצאת מצפה, 1932), חלק ב', עמ' 98-97. מיוסד על הביוגרפיה של מוחמד של אבן השאם.

המאמינים"¹²⁶ עד הפסוק הבא: "או האם צרה עינם באנשים על שפע הברכה שהרעיף אלוהים עליהם?"¹²⁷ כאשר הם אמרו כך לאנשי שבט קריש, הם שמחו, וזה גרם לקריש להיסחף בהתלהבות למלחמה נגד שליח האלוהים – תפילת אלוהים וברכתו עליו – [מלחמה שהיהודים דחפו אותם אליה] והם התכוננו אליה.

***

דבר אמת נמסר [לנו] על-ידי האלוהים, ישתבח שמו: "מצוא תמצא כי היהודים והמצרפים שותפים לאלוהים, איבתם למאמינים גדולה מכל..."¹²⁸

הניסוח [הקוראני] הזה עשוי לשמש הן פנייה לשליח, תפילת אלוהים וברכתו עליו, והן פנייה כללית רחבה. זאת משום שהוא כולל עובדה ברורה וגלויה, בעלת חשיבות לכל האנשים. ואם הדבר מוסכם, הרי מה שמושך את תשומת הלב בניסוח זה הוא הצבת היהודים בראש אלה המצרפים שותפים לאלוהים. זאת כדי להראות כי איבתם למאמינים חזקה יותר. עוינותם חזקה, ברורה ומושרשת, כך שכל אחד יכול לראות אותה וכל אחד ימצא אותה!! נכון שו"ו החיבור בערבית מורה על חיבור של שני דברים [בעלי משקל זהה] ולא על דבר אחד [הבא] אחרי השני... אולם הקדמת היהודים כאן היא בגלל ההשקפה המסורתית שלפיה הם פחות עוינים למאמינים [המוסלמים] מאשר המשתפים – שהרי בסופו של דבר הם מאנשי הספר – ולכן הדבר נושא משמעות מיוחדת, שאינה מקובלת בשימוש הרגיל בו"ו החיבור בערבית!! לכל הפחות, מפנה הדבר את תשומת הלב לכך שהיותם מאנשי הספר איננו משנה

126. סורה 4; 51.

127. סורה 4; 54.

128. סורה 5; 82.

את העובדה שאיבתם למאמינים חזקה מזאת של שאר המשתפים!! זה "לכל הפחות"; [אך] אין זה שולל את האפשרות כי בהקדמת היהודים כוונת [הפסוק] היא להדגיש ששנאתם [למוסלמים] חזקה יותר אף מזו של המצרפים שותפים לאלוהים.

כאשר יתרגלו האנשים לכך שפסוק זה הוא אישור אלוהי למציאות היסטורית מוכחת מאז ראשית האסלאם ועד לרגע זה, הם יחוו לקבל את המסקנה: שנאת היהודים למאמינים הייתה תמיד עזה יותר, אכזרית יותר ועמוקה יותר [הן] בעקשנותה ו[הן] בזמן [הרב שבו נמשכה], יותר משנאתם של המשתפים.

היהודים התייחסו לאסלאם בעוינות מהרגע הראשון שבו קמה מדינת האסלאם בעיר אל-מדינה. הם חיבלו תחבולות נגד האומה האסלאמית מהיום הראשון לגיבושה כאומה. הקוראן כולל אישורים וסימנים לעוינות הזאת [של היהודים] ולתחבולותיהם. זה לבדו מספיק כדי לתאר את המלחמה המרה אשר הכריזו היהודים על האסלאם ועל שליח האל – תפילת אלוהים וברכתו עליו – ועל האומה המוסלמית במהלך ההיסטוריה הארוכה שלה. זוהי [מלחמה] אשר לא פסקה ולו לרגע אחד, קרוב לאלף וארבע מאות שנים ועד לרגע זה,¹²⁹ שבו האש שלה מתלקחת בלהט בכל רחבי תבל.

השליח – תפילת אלוהים וברכתו עליו – כרת ברית של דו-קיום עם היהודים מיד עם הגיעו לעיר אל-מדינה.¹³⁰ הוא קרא להם לאמץ את האסלאם, המאשר את דברי התורה שברשותם. אבל [היהודים] לא כיבדו את החוזה הזה, כשם שעוד קודם הפרו כל ברית עם אלוהיהם או עם נביאיהם. לכן האל אמר עליהם: "הורדנו אליך ממרומים אותות נהירים. רק המופקרים יכפרו בהם. וכי כל אימת

129. [הערה המופיעה במקור הערבי] חיילי היהודים הכריזו, כאשר נכנסו לירושלים ביוני 1967, "מוחמד מת והשאיר רק בנות!!"

130. עם הגיעו לאל-מדינה ניסח מוחמד מסמך בשם "חוזה האומה" (עדה אל-אמה), שכלל גם סעיפים אשר דנו בזכויות ובחובות של היהודים.

שיתחייבו על חוזה, תשליכנו חבורה אחת מביניהם? אכן מרביתם לא יאמינו. כאשר בא אליהם שליח מעם אלוהים המאשר את אשר בידיהם, השליכה חבורה מבין אלה אשר ניתן להם הספר את ספר אלוהים מאחורי גוה, כמו לא ידעו..."¹³¹

[היהודים] רחשו עוינות כלפי האסלאם וכלפי המוסלמים מהיום הראשון שבו האלוהים הביא את [שבטי] אל־אָנס ואל־ח'זֶרג' ביחד לאסלאם.¹³² מאז לא הייתה ליהודים בְּרָה [אלא להתנגד לאסלאם]. מאותו היום שבו נקבעה ההנהגה המוסלמית, כשמוחמד שליח האלוהים – תפילת אלוהים וברכתו עליו – מחזיק ברסן שלה, לא הייתה ליהודים כל הזדמנות לשלוט שוב.

היהודים השתמשו בכל הנשק ובכל האמצעים שיכולה להוליד גאונות המרמה היהודית. [מזימות] כמו אלו שהועילו להם מאז שנות השבי שלהם "בבבל" ובעבודתם במצרים... וכך היה בהיותם בשפל השלטון הרומי... אף־על־פי שהאסלאם אפשר להם [תנאי חיים טובים] אחרי שבמהלך ההיסטוריה הם נמאסו על עמים ועל קהילות אחרות, [היהודים] השיבו לאסלאם רעה תחת טובה במזימה הכי מכווערת ובבגידה הכי כואבת, מן היום הראשון.

היהודים הסיתו את כל כוחות המשתפים בחצי־האי ערב נגד האסלאם ונגד המוסלמים. הם החלו לאסוף יחד את השבטים המפולגים של חצי־האי למלחמה נגד הציבור המוסלמי. "האם לא ראית את אלה אשר קיבלו חלק מן הספר? הם מאמינים בגילולים

---

131. סורה 2; 99-101. המשך הפסוקים מסביר כי היהודים "נהו אחר הדברים שקראו השטנים..." (פסוק 102).

132. שני השבטים, אל־אוס ואל־ח'זֶרג' היו השבטים החשובים ביותר בעיר מדינה ובסביבתה והיו בעלי ברית של היהודים עד להג'רה, בואו של מוחמד לעיר מדינה בשנת 622 לספירה.

ובשיקוצים ואומרים על הכופרים, הללו דרכם ישרה מדרך המאמינים".¹³³

כאשר האסלאם התגבר עליהם בכוח האמת – באותם ימים שבהם המאמינים היו מוסלמים באמת – [היהודים] פנו לחבל תחבולות תוך החדרת כזבים לספרי האסלאם. לא ניצל ממזימה זו אלא ספר אללה [הקוראן] שהאלוהים, ישתבח שמו, ערב לשמירתו. הם זממו נגד האסלאם מתוך שורות המוסלמים... הם החלו להסית למחלוקת תוך שימוש במתאסלמים החדשים ובאלו שלא הבינו את [החשיבות] של אסלום כל הארצות... [היהודים] קשרו נגד האסלאם גם בכך שקיבצו את אויבי האסלאם מכל קצווי הארץ. הגיעו דברים לידי כך שבמהלך התקופה האחרונה הם מנהיגים את המאבק נגד האסלאם בכל טפח אדמה על פני כדור הארץ... [היהודים] הם אלו שמשתמשים בנצרות ובפגניות במלחמה כוללת זו... הם אלו שהכשירו ואפשרו את התנאים ויצרו את "הגיבורים" הנושאים שמות אסלאמיים. הם פתחו במלחמה צלבנית-ציונית המכוונת נגד כל יסוד מיסודותיה של דת זו!!

כמה צדק האל, ישתבח שמו, כאשר הכריז: "מצוא תמצא כי היהודים והמצרפים שותפים לאלוהים, איבתם למאמינים גדולה מכל..."¹³⁴

זה אשר סכסך בין הצדדים השונים נגד המדינה האסלאמית שנוסדה באל-מדינה, ואיחד את היהודים מקרב [השבט] בנו קוריזה ו[היהודים] אחרים עם שבט קריש של מכה ועם שבטים ערביים אחרים מחצי-האי [ערב]... היה יהודי.

האדם אשר הסית את האנשים, איחד כנופיות, הפיץ שמועות [שקר] וגרם למלחמת אזרחים (פתנה) אשר הובילה למותו של

---

133. סורה 4; 51.

134. סורה 5; 82.

עת'מאן [בן עפאן] – מי ייתן ויישא חן בעיני האלוהים – ולכל האסונות אשר אירעו בעקבות ההתנקשות ... היה יהודי.¹³⁵ זה אשר עמד בראשו של מסע זלזול ושקרים נגד מסורות [החדית'] של שליח האלוהים – תפילת אלוהים וברכתו עליו – ו[כן נגד] המסורות המקודשות על מעשיו ופרטיו הביוגרפיים [של הנביא] ... היה יהודי.

נוסף על כך, מאחורי התערורות [התנועות] הלאומיות במדינת הח'ליפות האחרונה [העות'מאנית], ומאחורי [הרפורמות] המהפכניות שהחלו לנתק את ההלכה מהשלטון ולהחליף אותה ב"חוקה" [אירועים שהתרחשו] בתקופתו של הסולטאן עבד אל-חמיד [השני], והובילו לביטול הח'ליפות,¹³⁶ עמד "הגיבור" אתא תורכ... [שהיה] יהודי.

מאחורי כל שאר הדברים שאירעו לאחר מכן, במלחמה שהוכרזה על חלוצי התחייה האסלאמית בכל רחבי תבל, עומדים היהודים. מאחורי המגמה האתאיסטית החומרנית – [עומד] יהודי. מאחורי המגמה של [מיניות] בהמית – [עומד] יהודי... מאחורי הרס המשפחה ופירוק קשרי [הנישואין] המקודשים בתוך החברה... עומד יהודי.¹³⁷

135. כאן סייד קוטב מאשים את היהודים למעשה ברצח עת'מאן בן עפאן, הח'ליפה השלישי באסלאם שנהרג בשנת 656 לספירה. זוהי טענה ידועה המופיעה בהיסטוריוגרפיה אסלאמית רחבה. לפי טענה זו, היהודים יצרו את התנאים שהובילו למותו של הח'ליפה עת'מאן בידי תומכיו של עלי אבן אבי טאלב. מותו של עת'מאן והכתרתו של עלי כח'ליפה הרביעי הובילו לאחר מכן למלחמה עקובה מדם ולפילוג הגדול באסלאם בין השיעה לסונה.

136. הסולטאנים העות'מאנים האחרונים הבליטו את העובדה שהם מחזיקים גם בתואר ח'ליפה, שהיה תואר דתי. תואר זה בוטל סופית על-ידי הפרלמנט התורכי במרס 1924, מה שגרם לזעזוע בכל עולם האסלאם.

137. [הערה המופיעה במקור הערבי] שלושה אלו הם, לפי הסדר: [קרל היינריך] מרקס, [זיגמונד] פרויד ו[דוד אמיל] דורקהיים. זאת ועוד, מאחורי ספרות ההתנוונות וההרס עמד יהודי – הלא הוא ז'אן פול סארטר!!

המלחמה אשר היהודים הכריזו על האסלאם הייתה ארוכה יותר, מקיפה ופוגעת יותר, ועלתה באכזריותה על המלחמות שהמשתתפים ועובדי האלילים הכריזו [על האסלאם] – כיום ובעבר. למעשה המלחמה של האסלאם בעובדי האלילים מקרב הערבים, לא נמשכה יותר מעשרים שנים בסך הכול. כך גם המלחמה נגד פרס, בתקופה הראשונה [של כיבושי האסלאם]... אשר לתקופה המודרנית, המאבק בין עובדי האלילים היהודים ובין האסלאם, מתנהל כתופעה רגילה [של מאבק]. אבל זה אינו דומה לטבעה הטורפני של הציונות העולמית אשר מחשיבה את המרקסיזם לאחד מהענפים [של פעילותה].

***

הסיפור על בני ישראל אשר הקוראן תיאר באריכות מכיל דברי חוכמה רבים ומגוונים.

• היבט נוסף של חוכמה זאת הוא העובדה כי בני ישראל הם הראשונים אשר התעמתו עם ההטפה (אל־דעוה) האסלאמית בעוונות, במזימות ובמלחמה בעיר אל־מדינה ובכל חצי־האי ערב... הם נלחמו בקהילה האסלאמית מיומה הראשון, כשהם מטפחים את ההתחסדות וחותרים למתחסדים¹³⁸ באל־מדינה. [היהודים] סיפקו לאלה אמצעי תחבולה נגד האמונה ונגד כלל המוסלמים. הם אשר הסיתו את המשתתפים והבטיחו להם [עזרה] וזממו אתם נגד הקהילה האסלאמית... הם אלו אשר ניהלו מלחמת שמועות, מזימות וקנוניות בתוך שורות המוסלמים... כמו כן הפיצו חשדות, ספקות וסילופים נגד האמונה [האסלאמית] ונגד ההנהגה... כל זאת עוד לפני שחשפו

138. מנאפקון, מילולית: צבועים מתחסדים, דו־פרצופיים. כינוי למי שקיבלו לכאורה את האסלאם אך קראו תיגר על הנביא מוחמד. באסלאם זאת אחת מדרגות הכפירה שעונשה גיהנום.

את פניהם והכריזו מלחמה פתוחה ומפורשת [על המוסלמים]. האם לא צריך לחשוף אותם בפני הקהילה המוסלמית כדי שתדע מי הם אויביה? מה טבעם? מה ההיסטוריה שלהם? מה האמצעים שלהם ומה האמת במלחמה שאנחנו מנהלים נגדם? האלוהים ישתבח שמו כבר ידע כי הם [היהודים] יהיו האויבים של האומה הזאת במהלך כל ההיסטוריה, כפי שהיו במשך עברם כולו, כאשר התנגדו בעוינות להדרכת האלוהים. הוא [האלוהים] הציג, אם כן, בצורה גלויה, את טיבם ואת האמצעים שלהם בפני האומה הזאת [המוסלמית].

- היבט נוסף של חוכמה זאת הוא שבני ישראל הם אנשי הדת האחרונה לפני התגלות דת האלוהים הסופית [האסלאם] וכן שההיסטוריה שלהם נמשכה תקופה ארוכה לפני האסלאם... לכן אמונתם סבלה מסטיות ומפגמים חוזרים ונשנים בבריתם עם האלוהים. עקבות הסטיות והפגמים ניכרים בהתנהלותם [של היהודים]... וניכרים בערכי המוסר שלהם ובמסורותיהם. כל זה מחייב את האומה המוסלמית, אשר הנה היורשת של כל ההתגלויות [הקודמות] והאומנת של האמונה האלוהית, כולה, להכיר את ההיסטוריה היהודית... ואת תהפוכותיה, את המעידות בדרכה [של היסטוריה זו] ואת תוצאותיהן, כפי שהן משתקפות בחיי בני ישראל ובערכי המוסר שלהם. [אמונת האסלאם] צריכה לכלול, בתוך כלל הניסיונות שלה, את ניסיונם זה של היהודים בתחומי האמונה והחיים, ולהפיק ממאגר ניסיונות זה יתרון ורווח במשך זמן. זאת כדי שתוכל להישמר, במיוחד, ממעידות, מפיתויי השטן ומסימנים העלולים לבשר סטייה מהדרך, כפי שאירע בניסיון הראשון [של היהודים].

• היבט נוסף של חוכמה זאת הוא שהניסיון של בני ישראל משתרע על פני עמודי היסטוריה רבים, במשך תקופה ממושכת. אלוהים יודע כי כאשר אומה חיה הרבה זמן ביחס לאומות אחרות, לבה מקשיח ודורות שלמים שלה סוטים מן הדרך. [האלוהים יודע] גם שההיסטוריה של האומה המוסלמית תימשך עד בוא יום הדין... במהלך היסטוריה [ארוכה] זאת יזדמנו לה תקופות דומות לתקופות שעברו על בני ישראל. לכן הציב [האלוהים] בפני מנהיגיה ומפקדיה של אומה זאת [האסלאם], ובפני אלה המרעננים את בשורתה בכל דור ודור, מופת חי של הפגעים העלולים לפגוע בה. כך יכירו את טבע המחלה וידעו כיצד לטפל בה.

***

ובכן, המלחמה בין האסלאם ליהודים לא תיפסק. היא תימשך כך, שכן היהודים לא יסתפקו בפחות מהרס הדת הזאת [האסלאם]. אפילו אחרי שהובסו על-ידי האסלאם המשיכו להילחם בדת זאת במזימות, בבגידות ובעידוד סוכניהם למעשי רשע. והיום הפכה המלחמה עמם אכזרית וגלויה יותר. זאת כיוון ש[היהודים] הגיחו מכל עבר והכריזו על הקמת מדינת ישראל.

חמדנותם הגיעה מרחוק עד בית המקדש.¹³⁹ היום הם במרחק של צעדים ספורים ממנו וחמדנותם לא תיעצר אלא אם כן יביסם האסלאם.

כבר בעבר היו מלחמות בבית המקדש... היהודים עשו את הרע בארץ הקדושה והאלוהים שלח נגדם את עבדיו גיבורי המלחמה. הללו פשטו אל תוך המושבות, וכך קוימה ההבטחה [הכתובה

---

139. בית אל-מקדס. בשפה הערבית זהו שמה של ירושלים. מכל מקום נראה שכוונתו של קוטב כאן היא לבית המקדש ממש. דהיינו שטח מסגד אל-אקצא.

בקוראן].¹⁴⁰ אבל המוסלמים – כאשר הם מתכוננים למלחמה – חייבים להכיר את הקוראן שלהם.

מסעו של השליח, תפילת אלוהים וברכתו עליו, מהמסגד הקדוש אל המסגד הקיצון¹⁴¹ היה מסע שנבחר בידי הבורא. הוא נועד לקשר בין האמונות הגדולות של ההדרכה האלוהית, שמקורן באברהם ובישמעאל¹⁴² עליהם השלום, ובין מוחמד, חותם הנביאים, תפילת אלוהים וברכתו עליו. [מטרת המסע גם] לקשר בין כל המקומות המקודשים לדתות הייחוד. הרצון במסע מופלא זה היה, כביכול, להודיע שהשליח האחרון [מוחמד], תפילת אלוהים וברכתו עליו, ירש את הדברים הקדושים שנמסרו בידי השליחים שלפניו. [וכן הייתה הכוונה להודיע] ששליחותו של [מוחמד] כוללת את כל הדברים הקדושים הללו, וכוללת זמנים ומרחבים נעלים מכל זמן ו[מכל] מקום, ומכילה משמעויות עמוקות מהמשמעות הקרובה, המתגלה במבט ראשון.

***

בעתיד עוד יריבו בני ישראל עם המוסלמים מי הוא יורשו של המסגד הקיצון (מסג'ד אל-אקצא). בעתיד תתנהל המלחמה. "כאשר התקיימה הפעם הראשונה, שילחנו בכס את עבדינו גיבורי המלחמה, והם פשטו אל תוך המושבות וכך קוימה ההבטחה".¹⁴³

140. הדברים מתייחסים לאמור בסורה 17; 4-8, שקוטב מסביר ומפרש להלן.
141. המסורת המוסלמית מתארת, על סמך פסוקים בסורה 17, מסע פלאי בלילה של הנביא מוחמד ממכה ל"מסגד הקיצון" (מסג'ד אל-אקצא), שמיקומו נקבע בהר הבית בירושלים.

142. הכוונה, כמובן, לשלוש הדתות המונותאיסטיות, היהדות, הנצרות והאסלאם. במסורת המוסלמית מסופר כי בדרכו למסגד הקיצון עלה מוחמד למרום, שם פגש את משה ואת ישוע ואף דן עמם בנושאי אמונה.

143. סורה 17; 5.

זאת הפעם הראשונה:¹⁴⁴ [היהודים] יתעלו בארץ הקדושה ויהיו להם בה כוח ושלטון מדיני. [אחר כך] הם יעשו בה את הרע והאלוהים ישלח בהם את עבדיו גיבורי המלחמה, בעלי תקיפות ועוצמה... שיפשטו אל תוך המושבות... הם [היהודים] נהנו מהן ולמחרת עזבון בבזז... הם [היהודים] רמסו כל דבר [וכל אדם] ללא פחד. "כך קוימה ההבטחה", [דהיינו שהאלוהים] לא שינה ולא שיקר.

הסיפורים על שחיתותם של [היהודים] חוזרים על עצמם, וכך גם השפלותיהם וגירושיהם.

בכל פעם שבני ישראל חזרו להשחית בארץ, הם קיבלו את עונשם, והמסורת (סונה) קובעת בנחרצות "ואולם אם תשובו לסורכם, נשוב גם אנו".¹⁴⁵

היהודים אכן חזרו לנהוג בשחיתות, לכן האלוהים מסר את השררה עליהם לידי המוסלמים, והללו הוציאו את היהודים מכל חצי־האי ערב... אחר כך חזרו להשחית, לכן [אלוהים] השליט עליהם עבדים אחרים [בשירותו]. כך היה עד העת החדשה, כאשר השליט עליהם את היטלר. והנה היום חזרו [היהודים] פעם נוספת לעשות את הרע בהקמת ישראל, אשר הביאה סבל ואסונות על הערבים, בעלי האדמה. לכן אלוהים ישית עליהם עונש נורא מכל, [עונש] שיגשים את הבטחת האלוהים החד־משמעית: "ואולם אם תשובו לסורכם, נשוב גם אנו". [הבטחה] זו הולמת את נוהג האלוהים בעולם, נוהג שאיננו משתנה. וזה יקרה בקרוב!!

144. קוטב רומז כאן לפסוק הקוראני הידוע: "פעמיים תחמסו את הארץ ותתנשאו מאוד", סורה 17; 4.

145. סורה 17; 8. "אולי יואיל ריבונכם לרחם עליכם, ואולם אם תשובו לסורכם, נשוב גם אנו, וגיהינום יסגור על הכופרים". הפסוק מתייחס לפעם השנייה המוזכרת לעיל, ראו הערה 137.

***

המוסלמים אינם פוחדים מהכוח ומהאיומים [של היהודים], כי "אין הם פורצים כאיש אחד להילחם בכם, אלא רק בתוככי קריות בצורות או מעבר לחומות, ואולם זה בזה הם נלחמים בגבורה. הם נראים לך מלוכדים, אך לבותיהם מפולגים"¹⁴⁶.

החזות החיצונית אכן מטעה. אנו רואים את אחדותם של הכופרים מקרב אנשי הספר ואת תחושת הסולידריות ההדדית שלהם, כמו שאנו רואים, לעתים, את ההתלכדות של המתחסדים למחנה אחד... אבל דברו הנאמן ביותר של היושב במרומים אומר לנו שבמהותם האמיתית אין הם כאלה; זו רק חזות חיצונית מטעה. מדי פעם נחשף הכיסוי המטעה ומאחוריו מתגלה האמת האלוהית בעולם זה של מציאות גלויה...

המאמינים מאמינים באמת ולבם עם אלוהים רק כאשר המחנה השני [של היהודים] נחשף לפניהם ללא המחלוקת, הסתירות והצביעות שלו, דבר שאינו מייצג את המצב האמיתי. המאמינים מגלים סבלנות וחוסן רק כאשר הם חוזים בלכידות הפנימית בקרב אנשי השקר, כשהיא מתפוגגת וקורסת.

ככל שעוברים הימים מתגלה באופן ברור האמת של הפלא [הקוראני], "המאבחן" את טבע הכופרים כל אימת שהמאמינים פוגשים בהם, בכל מקום ובכל זמן.

כך העידו הקרבות האחרונים¹⁴⁷ בארץ הקדושה בין המאמינים המקריבים עצמם¹⁴⁸ ובין היהודים, בצורה מופלאה, על צדקת דבר

146. סורה 59; 14. זהו אופי הלחימה של היהודים כפי שמופיע בקוראן. פסוק 13: "היראה בלבם [של היהודים] מפניכם גדולה מיראתם את אלוהים כי הם עם אשר לא יבין".

147. [הערה המופיעה במקור הערבי] 1948... ראה: אלי'אח'ואן אלי'מסלמון פי חרב פלסטין ["האחים המוסלמים" במלחמת פלסטין], מאת הפרופסור כאמל אל-שריף.

148. פדאא'יון.

האלוהים. [היהודים] נלחמו בהם רק בהתנחלויות מבוצרות באדמת פלסטין... וכאשר איבדו את המחסה שלהם לרגע אחד נסו כמו עכברושים. כאילו שפסוק זה ירד [במיוחד] בעבורם באותו רגע. יתברך שמו של היודע הכול ובעל הניסיון!!!

פרק ה: האסלאם – מערכת חברתית,

לא קמע קסם¹⁴⁹

"...כי אז לא יתעה כל ההולך בדרכי הישרה, ולא תמצאנו תלאה".¹⁵⁰

יש ניסיונות ניכרים בימים אלו להתקרב אל האסלאם ואל מפיצי האסלאם, ניסיונות מקרב אלו המעוניינים במתקפה נגד הקומוניזם הזוחל אל כל פיסת קרקע אסלאמית, בפרט באזור המזרח התיכון. כך [גם מצד] המעוניינים בשמירה על המצב הקיים באזור המזרח התיכון.

אל כל אלו ביחד אנו רוצים להפנות מילת אמת ברורה. האסלאם באמת מסוגל להתמודד עם זחילת הקומוניזם. יתרה מזו: הוא הכוח היחיד שיכול להדוף זחילה זו בעולם; כל מחסום אחר שמציבים בפניה הוא זמני וחולף. אבל האסלאם אינו קמע קסם שתולים מעל ראש המזרח התיכון או תחת בית שחיו במטרה לגרש רוחות רעים ושדים, ולהגן בסודו "המופלג" מפני יסודות של הרס.

האסלאם אשר מגן מפני הקומוניזם אינו בגדר תפילות רשות או תשבחות או ניגוני קוראן. הוא איננו הקִשָּׁה במחרוזות תפילה או דקלום במהלך טקסי זִכָּר.¹⁵¹ הוא אינו זיקוקים ביום מולד

149. [הערה המופיעה במקור הערבי] אל־ידעה, 15 באפריל, 1952.

150. סורה 20; 123.

151. זִכָּר, טקס הנערך בבתי תפילה של הצופים, אנשי הזרם המיסטי באסלאם.

הנביא וגם לא התהלוכה של האפיריון.¹⁵² בשום פנים ואופן אין זה האסלאם, גם אם הקולוניאליזם השתמש בגרסה זו של אסלאם במזרח במשך שנים ארוכות, באמצעות סוכניו מקרב אנשי הדת של המסדרים הצופיים.

האסלאם אשר מגן מפני הקומוניזם הוא משטר חברתי בעל מאפיינים קונקרטיים אשר קם על יסודות קונקרטיים. הוא מעצב את החיים, את החברה, את החוק והיחסים הבין-לאומיים, תוך שמירה על אותם מאפיינים ואותם יסודות. רק כך הוא בר-ביצוע! ורק כך הוא יעמוד בפני הזחילה הקומוניסטית.

האסלאם אשר מגן מפני זחילת הקומוניזם הוא המשטר החברתי אשר יממש את הצדק החברתי¹⁵³ ליחידים, לחברות ולעמים, יוביל את האנשים לאמנה צודקת בחלוקת הרווחים וההפסדים, יממש את האיזון בין המאמץ לגמול ויקיים תחרות על בסיס של כישרון אישי, תוך מתן הזדמנות שווה לכל. או אז יהיו ההבדלים [בין האנשים] תוצאות מאמץ ועבודה והצטיינות פרטית, ולא תוצר של מצב שהופך את המאמץ לאמצעי האחרון להצלחה. זאת כאשר היוצא מהכלל והפרוטקציוניזם והסטייה מדרך הישר, הם אלה שמעלות ומורידות ונותנות ומונעות!

האסלאם אשר מגן מפני הזחילה הקומוניסטית הוא אותה מערכת בין-לאומית הנאבקת בקולוניאליזם, מגרשת אותו והופכת את מלחמת הקודש (ג'האד) לחובה, שמטרתה הדיפת העריצות מן הארץ. האסלאם הגדיר את הניצול הנקלה, כפי שהוא בא לידי ביטוי במעשי הקולוניאליזם המערבי, כפשע ואסר על המוסלמי לקיים עמו ועם אנשיו יחסי ידידות ושיתוף פעולה. חוקתו הנעלה

152. מִחְמֵל, האפיריון היוצא בראש התהלוכות החגיגיות העולות לרגל למכה. קוטב לועג כאן למנהגים העממיים שהמון העם נוהגים להקפיד עליהם, בעודם מזניחים את המצוות המרכזיות של הדת.

153. ספרו האסלאמי הראשון של קוטב נקרא "הצדק החברתי באסלאם" (1948).

[של האסלאם] אומרת: "לא תמצא את המאמינים באלוהים וביום האחרון מתרועעים עם המתנגדים לאלוהים ולשליחו, ולו גם יהיו אלה אבותיהם או בניהם או אחיהם או קרוביהם".¹⁵⁴ ואומרת גם "אלוהים אוסר עליכם לקחת לכם למגינים את אלה אשר לחמו בכם בשל הדת וגירשו אתכם ממושבותיכם וסייעו לגרש אתכם. הלוקחים אותם למגינים הם בני העוולה".¹⁵⁵

האסלאם אשר מגן מפני הקומוניזם הוא אותה מערכת תחיקתית שחוקיה נובעים מההלכה האסלאמית והיא מעניקה לבניה חינוך אסלאמי. החינוך האסלאמי אין פירושו רק חינוך לתפילה ולצום (בחודש הרמדאן) או ללימוד בעל פה של פסוקים ופרשיות מהקוראן, אלא גם טיהור החברה אשר את אווירה המזוהם נושם הנוער, [אוויר] שמטנף ומלכלך אותו. מטרה נוספת של החינוך האסלאמי היא לגדל [את הנוער] לקשיחות ולנכונות להקרבה עצמית, ולהכינו לקיים במעשה את חובת מלחמת הקודש (ג'האד) המקודשת, [בראש ובראשונה] למען האלוהים, ואז למען המולדת וערכי החיים הנעלים.

האסלאם שמקיימים רק את סממניו החיצוניים לא יביא תועלת. טקסי הזפר, המחרוזות, הזקנים והסיגופים מיצו את עצמם ותמו, ואף אחד אינו גופל ברשתם בימים אלו.

ואלו אשר נופלים ברשתם, אין להם שום משקל בימים אלו בחברה האסלאמית והם לא ישובו להחזיק בהגה האירועים או להטות את זרמם. לכן פונים "הממלמלים" בזכות הישארותו של המצב הנוכחי במזרח התיכון אל מייצגיה החדשים של ההגות האסלאמית. זאת תוך ניסיון להשלוח אותם שהפכו לידידי האסלאם המעוניינים בבשורתו ודורשים את שלומם של מבשריו! זאת כדי

---

154. סורה 58; 22.

155. סורה 60; 9.

ש[מייצגי ההגות האסלאמית] יילחמו בעבורם בקומוניזם במזרח התיכון, בעוד הם [אנשי השררה המבקשים להשאיר את המצב במתכונתו] נשארים בעלי השפעה, אינטרסים ומעמד.

אבל זו אחיזת עיניים! ההתערורות האסלאמית בדרכה לפסגה ולא ייתכן שמישהו יטה אותה, במרמה, ממטרותיה האמיתיות... ומטרותיה האמיתיות הן גירוש הקולוניאליזם מהאדמה האסלאמית ומימוש של צדק חברתי בשיטה האסלאמית, שהיא השיטה הצודקת ביותר שידעה האנושות.

ההתערורות האסלאמית לא תיתן לעולם אמון בקולוניאליזם ובתומכי הקולוניאליזם, ולא תיפול לעולם ברשתם הפרוסה, בידועה שאלו חבלי חנק או חבלי ציד. וכל מי שינסה להטות את הבשורה האסלאמית [לכך] שתשלים עם הרוע והעריצות בשם המלחמה בקומוניזם, עליו לדעת שזוהי בשורה מוצקה ועזה עד מאוד, ובכוחה [של ההתערורות האסלאמית] להתנער מן הרוע ולהמשיך בדרכה כשהיא טהורה ונקייה.

הגוש האסלאמי ידע כיצד להילחם בקומוניזם אולם לטובתו הוא, לא לטובת הקולוניאליזם ותומכי הקולוניאליזם. האסלאם מטיל חובה להיאבק בקומוניזם בשל האתאיזם שלו ובשל עריצותו, באותה מידה. זהו האסלאם כפי שמכירים אותו אלה הקוראים לאחוז בו.

זהו האסלאם, ועל יסודותיו אנו קוראים להקים את הגוש השלישי.¹⁵⁶ ואין גוש זה בגדר כותרת ושם בלבד ולא בגדר ברית מדינית [גרידא], ואין הוא [אך] בגדר קבוצת מדינות אשר מתכנסת היום ותיפרד מחר בהתאם לעמדות הבין-לאומיות ולאינטרסים הלאומיים.

156. קוטב קורא כאן להקמת גוש מדינות שלישי, נוסף על הגוש הקפיטליסטי- מערבי והגוש הקומוניסטי-מזרחי.

לא ולא, הגוש השלישי הוא רעיון וסדר וכיוון... הוא ארגון מחדש של המפה העולמית על בסיס משטר חברתי מוגדר, השונה במהותו מן המשטר של הגוש המזרחי ומן המשטר של הגוש המערבי. הוא מסוגל להעניק לאנושות עולם יותר טוב ממה שיכולים שני הגושים להגשים, ואפילו יותר טוב ממה ששני הגושים יכולים לדמיין! זאת תהיה תחייה חדשה. לא של העולם האסלאמי לבדו אלא של האנושות הדואבת, שהגוש המערבי הפך אותה לקבוצות של זאבים וכבשים, והגוש המזרחי – למחנה מעצר רב ממדים. האסלאם לבדו הוא המסוגל להפוך אותה לחברה אסלאמית מכובדת. ואולם איזה אסלאם? לא האסלאם של הלחשים והקמעות, אלא אסלאם המשטר והתפארת.

פרק ו: האמת מאחורי הגוש האסלאמי¹⁵⁷

טוב יהיה שנכיר את האמת מאחורי הגוש האסלאמי שאנו מטיפים לו ואת מטרתו האמיתית כדי שנוכל להתייחס אליו בשום שכל, ביושר ובגישה אופטימית.

הדבר שגרם לי לדבר באופן זה הוא מה שקראתי בעיתון אל-אהראם ביום חמישי האחרון מפי ד"ר אחמד זכי, ראש "המועצה על שם [המלך] פואד הראשון למחקרים טכניים", לאחר שבילה חודש בהודו ובפקיסטאן... וזה לשונו:

ההודים יודעים על מצרים ועל מדיניותה יותר ממה שחושבים המצרים. אבל הם מגלים רגישות רבה כלפי פקיסטאן ותמיד שאלו אותי: האם יש לוועידה האסלאמית תכלית? אמרתי להם: מטרת הוועידה היא מדינית ולא דתית, בשל סיבה פשוטה וברורה והיא שרוב האומות השוכנות מגבולות סין [במזרח] ועד האוקיינוס

157. [הערה המופיעה במקור הערבי] אלידעה, 22 באפריל 1952.

האטלנטי [במערב] הן אסלאמיות. ואמרתי להם: הערבים הם גוש קטן וכאשר הם חשים בחולשת מרכזם הם רוצים לבקש הגנה בגוש יותר גדול וזהו הגוש המכונה הגוש האסלאמי. וגם גוש זה בתורו יתייחס לעצמו בקרוב כגוש קטן ויבקש הגנה בגוש יותר גדול, והוא הגוש האפריקאי-אסיאתי, בפרט הודו וסין. ההתלכדות לגושים איננה דתית אלא היא התגבשות של אומות חלשות נגד הקולוניאליזם.

מן הפסקאות האלו עולה בבירור כי ד"ר זכי בפ¹⁵⁸ הושפע מסיפור הדת והפוליטיקה, ומכך שבין שתיהן קיימים הבדלים. זהו סיפור ידוע. הוא לא היה מושך את תשומת לבי אלמלא אדם בעל ידע ושיעור קומה כמו הד"ר זכי בכ היה מפטיר אותו בפשטות כה רבה. דבר זה מצביע עד כמה דמיונות שווה שאין להם אחיזה במציאות יכולים להיות נפוצים, באופן שבו הם הופכים שגורים בפני בעלי ההשכלה והבורים גם יחד.

ואולם בכל מקרה הדבר מספק הזדמנות לדון בעניין הקמתו של הגוש האסלאמי כפי שאלה המטיפים להקמתו מבינים אותו, או כפי שצריך שיבינו אותו. אנו חוזרים בפעם האלף על כך שהאסלאם אינו מכיר באגדה המציגה את הדת כדבר אחד ואת הפוליטיקה כדבר אחר. זוהי אגדה שהגיעה אלינו במסגרת הדברים שייבאנו מאירופה. שם אין אוחזים בדת הנוצרית, אפילו בתאוריה, והנצרות אינה כוללת הלכה [מחייבת],¹⁵⁹ אינה כוללת מערכת חברתית ולא מערכת בין-לאומית. משום כך [הנצרות] היא בסך הכול אמונה הכרתית. אשר לחברה האנושית, מה שמסדיר את קשריה החוקיים, החברתיים והבין-לאומיים אלה חוקים אחרים, שאין להם קשר לאמונה הנוצרית... במצב כזה אפשר לומר שהדת היא דבר

158. בתקופה המלוכנית במצרים היו נהוגים תוארי כבוד כמו באשא ו־בפ.

159. כלומר, לשיטתו של סיד קוטב הנצרות אינה מכילה כל מערכת חוקים וכללים.

אחד והפוליטיקה דבר אחר, ובמצב כזה מתקיימות ועידות דתיות וועידות פוליטיות.

ואולם באסלאם המצב שונה. האסלאם הוא אמונה שנובעת ממנה מערכת בין-לאומית, ואי-אפשר להפריד בו בין דת לפוליטיקה ולחברה. אין אסלאם בלי הלכה אסלאמית, בלי מערכת חברתית אסלאמית ובלי יחסים בין-לאומיים המתקיימים על יסודותיו. בכל הנוגע לאסלאם זהו דבר ברור, שאינו מצריך ידע רב ואינו מצריך מחקר מעמיק.

פליאה גדולה תהיה זו אם ידמה מאן-דהוא כי באסלאם יש הפרדה בין דת לשלטון, בין דת לפוליטיקה, בין דת למשטר חברתי או בין דת ליחסים בין-לאומיים. ופליאה היא אם יאמר על מדינה כלשהי שהיא מוסלמית כשחוקיה אינם מתבססים על ההלכה האסלאמית, כשמערכותיה החברתיות אינן נשענות על בסיס אסלאמי, כשיחסי החוץ שלה אינם מושתתים על חוקת האסלאם.

או אז [כאשר דבר זה יובן] ישתנו דבריו של ד"ר אחמד זכי בכ, והוא יאמר: "התכלית של הוועידה צריכה להיות אסלאמית". או אז תכלול [הוועידה] את הקשרים המדיניים, את המערכות החברתיות ואת קשרי האחוה אשר הופכים את המוסלמים יחדיו לאומה אחת ולמולדת אחת. כל מי שתוקף ולו שעל אדמה אחד [ממולדת זו] הריהו תוקף את כל המולדת האסלאמית כולה, ומי שתוקף [מוסלמי] אחד, תוקף את כל המוסלמים. זהו האסלאם כפי שמבינים אותו מפיצי בשורת האסלאם, ואין לכך משמעות אחרת בהגות האסלאמית.

האמת שמאחורי הגוש האסלאמי עמוקה יותר מאשר התאגדות [סתמית] לגוש [של מדינות] לשם השגת מטרות פוליטיות מוגבלות. היא בבחינת מחאה למען רעיון אחד, הצומח מאמת אחת, ליישומו של משטר חברתי עם מאפיינים מוגדרים אשר שונים מאוד

ממאפייני כל המשטרים האחרים השולטים כעת בעולם, ומאלו שהאנושות הכירה בזמנים עברו.

ההיחלצות מן הקולוניאליזם והמאבק נגד הקולוניאליזם הם סעיף אחד בתוכניתו של גוש זה. סעיף זמני שמימושו נועד לאפשר לגוש לקיים את שליחותו האנושית-העולמית. זו אינה תכלית התכליות ואין היא המטרה הראשונה והאחרונה. [רעיון] הגוש האסלאמי לא יוגשם אלא במימוש המערכת החברתית [האסלאמית] שתבדיל אותו מן הגוש המערבי ומן הגוש המזרחי במידה שווה. לא ייתכן לנתק מערכת זאת מאמונת האסלאם, ומימושה ייתכן רק בצלה של החקיקה האסלאמית.

לפיכך חייב הגוש האסלאמי להיות בעל ישות משלו ובעל חקיקה ומשטר משלו. זו אינה רק קבוצה של עמים מלוכדים מבחינה מדינית, אלא "התלכדות של אומות חלשות נגד הקולוניאליזם".

גוש אסלאמי זה יוכל לקיים יחסים בין-לאומיים עם אומות אפריקה ואסיה, הנלחמות בקולוניאליזם. זאת כיוון שיש לו ולאומות אלה מטרה אנושית צודקת, והיא המאבק נגד הקולוניאליזם. [עם זאת, שני הצדדים] אינם יכולים להתמזג זה בזה.

האסלאם מקנה לאומה המוסלמית את מאפייניה. הוא אוסר עליה להתמזג באומות שאינן דוגלות במשטר החברתי שלה ובאמונתה המוסלמית. עם זאת אין הוא אוסר עליה לשתף פעולה עם אחרים לשם הגשמת מטרה אנושית כללית. באותה מידה יכולים המיעוטים השונים לחיות בצלה, בשקט ובביטחון, כפי שחיו מאות בשנים.¹⁶⁰ האסלאם מטיל על האומה המוסלמית משימה נכבדה של פריסת חסות על האנושות ושל מלחמה נגד העושק בעולם. האמצעי של האומה המוסלמית להגשמת חובה עצומה זאת הוא ליכודה לגוש אחד, בעל אמונה אחת והלכה אחת, המקיים משטר חברתי אחד.

160. בני המיעוטים באסלאם חיו תמיד במעמד של בני חסות (אהל אל-ד'מה); הוטלו עליהם מגבלות שונות והם נאלצו לשלם מס גולגולת (ג'זיה).

האנושות כולה משתוקקת למשטר [חברתי] זה, שבו אין היא כפופה לשלטון קולוניאלי ואינה מייבאת משטר חברתי [כמו הדמוקרטיה המערבית] מעבר לגבולותיה. נוסף על כך, הגיע הזמן שנאמר לשיכורים הפחדנים החוששים מהמילה "דת" ורואים בה מעין צחות לשון דיפלומטית או שנינה חברתית, להמעיט בערך הסיכונים [שהם מייחסים] למילה זו.

הגיע הזמן שנאמר להם [לאותם פחדנים] ביחד: אדונים נכבדים, תפקידכם הסתיים! אנחנו נקרא בקול רם, בצורה גלויה וברורה, בלי היסוס ובלי חשש, כי האסלאם הוא האסלאם; מערכת שלטונית, מערכת חברתית וסדר עולמי. זאת משמעות הבשורה האסלאמית, והיא מכריזה זאת בלי לגמגם. רעיון הגוש האסלאמי לא יתממש עד אשר יטבול את כל פעולותיו ואת כל מטרותיו "בטבילה אשר לאלוהים, ומי טבילתו נאה משל אלוהים? [לו עובדים אנו]".¹⁶¹

אין לנו עניין להתווכח או לרמות מישהו. הרוצה להתפייס עמנו על בסיס זה, [יבוא ו]יתפייס. הרוצה להסתכסך עמנו על בסיס זה, [יקום ו]יסתכסך. "...אלוהים אדון לדברו, ואולם מרבית האנשים אינם יודעים".¹⁶²

פרק ז: הבה נכיר את עצמנו¹⁶³

כיום יש בארץ ועדות המניחות את היסודות לעתיד העם הזה. יש ועדה [לניסוח] חוקה, וועדה למדיניות חינוך, ועדה לפיתוח

161. פְּרַפְרוּזָה של קוטב על הפסוק מסורה 2; 138.

162. סורה 12; 21.

163. [הערה המופיעה במקור הערבי] **אלי־דעה**, 24 במרץ, 1953. חשוב לציין שזהו המאמר הראשון מבין המופיעים כאן שנכתב אחרי מהפכת הקצינים החופשיים (23 יולי 1952). בתקופה זאת היו יחסי "האחים המוסלמים" וקציני המהפכה טובים, וסייד קוטב עצמו נכה בכמה ישיבות של מועצת המהפכה.

הכלכלה הלאומית... וכיו"ב. כל הוועדות האלה צריכות להשיב קודם כל על השאלה: מי אנחנו?

הן צריכות להשיב על שאלה זו לפני שתתחלנה לנקוט מדיניות כלשהי או תיזומנה פרויקט כלשהו, או תעשינה צעד כלשהו. שהרי לאור התשובה לשאלה זו ניתן יהיה להגדיר את הפתרון, להתוות את התוכנית ולבנות פרויקטים. טיב התשובה הזו ישפיע באופן מכריע על טיב המדיניות, התוכנית והפרויקטים. מי אנחנו?

האם אנחנו עם מבודד הנמצא מתחת לקו הרוחב 23? האם אנו עם גבולותיו הם גבולות עמק הנלוס? האם אנו עם מצרי ערבי, הקשור בקשרים עם האומה הערבית?¹⁶⁴ ומה טיב הקשרים האלה? האם אנחנו עם מצרי-ערבי-אסלאמי עם קשרים לעולם האסלאם? ומה טיב הקשרים האלה?

כל זה בהיבט הגאוגרפי והבין-לאומי. בדומה לכך אפשר להתייחס לנושא מן ההיבט החברתי-דוקטרינרי. האם אנו עם קפיטליסטי? או שמא אנו עם סוציאליסטי? או שאנו עם אסלאמי? אלה אסכולות חברתיות, שלכל אחת מהן יש קווי יסוד משלה, ולכל אחת מהן יש רכיבים משלה ותכונות ייחודיות משלה. למרכיבים ולתכונות האלה יש תפקיד בקביעת טיב השלטון ואופן חלוקת העושר שבו, על יחסי הייצור, על דרכי החינוך וההוראה שבו, על הרציונל שמאחורי החקיקה, וכן על מקורות החקיקה. שטות היא לנסות ולבנות מחדש מולדת בלי להגדיר את קווי היסוד של בנייה זו ובלי שנשאל את עצמנו על אודות טיב המולדת

164. קוטב מנהל כאן דיאלוג עם כמה מהמגמות הלאומיות שקודמו במצרים בעת החדשה: המגמה הטריטוריאליסטית, שקבעה כי מצרים היא יחידה לאומית ייחודית בגבולות עמק הנלוס, המגמה הפן-ערבית, שטענה כי מצרים היא חלק מהעולם הערבי, והמגמה הפן-אסלאמית, שראתה במצרים חלק מעולם האסלאם.

שאנו מנסים לבנות, או על טיב החברה שאנו מנסים להקים ועל אופן המחשבה שאנו מכשירים בעבור החיים בחברה זו. מי שמנסה לבנות בית, אינו מתחיל לבנות אותו לפני שהוא קובע את התכנון ההנדסי. קל וחומר מי שמנסה לבנות מולדת ולחנך עם, ולהתוות עתיד.

משום כך, התשובה לשאלה זו היא אכן הפינה בבניית העתיד כולו, אם חפצים אנו לשים קץ למדיניות האלתור שאפיינה את התקופה הישנה [המלוכנית], ואם רוצים אנו שהתקופה החדשה תתאפיין באופי חדש.

זוהי אמת אחת; ויש אמת נוספת, שראוי שאלו המנסים להשיב על שאלה זו, ייקחו אותה בחשבון. יש מציאות קבועה בחיי הארץ הזו, שאין זה מן החוכמה להתעלם ממנה, שכן התעלמות פירושה התנגשות בחוקי הטבע. מציאות זו משמעה שלעם הזה יש אופי קונקרטי, היסטוריה קונקרטית, אמונות קונקרטיות, פילוסופיה קונקרטית ותפישה קונקרטית של החיים. כשבאים להשיב על שאלה זו, אין להתעלם מכל אלה, ואין לנסות לכפות פילוסופיה זרה על עם זה. זאת משום ששימתו של מכוון החוקה, או של מעצב מדיניות החינוך וההוראה, או של מעצב המדיניות הכלכלית – איננה כפיית אמונות ורעיונות ופילוסופיות ושאיפות אישיות על כלל העם. משימתם מתמצה בעניין אחד, והוא – מימוש הזהות השורשית של העם ותפישת החיים שלו, בחוקה שלו, במדיניות החינוך שלו, ובמפעלי הכלכלה שלו.

התעלמות מאמת זו תצמיח רק נזק – תהיינה השאיפות שאותן רוצים לכפות טובות כשלעצמן ככל שתהיינה – מפני שהכוחות החבויים בעם יפעלו בכל מקרה. הניסיון לדכא אותם, או לכפות עליהם לפעול באופן הנוגד את טבעם, לא יובילו לדבר מלבד להתנגשות בין הכוחות האלה ובין המגמות המערביות שאותן רוצים לכפות.

כמו כן, התעלמות מהעובדות הקבועות בחיי העם הזה תתקבל בהתנגדות ובסלידה, או לחלופין בהפרדה מוחלטת בין נפש העם ובין אלו האחראים להכוונה ולפעולה, והדבר לא יביא תועלת לאיש, שליטים או נשלטים.

היה מובן כי ועדת החוקה, ועדת החינוך וועדת פיתוח הכלכלה הלאומית יציגו את השאלה הזו וישיבו עליה לפני שכל אחת מהן תתחיל בעבודתה. שהרי זכויות היסוד בחוקה, עיצוב מדיניות החינוך והפרויקטים הכלכליים תלויים בהכרח בטיב התשובה לשאלה זו, מאחר שהחוקה היא זו אשר מסדירה את היחסים היסודיים בין התושבים.

יחסים אלה מושפעים מהאסכולה החברתית שהמדינה מאמצת, בהתחשב בכך שהחינוך הוא האמצעי להכשרת האדם המתאים לחברה שיש לקבוע את צורתה, ובהתחשב בכך שהמדיניות הכלכלית אינה אלא יישום בפועל של המדיניות החברתית.

ייתכן שעלה בדעתן של ועדות מרכזיות אלה שניתן להתעלם מנקודה עיקרית זו ולהמשיך במלאכה, ורק לאחר מכן לקבוע את המדיניות. ואולם זוהי גישה תמימה ומנוגדת לעובדות, והיא איננה הולמת את החשיבות הטמונה בעבודת הוועדות האלה.

לא ניתן לפתוח שום דיון בלא לקבוע את סוג המשטר, ובלי להגדיר את טבעו של העם ואת צביונה של החברה שבעבורה רוצים להתוות מדיניות. כל דבר ניתן לייבא מהחוץ לבד מקווי היסוד האלו, אשר צריכים לנבוע מהמציאות של כל עם ואי־אפשר לתפור אותם טלאי על טלאי.

הוועדות האלה עודן בראשית דרכן, ולכן מוטב שתשלמנה את החסר ותתמודדנה עם המציאות באומץ ובמסירות, ללא נטיות לב אישיות. ראוי שכל אדם ישתחרר מפניותיו האישיות בבואו לדון בעתידה של אומה ויכריע בעניינים אלה בהתאם לאופי האומה ולמציאות שלא ניתן להתכחש לה.

הדברים האלה שאנו אומרים הנם מובנים מאליהם, ולא היינו צריכים לדבר עליהם כלל. ואולם מה בידינו לעשות [שעה] שבארץ זו הדברים המובנים מאליהם מצריכים דין ודברים ויכוחים ארוכים.

פרק ח: היכן הדרך¹⁶⁵

בכל יום מתחזק ביטחוני באמונה הזו: שהאומה הזו תגיע להישגים בעלי ערך רק כאשר תחנך את נפשות אנשיה, שכלם וגופם, חינוך ללא דופי. כאשר כל פרט באומה יתחנך בסביבה רגועה ויציבה, בעלת מטרות מוגדרות. כאשר כל פרט באומה יהפוך ליחידה שלמה, חזקה, בעלת אמונה, בעלת דרך ובעלת מצפון.

בכל יום אני מאבד את ביטחוני בתנועות העממיות המקימות רעש גדול ובשאון שהן מעוררות לפתע, שאון שממהר להתפוגג. אני מאמין בעם ומאמין במיוחד בעם המצרי. אך התנאים הסביבתיים הגרועים שהעם הזה שרוי בהם אינם מניחים לתכונות הטובות שלו לפעול לבדן. אלף ואחת מחלות פוגמות בהתהוותו של העם הזה.

משום כך, החינוך של העם הזה צריך להיות חינוך שלם ונקי כדי שתכונותיו הטובות תיִתנה את פריין במלואו.

התנאים שהעם הזה שרוי בהם הנם קשים ומתישים. הוא זקוק למאגר עצום של תעצומות נפש כדי להיאבק בתנאים האלה ולהתגבר עליהם. אך תעצומות אלה, מפאת צוק העתים, אינן נמצאות ברשותו כעת. כך העם הנכבד הזה, בעל התכונות הנעלות והאציליות, נכנס לתוך 'מעגל קסמים': הוא זקוק לכוח [נפשי רב] כדי להיאבק בתנאים הגרועים שהוא שרוי בהם, אך התנאים הגרועים אינם מאפשרים לו להשיג את הכוח הזה... כאן מגיע

165. [הערה המופיעה במקור הערבי] אלידעיה, 27 בנובמבר, 1951.

תפקידו של החינוך העצמי בסביבה¹⁶⁶ מיוחדת ובריאה שמאפשרת להתנגד לחברה, מאחר שבנסיבות אלה החברה היא גורם רע. [הסביבה החברתית] היא גורם ממית, גורם מתיש, ואילו בסביבה המיוחדת – שם ייתכן חינוך שלם, חזק, חינוך שמאגד בתוכו את כל הגורמים הטובים ואת כל יסודות הכוח. בהדרגה מוצא היחיד את עצמו, ואז הוא מצטרף לאחרים החולקים אתו את תחושותיו. כך נוצר כוח מלוכד המסוגל להיאבק בתנאים הגרועים כדי להתגבר על לחץ הסביבה.

במצב זה מתגלים יסודות ההתנגדות שהחברה לא הצליחה להתישם ושהתנאים הסביבתיים לא הכניעום. זאת מכיוון שהיחידים התלכדו ויש להם כעת מטרה ודרך.

סביב כל רעיון הגון וכל עיקרון ישר יש תולעים רבות [המכרסמות בו], תולעים טפילות, מטפסות... מאחר שהעם לא קיבל חינוך שלם ויציב המבהיר לו את מטרותיו, אין הוא דורך על התולעים הטפילות באופן שיחיה בו את הרעיונות הנכבדים והעקרונות הגדולים; ואין הוא שובר את אלה המתבדחים בשעה שראוי להיות רציני, ולא את המפיקים רווחים בשעה של הקרבה עצמית.

התולעים הטפילות, בשל טבען לנוע מהר ולזהם, אינן משאירות שום דבר נקי. כל הדברים המקודשים מזדהמים... כל הנושאים החשובים מתגמדים... וכל האיסורים זוכים ליחס מזלזל. כך [קורה] שהעם שם פעמיו לעבר המטרות הנעלות ביותר כשהוא גורר את רגליו בבוץ ובטומאה, וצועד אל התכליות החשובות ביותר כשהוא מבלבל דברים ולועג.

166. קוטב משתמש כאן במילה מְחַדָּן, שפירושה מדגרה.

קחו לדוגמה את המאבק העממי בקרב על החירות בימים האלה,¹⁶⁷ מאבק הראוי ליחס רציני, לתשומת לב ולשיקול דעת. מאבק שהיה יכול להבטיח טיהור והתעלות מעל ללעג, לקלס ולזוהמה. ומה אנו רואים? אנו רואים ידיעות בעיתוני הארץ הזו על "גדוד שפופו"¹⁶⁸ הכובש את כיכרות קהיר! ועל האמנית אחסאן עבדו המשתתפת במערכה על החירות, ועל "המנהיגה" דריה שפיק¹⁶⁹ אשר עומדת לצד הגברים כתף־אל־כתף.¹⁷⁰

ומה אתה שומע? אתה שומע בתחנת השידור המצרית קולות רכים ונרפים, רוויים בטומאה ובשיקוץ, הלועסים את ביטויי הלאומיות והמאבק. כאילו נגזר על העם הזה לשמוע את הקריאה למאבק ולג'האד מתוך טומאת בתי ההוללות, בלשונות של הפקרות ובמנגינות רכרוכיות, נשיות.

מה זה? מה זה? מי אמר לעם הזה שהוא יכול להיכנס למערכה – מערכה לחיים ולמוות – עם התחננות כזו ברוחו, עם טומאה כזו בנפשו, ועם התפוררות כזו של הווייתו? המאבק זקוק לקשיחות ולרוח של הקרבה עצמית, אשר נובעת אך ורק מתוך אמונה [דתית]. מי אמר אפוא לעם הזה שהוא יכול להיכנס למערכה על השחרור, בזמן שהנשים הריקות וקלות הדעת עוסקות בהפצת טומאה ברוחו ובנפשו? מי אמר לעם הזה שהוא יכול לנהל מערכת שחרור ולהיכנס אליה בנפש אכולת תאוות, ובגוף נסער מרוב יצרים?

167. [הערה המופיעה במקור הערבי] היה זה לפני 16 שנה. [הכוונה, כנראה, למאבק בכריטים].

168. מחמוד שוכו (1912-1985) שחקן וזמר מצרי.

169. דריה שפיק (1908-1976) ממנהיגות התנועה הפמיניסטית במצרים.

170. זו כנראה הערה סרקסטית המתייחסת לאמנים ולבדרנים שהיו בחדשות באותן שנים, שנות המאבק בכריטים למען עצמאות מצרים.

אני ראיתי במו עיני, בכינוס הכללי שערכה ועדת האמנה הלאומית, באולם המרכז הכללי של אגודות הצעירים המוסלמים: ראיתי בחור שכולו נלהב להכניס לרשימת הנואמים שם של אישה שלא נכלל בה, בחור שיכור, שעניו האדימו משכרות. ריח פיו היה בלתי־נסבל והתלהבותו לא נתנה לו מנוח. הוא קם ועמד ועבר ממקום למקום כדי לאפשר לאישה הזו לנאום. לשם מה כל זה? משום שמצרים לא תיאבק אלא כאשר הנשים הריקות וקלות הדעת תעמודנה לצד הגברים בהפגנות ובהתכנסויות. משום שהלוחמים לא ייצאו לשדה הקרב אלא כשבגופם תוצת שלהבת היצר.

מי אמר לעם הזה כי זוהי הדרך? אמרו לו כך אלה שדעתם נתונה רק לדבר אחד: להחניף ליצרים הנחותים ביותר ולתשוקות התפלות ביותר. והעם הקשיב לדברי החנופה האלה, מפני שלא קיבל חינוך שלם ויציב שילמד אותו מהי גדולה בשדות הקרב של הגדולה ויציב לו מטרות ברורות ודרך ערוכה.

כאן מתגלה הערך של סביבה רגועה ויציבה השולטת ברוח, במחשבה ובגוף, המסייעת לכל יחיד להתגבר על חולשתו, במקום לטפח בו את החולשה; המאפשרת לתכונות אופיו הנכבדות והנעלות של האדם להוביל אותו, במקום שיתרוצץ, מכוסה עיניים, בתוך ההמולה! על מנהיגי הדור החדש מוטלת אחריות גדולה, לבל יהיו כמו קודמיהם, מנהיגי הדור הזקן. עליהם לנסות ולחנך את העם, ולא להתמקד רק בסיפוק תשוקותיו ויצריו... זהו עם טוב, עם אציל, עם מושרש. אך מאות גורמים שליליים חברו נגדו.

אין מנוס מבנייתו מחדש בצורה בריאה ואיתנה, כדי שניכנס למערכות השחרור בתקיפות. אין זו מערכה אחת אלא מערכות רבות, והעם לא ינצח בהן אלא כאשר יתגבר על חולשתו, ויתגבר על תאוותיו ועל יצריו, ורק כאשר יכיר את המטרות ואת הדרך.

אני יודע שאני מטיל את האשמה על ההנהגה, אולם אין הנהגה שראויה לכבוד אם היא אינה מסוגלת לרומם את העם אליה ולטהר אותו, במקום להסתבך יחד אתו בתסבוכת שנגרמה עקב הגורמים השליליים האופפים אותו מזה מאות שנים.

אנו זקוקים למנהיגים [אפורים]: ללא פאר, ללא מוניטין וללא ברק. אנו זקוקים לחיילים אלמונים, ללוחמים הנכונים להקריב את עצמם באמת, כאלה שאינם מעוניינים כי ההמון יריע להם ואינם מעוניינים בפרסום שמותיהם ותמונותיהם בכל מקום... [אנו זקוקים לאנשים] המעוניינים בדבר אחד – לחנך את העם הזה ולהכשיר אותו באופן שלן, יציב, חזק ואיתן.

עד שיימצאו מנהיגים אלה, עד שיתרבו בוגרי בתי הגידול האלה של יושר ושל טוהר... עד שיימצאו אלה וגם אלה, אנו לא נטיף לשקט, לשלווה ולהמתנה... כלל לא! שכן, האירועים מתרחשים במהירות גדולה.

ילך כל אחד בדרכו, והעם הזה יפעל וירבה בעשייה, כן! עשייה! על אף כל הסכנות והעובדה שהדבר ינוצל על-ידי הליצנים, ועל-ידי המכים בתוף, והמחללים בחליל, ומקימי השאון, והמבקשים להפיק תועלת מרגשות העם או לזכות בתמיכתו בעורמה.

ואולם העם הזה יכול להיות בטוח כי הניצחון האמיתי לא יגיע בלי שיִטָּהר. ובלי שתהיה לו הנהגה רוחנית אשר תנסה להעלות אותו לרמתה ותפעל למען חינוכו המלא; הנהגה בעלת מטרה שהיא מעבר לריצוי ההמונים ומעבר לחנופה אליהם – מטרה תמידית שאליה היא פונה בכוח, בביטחון ומתוך שכנוע עצמי, גם אם ההמונים יפנו לה עורף.

וזהו הדרך...

פרק ט: אל המתקשים לשאת בנטל

מלחמת הקודש¹⁷¹

"הוי המאמינים, כאשר אומרים לכם, צאו למלחמה למען אלוהים, מדוע זה תכרעו תחתיכם בכבודות? האם ישביעו חיי העולם הזה את רצונכם במקום העולם הבא? הן תענוגות העולם הזה קצרי מועד הם לעומת העולם הבא."¹⁷²

מלחמת הקודש חובה היא על המוסלמים, גם כאשר מספר אויביהם גדול פי כמה ממספרם – והם מנצחים, בעזרת האל, את אויביהם. אחד מהם שקול כנגד עשרה אויבים, או במקרה הגרוע ביותר, שקול לשניים. חובת מלחמת הקודש, אם כן, אינה תלויה בשוויון כוחות חיצוני בין המאמינים לאויביהם. די למאמינים שיכינו כוחות ככל שיוכלו,¹⁷³ שיבטחו באלוהים, שיהיו איתנים במהלך הקרב ושיחזיקו בו מעמד. כל השאר באחריותו של האלוהים. זאת מכיוון שיש להם כוח אחר [רוחני, המוסיף להם כוח] מלבד הכוח החומרי הגלוי.

"הו המאמינים, כאשר אומרים לכם, צאו למלחמה למען אלוהים, מדוע זה תכרעו תחתיכם בכבודות? האם ישביעו חיי העולם הזה את רצונכם במקום העולם הבא? הן תענוגות העולם הזה קצרי מועד הם לעומת העולם הבא. אם לא תצאו, יעניש אתכם עונש כבד, ויחליפכם באנשים אחרים. לא תוכלו להזיק לו כמלוא נימה, כי אלוהים כלי-יכול."¹⁷⁴

171. ג'האד.

172. סורה 9; 38.

173. בקוראן יש פסוק הממריץ את המוסלמים למלחמה (סורה 8; 60): "הכינו כוח לקראתם ככל שתוכלו, וסוסי רתומים לקרב, אשר בהם תזרעו מורא בלב אויב אלוהים ואויבכם...". המילה הראשונה בפסוק זה (הכינו) מופיעה בסמלם של "האחים המוסלמים".

174. סורה 9; 39-38.

לשליח האלוהים, ברכת אללה ושלומו עליו, נודע כי הביזנטים התאספו נגדו בשולי חצי־האי הערבי, באל־שאם,¹⁷⁵ וכן ש[הקיסר] הרקליוס נתן לאנשיו שכר של שנה שלמה [כדי להמריצם לקרב]. אליהם הצטרפו השבטים הערביים לח'ם, ג'זאם, עאמלה וע'סאן. [הנביא] גייס את האנשים [המוסלמים] כדי להילחם בביזנטים, והוא, ברכת אללה ושלומו עליו, בדרך כלל כשהוא יצא לקרב, הסתיר זאת באמצעות קרב אחר [שנועד לשמש פעולת הסחה]. אולם על קרב זה¹⁷⁶ הוא הכריז בגלוי. זאת בשל אורכה של הדרך ובשל התנאים הקשים בעונה זו [של השנה], שבה החום להט, הצל היה נעים, התמרים הבשילו והאנשים העדיפו להישאר במקומם. אז החלו להופיע בחברה המוסלמית תופעות של פחד והיסוס, וגם המתחסדים¹⁷⁷ מצאו את ההזדמנות לרפות את ידי האנשים. כך הם אמרו [למאמינים]: אל תתגייסו בשיא החום. הם הפחידו את האנשים מקשיי הדרך הארוכה והזהירו אותם מכוחם של הביזנטים. הגורמים הללו השפיעו על כמה מהאנשים להימנע מלהתגייס. על המאחרים להתגייס איימו בעונש המוטל על מי שמתמט ממלחמת קודש למען אלוהים. [כמו כן] הזכירו להם את הניצחון שנתן אלוהים לשליחו בטרם הצטרף אליו מי מהם, [והזכירו להם] שהוא יכול להנחיל לו שוב ניצחון, בלעדיהם. כל מה ששיגו במקרה כזה יהיה אשמה בהשתמטות ובאי־מילוי החובה [הדתית]. זה הרפיון שנגרם על־ידי [הנאות] העולם הזה, התאוות הארציות והדמיונות הארציים. זה הרפיון שגורם הפחד מפני המוות, הפחד מפני [אובדן] הרכוש, הפחד מפני [אובדן] התענוגות והנאות. זה

175. אל־שאם – כינוי מקובל לאזור ששטחו נחלק כיום בין סוריה, לבנון, ארץ ישראל וירדן.

176. [הערה במקור הערבי] הפשיטה על תבוכ.

177. מְנַאפְקוֹן.

רפיון הנוחות והרווחה והיציבות. רפיון "האני" המתכלה, "הזמן" המוגבל, והמטרה המידית. רפיון הבשר, הדם והעפר.

ההתגייסות למלחמת קודש למען האלוהים היא השתחררות מהכבלים הארציים, התעלות מעל רפיון הבשר והדם ומימוש המשמעות העליונה של האדם. היא העדפת הכיסופים מרקיעי השחקים בישותו של האדם על פני הכבלים והצרכים הגשמיים. היא פנייה לעבר הנצחיות שאין לה גבולות והינצלות מפני הכיליון המגביל.

אדם בעל אמונה באלוהים אינו משתמט ממלחמת קודש למענו, אלא אם יש פגם בדתו וחולשה באמונתו. לכן אומר שליח האלוהים, תפילת אלוהים וברכתו עליו: "מי שמת בלי שיצא לקרב, ולא התכוון לצאת לקרב, מת מוות של מתחסדים".¹⁷⁸ ההתחסדות היא פגם באמונה המונע ממנה להיות תמה ושלמה. היא משתקת את מי שטוען שהוא מאמין במלחמת קודש למען אלוהים, בשל פחד ממוות או ממחסור. והרי מועדי החיים והמוות וכן הפרנסה הם מאת אלוהים, שכן הנאת העולם הזה קצרת מועד היא לעומת העולם הבא.

"אם לא תצאו, יעניש אתכם עונש כבד, ויחליפכם באנשים אחרים. לא תוכלו להזיק לו כמלוא נימה, כי אלוהים כלי-יכול".¹⁷⁹ הפנייה הזו היא לאנשים קונקרטיים במעמד קונקרטי, אך המשמעות שלה כללית לכל בעלי האמונה באלוהים. העונש המאיים עליהם איננו רק ייסורי העולם הבא, אלא גם ייסורי העולם הזה.

---

178. נפאק – כלומר אמונה לא-שלמה ולא-אמיתית, פסיחה על שתי הסעיפים. נחשב לסוג של כפירה, וראו לעיל, הערה 70. ציטוט זה הנו חדית' ידוע הלקוח מספר החדית'ים של אבו אל-חסין מסלם, סחיח מסלם, בפרק כתאב אל-אמארה [ספר האמירות]. http://library.islamweb.net/newlibrary/display_book.php?flag=1&bk_no=53&ID=5764.

ייסורי ההשפלה של אלה שמשמטמים ממלחמת קודש וממאבק, ו[ייסורי] הכניעה לאויבים ושלילת ההצלחה. ועם כל זאת, הם [המשמטמים] מאבדים, בנפש וברכוש, כפליים ממה שהיו מאבדים אילו יצאו למאבק ולמלחמת קודש. הם מקריבים על מזבח ההשפלה כפליים ממה שהכבוד היה דורש מהם, לו היו נכונים להקריב עצמם למענו. כל אומה שעזבה את מלחמת הקודש, האלוהים הטיל עליה ביזיון, והיא שילמה באונס ומתוך כניעה לאויביה כפליים ממה שהיה דורש ממנה המאבק באויב.

***

"לו היה זה רווח קל להשגה ומסע נינוח, היו באים בעקבותיך, ואולם ארוך מנשוא היה המרחק בעיניהם. יישבעו באלוהים, לו יכולנו היינו יוצאים עמכם. בכך ימיטו עליה על עצמם, כי אלוהים יודע כי כזב בפייהם".¹⁸⁰

אילו היה עניין [מלחמת הקודש] קשור ברווח קל שניתן להשיג בעולם הזה, ובמסע קצר שתוצאתו [הטובה] מובטחת, הם היו באים בעקבותיך! אבל מדובר בדרך ארוכה ומתישה, שהיא מעבר ליכולתם של חלשי האופי וחסרי הנחישות; [מדובר] במאמץ כבד, שהוא מעבר ליכולתם של בעלי רוח חלשה ולב תשוש... באופק גבוה מדי, שהחלשים וחסרי שאר הרוח יתקשו להגיע אליו.

רבים הם אלה המזלזלים בדרך העולה אל האופק הנכבד. רבים הם אלה אשר הדרך הארוכה מתישה אותם, והם נשארים מאחורי השיירה. הם נמשכים למטרה חולפת תפלה, או לשאיפה זולה. יש בני אדם רבים כאלה, בכל זמן ובכל מקום; לא מדובר במיעוט מקרי, אלא במודל נפוץ.

הם חיים בשולי החיים; גם אם נדמה להם שהשיגו איזו תועלת או שאיפה, ונמנעו מתשלום מחיר יקר [של מלחמה מתישה], הרי שהתשלום המועט לא יכול לקנות דבר, לבד מן התפל והזול.

***

כמה מבין הנמנעים והנשארים מאחור פנו לאחוז במקל באמצעו, כדרכם של המתחסדים בכל זמן ובכל מקום.¹⁸¹ המניפולציה שלהם פעלה נגדם כבומרנג, כאשר האלוהים הטיל על שליחו להודיע כי תרומתם הכספית אינה מתקבלת אצלו. זאת משום שהם תורמים מתוך צביעות ופחד ולא מתוך אמונה וביטחון. גם אם הם תורמים מרצונם, כתחבולה שנועדה להוליך שולל את המוסלמים, או שהם תורמים באי־רצון מתוך פחד שעניינם יתגלה, בשני המקרים [תרומתם] אינה מקובלת, אין עליה גמול, והיא אינה נחשבת אצל האלוהים.

אנשים אלה מייצגים מודל של היעדר נחישות וחולשת רצון. רבים הם הנזהרים מתלאות וסולדים מעבודה קשה, ומעדיפים את המנוחה קלת הערך על פני העמל המכבד את בעליו, ואת הביטחון הירוד על פני הסכנה יקרת הערך. הם נופלים מותשים, מאחורי שורות [הלוחמים] המעולים, המתקדמים, המכירים את המחיר שיש לשלם על הפצתה של בשורה.¹⁸² אך שורות אלה נמצאות בדרכן המלאה מכשולים וקוצים, כי הן מבינות בתת־ההכרה שהמאבק בקשיים ובקוצים מובנה בטבע האדם ושהוא נעים ויפה יותר מהנטייה להשתמט, להשתרך מאחור ולהתבטל בעצלנות, דברים שאינם ראויים לגבר.

---

181. כלומר: הם מנסים גם להיראות כמי שתומכים ביציאה לג'האד, וגם להימנע מהמסע הקשה של הלחימה.

182. דעה, מושג אסלאמי המתייחס להפצת בשורת האסלאם.

הפצת הבשורה זקוקה לאנשים בעלי אופי קשוח, ישר, יציב ונחוש, שיעמדו איתן במאבק הארוך והקשה. שורת הלוחמים הזרועה חלשי אופי ונרפים לא תעמוד בקשיים, מפני שהללו ייטשו אותה בשעה הקשה ויפיצו בשורת [הלוחמים] את [רוח] התבוסה, החולשה והמבוכה. אלה שמחלישים ומשתרכים – צריך לפלוט אותם הרחק משורת הלוחמים כדי לשמור על [הלוחמים] מפני [רוח] הרפיון והתבוסה. יש להישמר מכל גילוי של סלחנות כלפי המשתרכים מאחורי שורת הלוחמים בשעה הקשה, ואחר כך חוזרים אליה בשעת הרווחה. בכך הם גורמים עוול לכל שורת הלוחמים, ולבשורה שהם נאבקים קשות למענה.

***

מאחורי האהבה לחיי נועם והעדפת השלווה, יש חוסר נחישות, רוח של שפלות, התקפלות וברירה מעימות.

***

בשדה הקרב של החיים ובזירת ההיאבקות של ההיסטוריה התעצבה האישיות המוסלמית. יום אחרי יום ואירוע אחרי אירוע, צמחה אישיות זו והתבגרה ותוויה הלכו והתבהרו. החברה האסלאמית שנוצרה מאישיות זאת הופיעה בעולם, בין שאר החברות, כשהיא נושאת את מרכיביה ואת ערכיה ומאפייניה הייחודיים.

האירועים הקשו על החברה [החדשה ו]המתפתחת עד כדי כך שלעתים הגיעה למצב של מחלוקת פנימית. המחלוקת, כמו פעולת זיקוק הזהב, מפרידה בין המתכת הטהורה ובין הפסולת המזויפת. היא חושפת את האמת שבנפש האדם ואת המתכת שממנה היא מורכבת באמת, כך שהיא מפסיקה להיות תערובת בעלת ערכים לא ידועים.

הקוראן הנכבד הורד [מהשמים] בזמן הניסיון הזה או לאחר סיומו. הוא מתאר את האירועים ומטיל עליהם אור, וכך נחשפות

כל העמדות, התחושות, הכוונות וצפונות הלב. לאחר מכן הוא פונה אל הלבבות, כשהם חשופים ועירומים מכל כסות והסתר, וחש בהם את אזורי הרגישות, ההשפעה והתגובה שלהם [לדברי האמת שבו]. הוא מחנך אותם [את הלבבות] יום אחר יום, אירוע אחר אירוע, ומסדר את ההשפעות ואת התגובות שלהם בהתאם לשיטתו, שבה רוצה האלוהים.

האלוהים לא השאיר למוסלמים את הקוראן (המוריד משמים איסורים, חוקים והוראות) בבת־אחת, אלא כפה עליהם ניסיונות, ייסורים, מחלוקות ומבחנים. האלוהים ידע שהטבע האנושי לא עוצב באופן מושלם ולא הבשיל באופן מלא. הוא לא יהיה שלם וישר דרך ללא חינוך מעשי־ראלי כלשהו. חינוך שיחפור בלבבות ויחרות בעצבים, ייקח מן הנפשות וגם יעניק להן בשדות הקרב של החיים ובזירות ההיאבקות של האירועים. הקוראן הורד כדי לגלות לנפשות האלה את אמתות האירועים ואת משמעותם וכדי לפנות ללבבות כשהם מתלהמים באש המחלוקת, לוהטים בחום הניסיונות, קלים לחישול, ניתנים לעיצוב.

האלוהים לא הניח לרגשות לבדם לחנך את המוסלמים ולהבשיל את אישיותם המוסלמית, אלא כפה עליהם ניסיונות מעשיים וניסיונות אשר נוטלים מהם ומעניקים להם. כל זאת מתוך החוכמה שברשותו, שהרי מי כמוהו מכיר היטב את יציריו. הוא עדין ובעל ניסיון, וזה החינוך האמיתי.

ראוי שנקדיש זמן ארוך לחוכמה זו, נלמד אותה ונתבונן בה, ונבין את אירועי החיים והמבחנים שלהם לאור הידע וההבנה האלה. חוכמת החינוך למלחמת קודש למען האלוהים.

גזרת הגורל של האלוהים היא השולטת באירועים ובגורלם [של בני האדם]; היא מובילה אותם בדרך המותווית מראש אל הסוף הבלתי־נמנע. המוות או ההרג הם גורל שאין מנוס ממפגש

עמו במועד שנקבע, מועד שאינו מקדים או מתאחר אפילו רגע. אין תועלת בכריחה מפני הגורל החתום, שאין להימלט ממנו. אם בני אדם בורחים, הם פוגשים את המוות שנגזר עליהם במועדו הקרוב. כל מועד בעולם הזה הנו קרוב, וכל טובת הנאה חסרת ערך. אין מושיע מפני אלוהים ואין מונע את קיום רצונו, אם לרע ואם לחמלה. אין לבני האדם אדון ואין להם תומך, לבד מן האלוהים אשר מגן עליהם ומציל אותם מגזרת הגורל האלוהית.

***

נכון, קיימת חולשה אנושית. בני האדם אינם מסוגלים להיוושע מהחולשה האנושית ומהרגשות האנושיים שלהם. [לכן] אין הם נדרשים לחרוג מגבולות היכולת שנקבעה לבני אדם ולא להחסיר מהסגולות והמאפיינים המיוחדים שלהם. לכן ברא אותם אלוהים כך שיישארו בני אדם ולא יהפכו למין אחר, לא מלאכים ולא שטנים, לא בהמות ולא אבנים.

בני האדם מלאי חרדה ומצוקה קשה ומרגישים רתיעה מן הסכנה אשר מעבר ליכולת [האנושית]. אבל המאמינים – למרות כל זאת – נשענים על המשענת האיתנה שמחברת אותם בחוזקה לאלוהים ומונעת מהם להיכשל; [משענת] אשר מחדשת בתוכם את התקווה ושומרת עליהם מפני הייאוש.

יקרה שנסתכל בעצמנו ונראה: פעם תקפה אותנו חולשה, פעם נרתענו, פעם נבהלנו, ופעם קצנו באימה ובסכנה ובמצב הקשה ובמצוקה. [למרות זאת] אסור לנו להתייאש מעצמנו; אסור לנו לפחד ולחשוב שאבדנו. אסור שנחשוב כי לנצח לא נהיה מוכשרים להתמודד עם משימה גדולה. אבל בה בעת אסור לנו להישאר חלשים ולהצדיק מציאות זו, [הצטדקות שהיא חלק מן] הטבע האנושי. עלינו להתמיד בכך, [ולזכור שחולשה] הייתה מנת חלקם של טובים מאתנו... יש את המשענת הנאמנה, משענת השמים,

ועלינו לאחוז בה ולהזדקף בעזרתה מן הנפילה. עלינו להחזיר לעצמנו את הביטחון ואת השלווה. עלינו להשתמש ברעידת האדמה כסימן מבשר לניצחון, להיות איתנים ויציבים, ולהמשיך בדרך. זהו האיזון אשר עיצב את המופת המיוחד הזה בראשית האסלאם, המופת שהקוראן הנכבד מזכיר את קרבות העבר ואת הניסיונות הנאים שלו, את מלחמת הקודש שלו ואת התמדתו על-פי הברית עם אלוהים. היו כאלה שפגשו מופת זה והיו שציפו לפגוש אותו.

"יש בין המאמינים אנשים אשר התחייבו לאלוהים בשבועת אמת. כמה מהם קיימו את נדרם, וכמה מהם עודם ממתינים ולא שינו דבר מאשר התחייבו".¹⁸³

***

התגברות המאמין על החולשה האנושית, כאשר הוא קם לערוך מלחמת קודש למען האלוהים, היא דבר אפשרי, ואפילו התרחש במציאות:

"אלוהים קנה מן המאמינים את נפשם ואת רכושם ובתמורה יזכו בגן עדן. הם יילחמו למען אלוהים, ויהרגו וייהרגו".¹⁸⁴

זהו טקסט נורא הוד!! הוא חושף את האמת על הקשר בין המאמין לאלוהים. ואת האמת על שבועת האמונים שנשבעו המאמינים בעצם היותם מוסלמים במהלך חייהם. מי שנשבע שבועת אמונים זו ומקיים אותה הוא המאמין האמיתי, שיאה לו התיאור "מאמין". בשבועת אמונים זאת מתגלמת אמת האמונה [האסלאמית], שאיננה כי אם טענה הזקוקה לאימות ולהגשמה.

האמת לגבי שבועת אמונים זאת, או עסקה זאת, כפי שקרא לה האלוהים בנדיבותו, בחסדו ובטובו, היא שהאלוהים ישתבח

183. סורה 33; 23.

184. סורה 9; 111.

נטל לעצמו את נשמות המאמינים ואת רכושם ולא נשאר להם מזה דבר. לא נשארה להם שארית נשמה שהם לא יוציאו למענו... לא נותרה בידיהם בחירה אם להקריב את עצמם או לדבוק באסלאם... לגמרי לא! זוהי עסקה מסחרית, שהקונה יכול לנהוג בה כרצונו, בהתאם לחובות שהוא מטיל ובהתאם להחלטותיו. למוכר אין שום חלק בעסקה זולת חובתו להמשיך לצעוד בדרך שהותוותה לו, בלי לפנות לימין או לשמאל, בלי לברור לעצמו את היעדים הנראים לו, בלי להתמקח ובלי להתווכח. כל דבריו צריכים להיות מופת לצייתנות, לפעולה ולהתמסרות... השכר הוא גן העדן, הדרך היא מלחמת הקודש, ההרג והמלחמה. והאחרית היא הניצחון ומות הקדושים.¹⁸⁵

נבקש את עזרתך אלוהים! זהו אכן הסכם נורא הוד... כל אלה המגדירים את עצמם "מוסלמים" במזרח ובמערב יושבים באפס מעשה, ואינם נלחמים מלחמת קודש לבסס את אלוהותו של אלוהים בארץ; הם נמנעים מלגרש את האלילים הללו, העושקים את זכויותיה של הריבונות האלוהית ואת ביטוייה הייחודיים בחיי עבדיו; הם אינם הורגים ואינם נהרגים ואינם נלחמים כל מלחמת קודש אחרת.¹⁸⁶

זוהי שבועת אמונים נוראת הוד, ללא ספק, אולם היא מוטלת על כל מאמין שמסוגל לבצעה. היא מחייבת אותו כל זמן שאמונתו מחייבת אותו. מכאן נובעת תחושת ההוד שלי, וזאת הסיבה לכך שאני משתמש במילים אלה.

כי מלחמת הקודש למען האלוהים היא שבועת אמונים המחייבת אותנו... היא מחייבת באופן מוחלט כל מאמין מאז תחילת נבואתם של השליחים ומאז נוסדה דת האלוהים.

---

185. אסתשהאד.

186. באסלאם יש כמה סוגי ג'האד, כמו נזיפה בשליט עריץ.

***

המשתמטים ממלחמת הקודש מפרים בזדון את שבועת האמונים, משמע שהם מפרי ברית ואינם נושאים בנטל. הם אינם מקיימים את חוק האלוהים הגם שהוא העשיר אותם ונתן להם כוח. הם אינם מקיימים את חוקי האסלאם, אף כי הוא זה שהגן עליהם ורומם אותם. הם אינם מקיימים את חוקי החברה שבה הם חיים, אף-על-פי שהיא מעניקה להם כבוד וערבה לשלומם. בשל כך בחר להם האלוהים, ישתבח שמו, את התיאור הבא: "רוצים הם רק להישאר עם הנשים והזקנים הנשארים מאחור [ולבם נאטם...]".¹⁸⁷

מדובר באובדן דרך ובהתרופפות הנחישות; בשביעות רצון [של המשתמטים] מכך שיהיו עם הנשים, הילדים והזקנים, הפטורים מתפקיד [לחימה] זה, בשל חוסר יכולת לעמוד בחובות מלחמת הקודש. ואולם הללו, נימוקיהם מוצדקים [והדבר נסלח להם], ואילו המשתמטים אינם ראויים לסליחה!

ביטחון בזוי ושלווה עצלה אינם משפיעים על האדם, אלא אם כן הוא נעדר כל אמביציה, רצון לטעום מטעם החיים, להתנסות [בניסיונות חדשים] ולצבור ידע. זאת פרט להיותו נעדר דחפים שיחברו אותו לחוויה הקיומית ולשאיפה להקרבה עצמית, להשפיע ולהיות מושפע ממצאיאות החיים. השלווה העצלה חוסמת את כל חושיו ותחושותיו של האדם ואוטמת את לבו ואת מוחו. והרי התנועה היא ההוכחה לחיותו של האדם והיא המנוע שלו באותו רגע נתון בחיים. זאת שעה שההתמודדות עם הסכנה מעוררת את הרגשות החבויים ואת האנרגיות השכליות, מחזקת את השרירים וחושפת את התכונות הנסתרות, המתנערות בשעת הצורך. [התמודדות עם סכנה] מתרגלת את היכולות האנושיות לפעול ומגרה אותן להיענות

---

187. סורה 9; 87.

ולתגובה. היא מציבה דרישות וגורמת לכך שיימצא להן פתרון. כל אלו הם סוגים שונים של מדע, של העמקת ידע ופתיחות, שמבקשי השלווה העצלה והביטחון הבזוי שוללים אותם.

***

יש שני סוגי אופי... אופי של התחסדות, חולשה וכניעה... ואופי של אמונה, של כוח ועמידה בניסיון.

ואלה [הם] בעצם שני קווי פעולה... קו העקמומיות, ההישארות מאחור וההסתפקות בדברים השפלים. קו הפעולה [השני] הוא קו היושר, ההקרבה והכבוד.

עם רדת סורה ממרומים הגיעו בעלי האמצעים, אלה שהיו להם כישורים לנהל מלחמת קודש והקרבה. הם לא באו כדי לעמוד בראש הלוחמים, כפי שאפשרו להם הכישורים שקיבלו מאלוהים. [הם לא באו] כדי להודות לאלוהים על החסד שהעניק להם. הם באו כדי להביע את חולשתם, לספק תירוצים ולבקש כי יורשו לשבת עם הנשים, בלי לשמור על קודש או להגן על בית. כל זאת בלי לתפוס את השפלות והקלון שבפעולה בזויה זאת, המבקשת את השלווה.¹⁸⁸

מבקשי השלווה אינם חשים בחרפה; השלווה היא מטרתם של המסתפקים בשפלות!

188. קטע זה בנוי על פסוקי הקוראן, סורה 9; 86-87.

סיכום

מראשית העידן המודרני הייתה מצרים חלוצת תהליכי הרפורמה באסלאם. מאמצע המאה ה-19 פעלו בה אנשי רפורמה כג'מאל אל-דין אל-אפע'אני, מוחמד עבדה ורשיד רדא. בראשית המאה ה-20 נולדה בה התנועה הסלפית, ובסוף שנות ה-20 של אותה מאה ייסד בה חסן אל-בנא את "האחים המוסלמים".

בשנות ה-70 חזה האסלאם הפוליטי במצרים בראשיתו של שינוי חשוב נוסף. עם מינויו של אננר אל-סאדאת לנשיא מצרים בתחילת אוקטובר 1970, שוחררו מן הכלא האסירים הפוליטיים שנרדפו בתקופתו של גמאל עבד אל-נאצר, ובכללם "האחים המוסלמים". הללו, בראשותו של "המדריך הכללי" השני חסן אל-הדיבי, שהתנגד נחרצות לכל גילוי של אלימות, הסתפקו בהשבת זכויותיהם ובחידוש פעילות ה"דעוה" (הפצת הבשורה). הם השמיעו מדי פעם קולות תוקפניים, אך לא קראו להילחם בשלטון. מתינות היחסית אפשרה לסאדאת לנהל במצרים מדיניות של פתיחות כלכלית ופוליטית, ולבסס את מעמדו אחרי מלחמת יום הכיפורים. ואולם, בשעה ש"האחים המוסלמים" הפסיקו להיות בעיה עבור המשטר המצרי כמעט לגמרי, הלכו וצמחו במצרים ארגונים ג'האדיסטיים חדשים ששאבו השראה מתורתו של סייד קוטב, שניסח אידיאולוגיה סלפית חדשה, נבדלת מזאת של בנא. בכמה ספרים, שהאחרונים שבהם נכתבו בכלא, הפך קוטב את הג'האד מחזון אוטופי, כפי שהיה אצל בנא, לדרישה מעשית שיש לפעול למימושה בהקדם. בעוד בנא ביסס את תורתו על פסוקי קוראן ועל ציטוטי חדית', עשה קוטב שימוש ברטוריקה מערבית ובלשון מודרנית שאותן הכיר היטב. הוא הרבה להתפלמס עם הנצרות ועם

תרבות המערב בניסיון להוכיח שמדובר בדת מסולפת ובתרבות מושחתת, שכל מטרתן לדכא את האסלאם, שבו – כך האמין – ראו מכשול העומד בפני שאיפותיהן הקולוניאליות.

קוטב, בשונה מבנא, הקפיד לסמן את אויביו הגדולים. את מדינות המערב כינה "צלבנים", ובכך הפך את המלחמה בהן למלחמת דת. בכינוי זה כיוון למטרה נוספת: לתאר את המערב כתוקפן, כמי שהגיע למזרח כדי לכבוש את אדמות האסלאם, השליט בהן את תרבותו ואת שיטות הממשל שלו וגזר אותן לגזרים בהקימו מדינות לאום מלאכותיות. לצד "הצלבנים" הופיעה אצלו תמיד היהדות העולמית הדמונית, שעליה למד מתוך "הפרוטוקולים של זקני ציון". את ישראל כלל לא החשיב, וכך גם תלמידיו שבאו אחריו. כולם ראו בה מדינה חסרת חשיבות, מעין מוצב קדמי אמריקני, שהקמתה בלב עולם האסלאם נועדה לשרת את האינטרסים האימפריאליסטיים של ארצות־הברית.

מכך השתמע שבין האסלאם ובין המערב מתחוללת מלחמת דת-תרבות מתמדת שזירתה היא העולם כולו. בעוד בנא ראה במערב כובש קולוניאליסטי והסתפק בסילוקו, קוטב דרש להילחם בו בכל מקום בעולם, כולל בביתו, או "במאורה שלו", כפי שהגדיר זאת. העובדה שמדינות אירופה פינו את הקולוניות שלהן באותה עת שבה נכתבו ספריו, לא הרשימה את קוטב. לדעתו, היציאה הפיזית של המערב מן האזור הותירה אחריה מורשת מערבית ממאירה בתחומי המשפט, הכלכלה והחברה, שיש להיפטר ממנה בדם ואש.

תרומה אחרת של קוטב לג'האד העולמי הייתה הפירוש החדש שהעניק למונח "ג'אהליה" (בערות) בהשפעת האסלאמיסט ההודי אבו אעלא מודודי. הג'אהליה, שיוחדה מאז ומתמיד לתיאור התקופה שקדמה לאסלאם, הפכה אצל קוטב לביטוי המאפיין את המציאות המודרנית ומתאר את התנהלותן של המדינות במאה ה־20, כולל מדינות האסלאם. בכך שהן מרשות לעצמן לחוקק חוקים וליצור

קודקס משפטי המנותק מן השריעה, טען קוטב, מדינות אלה פוגעות בריבון העולמים ומורדות בסמכותו. על-פי גישה זו, כל אדם שאיננו מנהל את חייו, באופן מושלם, לפי כללי ההלכה הדתית המוסלמית – הוא בחזקת כופר ויש להחזירו לדרך הישר או לסלקו מן הדרך. בכך התיר קוטב לא רק את דמם של נוצרים ויהודים, אלא גם של מוסלמים ושל שליטים בעולם האסלאם.

זאת התורה שעמדה בבסיס הקמתם של הארגונים הסלפיים החדשים בשנות ה־70 של המאה ה־20. עד סוף העשור כבר היו במצרים כאלף ג'מאעאת (חבורות), שבראש כל אחת מהן עמד אָמיר. אלה תקפו את סאדאת על שיישם במצרים שיטות משפט ושלטון מערביות, ועל כך שניהל משא ומתן עם ישראל ועם ארצות־הברית. באוקטובר 1981 נרצח סאדאת על־ידי סגן צעיר בחיל התותחנים המצרי, שטען במשפטו כי הושפע מקריאת הג'האד – המצווה שנזכרה¹ ספר שנכתב בידי מוחמד עבד אל-סלאם פרג', מנהיג ארגון "הג'האד החדש". פרג' היה האיש שסיפק לרוצח סיוע בכוח אדם ובנשק ואפשר את ביצוע ההתנקשות. ספרו נכתב על בסיס עקרונות תורתו של קוטב וקבע, בין היתר, כי: "שליטי ימינו הם במעמד של 'חזרה מהאסלאם', לאחר שגדלו על ברכי הקולוניאליזם [...] הדברים נכונים באותה מידה בנוגע לצלבנות, לקומוניזם או לציונות"². לאחר רצח סאדאת פתחו שלטונות מצרים במסע דיכוי תקיף נגד הג'מאעאת, אך האידיאולוגיה של קוטב חרגה זה כבר מגבולותיה של מצרים. על רקע המלחמה בפלישה הסובייטית לאפגניסטאן, נוסד בשנות ה־80 ארגון אל־קאעדה. להקמתו

1. Johannes J. G. Jansen, *The Neglected Duty: The Creed of Sadat's Assassins and Islamic Resurgence in the Middle East* (Macmillan, New York, 1986).

2. ארתדאד, דרגת הכפירה החמורה ביותר, שדינה מוות.

היו שותפים אסאמה בן-לאדן הסעודי, אימן אל-זואהרי המצרי והפלסטיני עבדאללה עזאם שהשלים לימודים לתואר דוקטור בהלכה אסלאמית באוניברסיטת אל-אזהר בקהיר. עם יציאת הסובייטים מאפגניסטאן, הגדיר הארגון מחדש את זירת הקרב שלו ואת יעדיו והעניק להם ממד אוניברסלי.

באוגוסט 1996 פרסם העיתון הלונדוני בערבית "אל-קדס אל-ערבי" את הצהרת המלחמה של בן-לאדן "נגד האמריקנים כובשי שני המקומות הקדושים" (אל-חרמין אל-שריפין, מכה ואל-מדינה). בפברואר 1998 פרסם אותו עיתון פתוא (פסק הלכה) המצווה לנהל ג'האד נגד "היהודים והצלבנים". פסק ההלכה פורסם בשם "החזית האסלאמית העולמית", אך שמותיהם של בן-לאדן וזואהרי לא השאירו מקום לספק: מדובר באל-קאעדה. הדרך לפיגועים הגדולים של ספטמבר 2001 נפתחה לרווחה, בעוד המערב עדיין לא מבין את גודל האתגר הניצב בפניו.

תחושת ההצלחה ושיכרון הכוח הביאו להופעתם של ארגונים רבים נוספים ברחבי העולם: אנצאר אל-ג'האד, אנצאר בית אל-מקדס, אל-ג'מאעה אל-אסלאמיה, בוקו חראם, דאעש ועוד. כולם היו בנויים על אותה אידיאולוגיה, אך נבדלו לעיתים בתפיסות טקטיות וברמת האכזריות שהפגינו. כך, למשל, החליט ארגון דאעש שהוא מעדיף את שדה הקרב הפתוח על-פני מלחמת גרילה וטרור, במטרה לבסס שלטון מדיני ומשפט אסלאמי בשטחים שכבש.

ב-1977 יצא לאור במצרים ספרו של הודיבי. הספר, מפיצי בשורה – לא שופטים,³ שיש הטוענים כי "פוברק" בידי שירותי הביטחון של מצרים, התפלמס עם סייד קוטב, בלי להזכיר את שמו,

3. מפיצי בשורה: חסן אסמאעיל אל-הדיבי. דעאת לא קדאת, אבחת' פי אלעקידה אלאסלאמיה ומנהג' אל-דעוה אלי אללה (מפיצי בשורה – לא שופטים. דיונים בנושא האמונה האסלאמית והפצת הבשורה של אללה), מהדורה שניה, דאר אל-אסלאם, בירות, 1978.

והגן על רעיונותיו של חסן אל־בנא. הספר קיבֵּע את המציאות הממשיכה להתקיים עד ימינו, שלפיה הפונדמנטליזם האסלאמי מפולג בין שני זרמים רעיוניים: מצד אחד ניצבים תלמידיו של בנא, "האחים המוסלמים", ומן הצד האחר עומדים תלמידיו של קוטב, ארגוני הג'האד למיניהם. "האחים המוסלמים" מצטיירים לעיתים כפרגמטיים ומתונים יותר, בעיקר כשמדובר בזירה האסלאמית הפנימית, שם הם מעדיפים פעילות של דעוה. עם זאת, היו בתולדותיהם תקופות של אלימות, לא רק במצרים.

שונים הדברים כאשר מדובר באויב זר: "הצלבנים", היהודים או ישראל. במקרה של מלחמה באחד מאלה מתגלה המכנה המשותף הדתי של שני הזרמים בכל עוזו ומשתררת ביניהם הבנה חוצת גבולות ארגוניים שקריאתה היא אחת: יש לאחוז בנשק ולנהל מלחמה ללא פשרות, למען תפארת האסלאם.

סייד קוטב

העתיד שייך לדת האסלאם

מלחמתנו ביהודים

תרגום מערבית: אפרים ברק, שאול ברטל

סייד קוטב (1906-1966) היה אחד מהוגי הדעות החשובים של הפונדמנטליזם האסלאמי. שניים מכתביו החשובים מופיעים כעת במהדורה שנייה. שני הספרים בעלי אופי פולמוסי ומציגים את עמדתו הלוחמנית של קוטב כלפי שתי "מתחרותיה" המונותאיסטיות של דת האסלאם. בשעה שבספר הראשון קוטב מתפלמס עם הנצרות ועם תרבות המערב, ספרו השני מציג, בחלקו, את עמדתו כלפי היהודים, הכוללת יסודות אנטישמיים. קריאת שני הספרים חשובה להבנת משנתו הרעיונית של קוטב ומושגי היסוד שלה.

בספריו אלה מניח קוטב את התשתית לרעיונות שהביע בספרו **ציוני דרך**, ובו קרא לניהאד עולמי נגד המערב הצלבני ונגד היהדות העולמית. ארגונים שונים כאל־קאעדה, דאעש ודומיהם, ניסו ומנסים גם היום ליישם רעיונות אלה של מורם הרוחני ולהביא לאדנות אסלאמית כלל־עולמית.

צה"ל - הוצאת "מערכות"